

අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදනය හා
ප්‍රවර්ධනයට සම්බන්ධ රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යභාරය
ඇගයීම

වාර්තා අංකය : පීඊඒ/ඒ/රීඒසී/2021/02

ජාතික විගණන කාර්යාලය

අනු අංකය -----	පටුන විස්තරය -----	පිටු අංකය -----
1.	විධායක සාරාංශය	01
2.	හැඳින්වීම	
2.1	පසුබිම	05
2.2	කාර්යසාධන විගණනය සඳහා මාතෘකාව තෝරා ගැනීමේ පදනම	07
2.3	විගණන අරමුණු හා නිර්ණායක	08
2.4	විගණන ක්‍රමවේදය	11
2.5	විගණන විෂයපථය හා විෂය පථය සීමාවීම	12
2.6	විගණනය සඳහා අධිකාර බලය	13
3.	විස්තරාත්මක විගණන සොයාගැනීම්	
3.1	ආයතනික පසුබිම හා මූලික සැලසුම්	14
3.2	අපනයන කෘෂි බෝග ප්‍රවර්ධනය උදෙසා පර්යේෂණ	23
3.3	බීජ අවශ්‍යතාවය සම්පූර්ණ කිරීම	38
3.4	අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රවර්ධනය කිරීම	48
3.5	ක්ෂේත්‍රය සඳහා පුහුණු කිරීම	68
3.6	අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත මෑත කාලීන ප්‍රවණතා	73
3.7	ප්‍රති අපනයනය	83
3.8	අපනයන ප්‍රවර්ධනය	84
3.9	අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදනය හා ප්‍රවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යභාරය	94
3.10	විදේශ විනිමය පාලනය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය	103
4.	නිර්දේශ	105
5.	ඇමුණුම්	108

01. විධායක සාරාංශය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ කෘෂිකර්මාන්තය පදනම් කරගත් ජීවන රටාවකට හුරු වූ ජනතාවක් ජීවත් වීම හේතුවෙන් දීර්ඝ කාලයක සිට දේශීය පරිභෝජනය හා අපනයනය සඳහා අපනයන කෘෂි බෝග වගා කටයුතු සිදු වේ. දීර්ඝකාලීනව අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනයේ දායකත්වය ප්‍රමාණවත් වර්ධනයක් සිදු වී නොතිබීම, දේශීය වෙළඳපොළේ ඇති හිඟතාවයන්, අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන අපනයනය අඩු ප්‍රතිශතයක පැවතීමෙන් ලැබෙන විදේශ විනිමය ආදායම අඩු වීම, ඇතැම් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග කිලෝග්‍රෑම් එකක අපනයන ආදායමට සාපේක්ෂව වැඩි වියදමක් දරමින් ආනයනය කිරීම, ගොවීන්ට නිසි මිලක් නොලැබීම, ප්‍රති අපනයන ගැටළු හා විදේශ විනිමය ඉපැයීමේ අවශ්‍යතාවය අනුව අපනයන කෘෂි බෝග ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා කටයුතු කරන රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යසාධනය ඇගයීම මෙම විගණනයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය.

අපනයන කෘෂිකර්ම බෝග ආශ්‍රිත පර්යේෂණ, බෝග වගාකිරීම, නිෂ්පාදන කටයුතු, ප්‍රමිත හා නීතිරීති සැකසීම, අලෙවි හා අපනයන ප්‍රවර්ධනය හා විදේශ විනිමය ශ්‍රී ලංකාවට ලබාගැනීම යන කාර්යයන් සඳහා සෘජු හා වක්‍ර සම්බන්ධතාවයන් ඇති රාජ්‍ය ආයතන 16 ක් මෙම විගණනයේ දී හඳුනාගෙන තිබෙන අතර එම ආයතන අතුරින් අපනයන කෘෂිකර්ම බෝග සඳහා ප්‍රධානම රාජ්‍ය ආයතනය අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව වේ. එම දෙපාර්තමේන්තුවට 2017 සිට 2021 දක්වා වසර 5 ක කාල සීමාව තුළ පුනරාවර්ථන හා මූලධන වියදම් සඳහා එකතුව රු.මිලියන 6,654 ක මුදල් ප්‍රතිපාදන ලැබී තිබුණු අතර රු.මිලියන 5,520 ක වියදම් දරා තිබුණි. මීට අමතරව අපනයන බෝග ප්‍රවර්ධනය උදෙසා ගොවීන්ට සහායවීමට එම කාල සීමාව තුළ එකතුව රු.මිලියන.2,032 ක වියදම් දරා තිබුණි.

2018 සිට 2021 දක්වා වසර 4 ක කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 11 කට අදාළ පැළ මිලියන 82 ක් මිල දී ගැනීමට පෞද්ගලික පැළ තවාන් සඳහා රු.මිලියන 1,353 ක වියදම් දරා තිබුණු අතර එම මුදලින් සියයට 98 ක් කුරුඳු, ගම්මිරිස්, කහ සහ පුවක් යන බෝග 4 ට අදාළ පැළ මිල දී ගැනීමට වැයකර තිබුණද අනෙකුත් බෝග 7 සඳහා වැයකළ මුදල සියයට 2 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. තවද බෙදාදුන් පැළ ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව වගාබිම් ප්‍රමාණය වර්ධනය වී නොතිබුණි. මෙම කාල සීමාව තුළ උචිත තාක්ෂණයෙන් නිෂ්පාදනවල ගුණත්වය ඉහළ නැංවීම, අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන සඳහා දිරිගැන්වීම ආදිය අරමුණු කරගෙන ක්ෂේත්‍ර 7 ක් යටතේ ලබා දී තිබූ සහනාධාර වටිනාකම රු.මිලියන 126 ක අවම අගයක පැවති බව නිරීක්ෂණය විය. අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ දත්ත අනුව 2018 සිට 2020 දක්වා කාල සීමාව තුළ කුළුබඩු හා සුගන්ධ තෙල් අපනයන ආදායම ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 361 සිට 335 දක්වා අඩු වී තිබුණි. 2021 වර්ෂයේදී අපනයන ආදායම ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 456 දක්වා ඉහළ නැංවී තිබුණ ද 2021

වර්ෂය වන විට මෙම ක්ෂේත්‍රය මගින් අපේක්ෂිත ආදායම ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 800 ක් බව නිරීක්ෂණය විය.

1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනත සම්මත කර වසර 30 ක් ගත වී තිබුණද පනතේ 15 වන වගන්තිය පරිදි නියෝග සකස් කර නොතිබීම, අපනයන සංවර්ධන හා පර්යේෂණ කර්තව්‍ය ඉටුකිරීමට හැකිවනු පිණිස සෙස් බදු පනවා නොතිබීම වැනි පනත ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දුර්වලතා පැවතුණි. පනත සතු බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අධ්‍යක්ෂවරයෙකු පිළිබඳ සඳහන් කර තිබුණද අධ්‍යක්ෂක ජනරාල්වරයෙකු පත්කර තිබීම, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නියාමනය පිළිබඳ බලය නොතිබීම, අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග පිළිබඳ නිර්වචනය කාලීනව වෙනස් නොවීම ඇතුළු දුර්වලතා සඳහා කරුණු 26 සහිත අපනයන කෘෂිකර්මාන්ත (සංශෝධිත) පනතක් සකස් කර තිබුණද පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කර නොතිබීම යන නෛතික කරුණු මෙම ක්ෂේත්‍රයට අදාළව නිරීක්ෂණය විය. එසේම කෘෂිකර්මාන්තය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් නොතිබීම, අමාත්‍යාංශ නිතර වෙනස්වීම නිසා ප්‍රමුඛතා වෙනස් වීම වැනි කරුණු ද නිරීක්ෂණය විය.

වැඩි විදේශ විනිමයක් ඉපයිය හැකි පුවක්, කරදමුංගු කරාබු, සාදික්කා, කොකෝවා, වැනිලා, බුලත්, පැහිරි, ලෙමන්ග්‍රාස් පැළ නිෂ්පාදනය හා අස්වැන්න අවම මට්ටමක පැවතීම, සත්ත්ව හානි පිළිබඳ ගැටලු පසුවිපරම් කිරීම හා අස්වැන්න නෙලා අලෙවිකිරීම දක්වා ක්‍රමවත් සැලැස්මක් නොමැති වීම, වෘත්තීය පුහුණු අධිකාරිය හඳුන්වා දී ඇති NVQ 3 සහතික ලබා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් ලියාපදිංචි නොවීම, අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග දේශීය අවශ්‍යතාවය නිවැරදිව ගණනය කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් නොමැති වීම, දේශීයව වගාකළ හැකි බෝග ආනයනය කර තිබීම හා ඇතැම් බෝග අපනයන ආදායමට වඩා වැඩි ආනයන වියදමක් දරමින් ආනයනය කිරීම විගණනයේ දී නිරීක්ෂණය විය.

අපනයන ප්‍රවර්ධනය සඳහා රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශය සම්බන්ධ වී සකස් කළ කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ සැලැස්ම (2018-2022) තුළ හඳුනාගත් දුර්වලතාවයන් අතර දත්ත පිළිබඳ ගැටළු, සම්බන්ධීකරණ ගැටළු, තාක්ෂණික දැනුම හිඟකම හා වගා පිරිවැය වැඩිවීම වැනි කරුණු තවදුරටත් පැවතුණි. 2019 වර්ෂයෙන් පසුව අපනයනකරුවන් ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් නොමැති වීමෙන්, අපනයනකරුවන්ගේ දත්ත නොමැති වීම, සන්නාම හඳුන්වා දීම අවම වීම හා ඒවා ප්‍රසිද්ධ නොවීම හා භූගෝලීය දර්ශකය (GI) ලබා ඇති කුරුඳු සඳහා ප්‍රවර්ධන කටයුතු සැලසුම් මට්ටමේ තවදුරටත් පැවතීම, වෙළඳ ප්‍රදර්ශන පැවැත්වීමට නොහැකි වීම ප්‍රධාන නිරීක්ෂණය විය.

වෘත්තීය දෙපාර්තමේන්තුව අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝගවලට අදාළව 2006 වර්ෂයෙන් පසු නව අන්තර්ජාතික වෙළඳ ගිවිසුම්වලට එළඹී නොතිබීම, වරණීය බදු ක්‍රමය යටතේ පමණක් ප්‍රභවස්ථාපන සහතික නිකුත් කිරීමට පරිගණක පද්ධතියක් (REX System) පැවතීම හා ඒ යටතේ අවම අපනයනකරුවන් සංඛ්‍යාවක් ලියාපදිංචි වී තිබීම, ආනයන හා අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ආනයන බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම තාවකාලිකව අත්හිටුවීම නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීම, කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය විශාල ප්‍රමාණයක් අමුද්‍රව්‍ය ලෙස ප්‍රමිති සහතික නොමැතිව අපනයනය කිරීම, කාබනික වගාව සඳහා ගොවි සංවිධාන ලියාපදිංචිය හා දිරිගැන්වීම් අඩුවීම, කාබනික නිෂ්පාදන සඳහා විශේෂ වෙළඳපලවල් නොමැති වීමෙන් අඩු මිලට සාමාන්‍ය වෙළඳපලේ අලෙවි කිරීම, යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (GAP) හා යහපත් නිෂ්පාදන පිළිවෙත් (GMP) අනුගමනය සඳහා අදාළ පාර්ශව දිරිගැන්වීමේ ක්‍රමවේද ප්‍රමාණවත් නොවීමෙන් අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන ජාත්‍යන්තර වෙළඳපලට ඉදිරිපත් කිරීමේ ගැටළු පැවතුණි.

2003 අංක 22 දරණ බීජ පනත සම්මත වී වසර 20ක් ගත වී තිබුණත් බීජ සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කිරීමේ වැඩපිළිවෙළක් නොතිබීම, බීජ ප්‍රමිති ප්‍රකාශයට පත් කර නොතිබීම, ආයුර්වේද නිෂ්පාදන සඳහා දේශීය කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය භාවිතා කලද ඒවා අපනයන වෙළඳපලට හඳුන්වාදීමේ විධිමත් ලියාපදිංචි ක්‍රමවේදයක් නොතිබීම, ශාකමය රූපලාවන්‍ය නිෂ්පාදන හා ආයුර්වේද නිෂ්පාදන සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති සකස් කර නොතිබීම, ආයුර්වේද නිෂ්පාදන සඳහා දේශීය ඉහුරුවල ගුණාත්මකභාවය අඩු නිසා ඉහුරු ආනයනය කර තිබීම, බහුවාර්ෂික බෝග සංවර්ධනය සඳහා කෙටිකාලීන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක වීම, ඇසුරුම්කරණයේ නියාමනය වෙනුවෙන් දීර්ඝ කාලයක සිට රාජ්‍ය ආයතනයක් නොමැති වීමෙන් 2022 වර්ෂය දක්වා අපනයනකරුවන්ට ඇසුරුම්කරණ සහාය ලබාගැනීමට නොහැකිවීම ආදිය ප්‍රධාන නිරීක්ෂණයන් විය.

අපනයන කෘෂිකාර්මික දෙපාර්තමේන්තුව, කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව සහ ජාතික විද්‍යා පදනම යන ප්‍රධාන පර්යේෂණ ආයතන තුන මගින් ආසන්නතම වසර 15 ක කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත පර්යේෂණ 157 ක් සඳහා රු.මිලියන 109.8 ක් වැයකර තිබුණ ද පර්යේෂණ මගින් හඳුනාගත් අඩුපාඩු නිවැරදි නොවීම. ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් පර්යේෂණාගාරයක් ඉදිනොකිරීම මත පර්යේෂණ ගැටළු විසඳී නොතිබීම ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් සහතික ලබාගැනීම තවදුරටත් නොහැකි වීම, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව විසින් අනුමත කල පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා අනුව පර්යේෂණ සිදු නොවීම වැනි කරුණු විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනය විවෘත ගිණුම් ක්‍රමය හරහා සිදුවන විට එම ප්‍රේෂණ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත වාර්තා නොවන බවත්, ඒ පිළිබඳව තහවුරු කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතුව නොපවතින බවත් පවත්නා අඩුපාඩුකම් මගහරවා

ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ශ්‍රී ලංකා රේගුව හා බලයලත් වෙළඳුන් එක්ව මාර්ගගත අපනයන අධීක්ෂණ පද්ධතියක් සකස් කරමින් පවතින බවත් නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව රජය සහනාධාර ලෙස වැය කරන මුදලින් වගා කරන කෘෂි බෝග අපනයන ආදායම ශ්‍රී ලංකාවට සම්පූර්ණයෙන් ලැබීම සම්බන්ධ ගැටළුව තවමත් නොවිසඳී පවතී.

මෙම නිරීක්ෂණයන් මගින් පෙන්වා දී ඇති කරුණු සඳහා ඉදිරිපත් කර ඇති නිර්දේශයන් අතර අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අපනයන කෘෂිකර්මය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තියක්ද ඇතුළත් කර කෘෂිකර්ම ප්‍රතිපත්තියක් සකස්කර ක්‍රියාවට නැංවීම, 1992 අංක 46 දරන අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනත සාධනීය සංශෝධන ඇතුළත් කර කඩිනමින් බලාත්මක කිරීම, පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා හඳුනාගෙන පර්යේෂණ සිදුකිරීම, අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධනය, දේශීය ඖෂධ බෝග නිෂ්පාදනය සඳහා ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද සංස්ථාව, ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව සතු ඔසු උයන් භාවිතය, ප්‍රදේශවලට ආවේණික බෝග වගාව ප්‍රවර්ධනය, කුළුබඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි මණ්ඩලය මගින් කුළුබඩු මිලදී ගැනීම, නිෂ්පාදකයන්ට අවශ්‍ය තොග ලබාදීම හා සාධාරණ මිලට ගුණාත්මක කුළුබඩු පාරිභෝගිකයන් වෙත ලබාදීම, අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝගවලට අදාළ බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සහතික කිරීම සඳහා පවතින තාක්ෂණික හැකියාව මත අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අවශ්‍ය නීතිය බලය ලබාදීම, පැළ ගොවීන්ට ලබාදීමේ දී වගා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් පවතින නිශ්චිතව හඳුනාගත් වගාකරුවන්ට පමණක් පැළ නිකුත් කිරීම හා අස්වනු නෙලීම දක්වා අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ ක්‍රමවේදයක් සැකසීම, අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග ආශ්‍රිත ගොවීන් හා නිෂ්පාදකයන්ට යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (GAP) සහ යහපත් නිෂ්පාදන පිළිවෙත් (GMP) සහතික අනුව නිෂ්පාදන සඳහා පෙළඹවීම, අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග හා සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්ගේ මධ්‍යගත දත්ත පද්ධතියක් මගින් දත්ත හුවමාරුව හා ප්‍රගතිය නියාමනය මගින් වැඩි අපනයන ආදායම් ලබා ගත හැකි බෝග නිෂ්පාදනය, සන්නාම භාවිතය සඳහා අපනයනකරුවන් නැඹුරු කිරීම, කුරුඳු සඳහා ලබාගෙන ඇති භූගෝලීය දර්ශකය (GI) භාවිතයෙන් අපනයන ආදායම් වැඩිකර ගැනීමට, ඇසුරුම්කරණයේ ප්‍රමිත සහතික කිරීම හා නියාමනය සඳහා රාජ්‍ය ආයතනයක සහාය ලබා දීම, අපනයන මගින් උපයන විදේශ විනිමය ශ්‍රී ලංකාවට ගෙනඒම පිළිබඳ රීතීන් කෙරෙහි අපනයනකරුවන් දක්වන අනුකූලතාවය පිළිබඳ පසු විපරම් කිරීම. (මාර්ගගත අපනයන අධීක්ෂණ පද්ධතිය), 2022 අයවැය අනුව සියළු අපනයන නියාමනය සඳහා කේන්ද්‍රීය ආයතනයක් පිහිටුවීම, නව වෙළඳ ගිවිසුම් මගින් බදු සහන හා වෙනත් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, කුළුබඩු අමුද්‍රව්‍යක් ලෙස නොව අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන ලෙස අපනයනය මගින් වැඩි විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් ශ්‍රී ලංකාවට ලබා ගැනීමට අදාළ වගකිව යුතු ආයතන මනාව සම්බන්ධීකරණය කළ යුතු බවට වන කරුණු මෙහි ඇතුළත් වේ.

02. හැඳින්වීම

2.1 පසුබිම

කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා හිතකර දේශගුණික පරිසරයක් පැවතීම හා කෘෂිකර්මාන්තය පදනම් කරගත් ජීවන රටාවකට හුරු වූ ජනතාවක් ජීවත් වීම හේතුවෙන් දීර්ඝ කාලයක සිට දේශීය පරිභෝජනය සඳහා මෙන්ම අපනයනය ඉලක්ක කරගෙන කෘෂි බෝග වගා කටයුතු සිදු වේ.

දීර්ඝකාලීන ඉතිහාසයක් ඇති අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අතර කෝපි සංවර්ධනය කිරීම සඳහා පළමු ජාතික උත්සාහය 1959 වර්ෂයේදී ජාතික සැලසුම් අමාත්‍යාංශය විසින් සිදු කර ඇත. පසුව 1968 වර්ෂයේදී තේ කොමිෂන් සභාව පත්කරන ලද අතර, එම කොමිෂන් සභාව විසින් ආර්ථික වශයෙන් ඵලදායී නොවන තේ ඉඩම්වල වගා කිරීම සඳහා විකල්ප බෝග ලෙස කොකෝවා, කෝපි, කුරුඳු, ගම්මිරිස් සහ සාදික්කා නිර්දේශ කර තිබුණි. 1970 වර්ෂයේදී බෝග විවිධාංගීකරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ වූ පසුව 1972 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කෙරුණු සුළු අපනයන බෝග දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ සාම්ප්‍රදායිකව වගා කළ තේ, රබර් සහ පොල් ඉඩම් විවිධාංගීකරණය හා අන්තර් රෝපණය කිරීම තුළින් ආර්ථික ශක්‍යතාව ඉහළ නැංවීම යි. 1992 වර්ෂය වන විට සුළු අපනයන බෝගවල අපනයන ප්‍රමාණයන් සහ අගයන් කිහිප ගුණයකින් වර්ධනය වීම හේතුවෙන් ශක්තිමත් රාජ්‍ය මැදිහත්වීමකින් ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනය පිණිස සුළු අපනයන බෝග දෙපාර්තමේන්තුව 1992 අංක 46 දරණ පාර්ලිමේන්තු පනත මගින් අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ලෙස නම් කර ඇත.

පරිසරයේ යහපැවැත්ම සාක්ෂාත්කර ගනිමින් අපනයන කෘෂි බෝග ක්ෂේත්‍රයේ නියැලෙන සියළු පාර්ශ්වයන්ගේ ආර්ථික හා සමාජීය තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා අපනයන කෘෂි බෝග නිෂ්පාදනය ප්‍රමාණාත්මකව හා ගුණාත්මකව ඉහළ නැංවීම තුළින් වැඩි විදේශ විනිමයක් ඉපයීම මූලික කරගත් පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වැඩසටහන් සැලසුම්කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම මෙම ක්ෂේත්‍රයේ මූලික නියාමන ආයතනය වන අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙවර වන අතර 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පාර්ලිමේන්තු පනතෙහි විධි විධාන පරිදි පහත සඳහන් කාර්යයන් එම ආයතනය විසින් සිදුකළ යුතු වේ.

- අපනයන කෘෂි බෝග වගාකිරීම සහ සැකසීම සංවිධානය කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- බෝග වැඩි දියුණු කිරීම, නියමිත පරිදි වගා කිරීම, බෝග ආරක්ෂණය, පසු අස්වනු පිළිවෙත් සහ සමාජ ආර්ථික සංවර්ධනය ආදියට අදාලවූ විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්හි පර්යේෂණ දියත් කිරීම.
- උසස් තත්වයේ රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය සහ ලබාදීම.
- අපනයන කෘෂි බෝග සඳහා නිෂ්පාදනය, ඵලදායීතාවය සහ ගුණත්වය ඉහළ නැංවීමේ වැඩපිළිවෙල ක්‍රියාත්මක කිරීම.

- බෝග ආරක්ෂණ උපදේශන සේවා ලබාදීම.
- සමෝධානික පළිබෝධ මර්ධන ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය.
- සමෝධානික ශාක පෝෂක කළමනාකරණය ප්‍රවර්ධනය.
- කාබනික කෘෂිකර්මය ප්‍රවර්ධනය.
- වෙළඳපොළ තොරතුරු, ප්‍රමිතීන් සහ මිල ගණන් පිළිබඳ තොරතුරු ලබාදීම.
- අපනයන කෘෂි බෝග නිෂ්පාදන සහ රෝපණ ද්‍රව්‍ය ආනයනය පාලනය.
- අපනයන කෘෂි බෝග නිෂ්පාදනයේ සැකසීමේ සහ අලෙවියේ යෙදී සිටින්නන් පුහුණු කිරීම.
- වැවිලි ක්ෂේත්‍රයේ අපනයන කෘෂි බෝග ප්‍රවර්ධනය සඳහා උපදේශන සේවා ලබාදීම.
- අපනයන කෘෂි බෝග හා සම්බන්ධ රජයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ බැඳීම් ශක්තිමත් කිරීම.
- 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනතෙහි විධි විධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- අපනයන කෘෂි බෝග හා සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ නියුතු රාජ්‍ය සංවිධාන සඳහා දායකත්වය ලබාදීම.
- තාක්ෂණික දැනුම ලබාදීම පවත්වාගෙන යාම.

වර්තමානය වනවිට අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය කරනු ලබන කෘෂි බෝග 15ක් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ලෙස හඳුන්වා දී ඇති අතර ඒවා කුරුඳු, ගම්මිරිස්, කරදමුංගු, කරාබු, සාදික්කා, කෝපි, කොකෝවා, වැනිලා, බුලත්, පැහිරි, ලෙමන්ග්‍රාස්, ඉඟුරු, කහ, ගොරකා සහ පුවක් ආදිය වේ.

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ 2017 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ පුනරාවර්තන, ප්‍රාග්ධන සහ අපනයන බෝග ප්‍රවර්ධනය උදෙසා ගොවීන්ට සහාය වීම සඳහා ලද ප්‍රතිපාදන සහ දරන ලද වියදම පහත පරිදි විය.

(රු.මිලියන)

අයිතමය	2017		2018		වර්ෂය 2019		2020		2021	
	ප්‍රතිපාදන නියම	වියදම	ප්‍රතිපාදන නියම	වියදම	ප්‍රතිපාදන නියම	වියදම	ප්‍රතිපාදන දනය	වියදම	ප්‍රතිපාදන දනය	වියදම
පුනරාවර්තන වියදම	604.12	604.13	615.66	621.42	677.66	621.42	739.6	702.9	745	710.9
මූලධන වියදම	674.2	402.52	555.5	488.19	666	407.85	635.2	562.67	741	398.4
අපනයන බෝග ප්‍රවර්ධනය උදෙසා ගොවීන්ට සහාය වීම	600	345.62	500	440.43	600	356.34	600	529.16	700	360.6

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අමතරව අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදනය, බෙදාහැරීම හා ප්‍රවර්ධනය උදෙසා සෘජුව හා වක්‍රව කටයුතු කරන ආයතන ලෙස කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය, කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය, වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුව, ආනයන අපනයන පාලක දෙපාර්තමේන්තුව, කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය, කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය දැක්විය හැකි අතර එම ආයතන පිහිටුවීම සඳහා සම්මත කරන ලද අණ පනත් මගින් ද අදාළ කාර්යයන් ඉටුකිරීම සඳහා බලය පැවරී ඇත.

ඒ අනුව මෙම ක්ෂේත්‍රය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වන ආයතනික කාර්යභාරය ඉතා වැදගත් වන අතර වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දී ඇති විදේශ විනිමය අර්බුදය හේතුවෙන් මෙම ක්ෂේත්‍රය මගින් ඉපයිය හැකි විදේශ විනිමය උපරිම මට්ටමින් උපයාගැනීමට ඇති හැකියාව සැලකිල්ලට ගනිමින් මෙම මාතෘකාව යටතේ මෙම කාර්යසාධන විගණනය සිදුකරන ලදී.

ඒ අනුව දීර්ඝ කාලයක සිට අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදනය හා ප්‍රවර්ධනය සඳහා අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ඇතුළු අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතනවලින් සිදු කරන ලද කාර්යභාරය ඇගයීම මෙම විගණනය මගින් අපේක්ෂා කෙරේ.

2.2 කාර්යසාධන විගණනය සඳහා මාතෘකාව තෝරා ගැනීමේ පදනම

පහත සඳහන් කරුණු මෙම මාතෘකාව තෝරා ගැනීමේ මූලික පදනම විය.

- (අ) මුළු කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදිතවලින් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනය සඳහා වන දායකත්වයේ ප්‍රමාණවත් වර්ධනයක් සිදු වී නොතිබීම.
- (ආ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ලෙස හඳුනාගෙන ඇති බෝගවල නිෂ්පාදන හා අපනයන කටයුතු දීර්ඝ කාලයක සිට සිදු කල ද ඇතැම් බෝගවල නිෂ්පාදන හා අපනයන කටයුතු වර්තමානය වන විට සතුටුදායක තත්ත්වයක නොපැවතීම.
- (ඇ) ඇතැම් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනය කළ ද අපනයන ආදායමට සාපේක්ෂව වැඩි වියදමක් දරමින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් ආනයනය කිරීම.
- (ඈ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්තවලට අනුව වගා බිම් ප්‍රමාණයේ සැලකිය යුතු වර්ධනයක් සිදුවී නොතිබීම.
- (ඉ) ගොවීන්ට නිසි මිලක් නොලැබීම සම්බන්ධයෙන් නිරන්තරයෙන් මාධ්‍ය මගින් වාර්තා කිරීම.
- (ඊ) පරිභෝජනය සඳහා අවශ්‍ය ඇතැම් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග සම්බන්ධයෙන් වර්තමානයේදී දේශීය වෙළඳපොලේ ඇති වී තිබෙන හිඟ තත්වයන්.

(උ) ප්‍රති අපනයනය හා විදේශ විනිමය ගලා ඒම සම්බන්ධයෙන් මතබේදාත්මක කරුණු වාර්තා වීම.

(ඌ) ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන විදේශ විනිමය හිඟයට පිළියමක් ලෙස අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රවර්ධනය තුළින් විදේශ විනිමය ඉපැයීම සඳහා ඇති හැකියාව.

ශ්‍රී ලංකාව දිරිස කාලයක සිට අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයන කටයුතු සිදු කල ද එමගින් ලැබෙන ආදායම සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය කර ගැනීමට සමත් වී නොමැති තත්වයක් තුළ ඇතැම් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග විශාල ප්‍රමාණයක් ආනයනය කිරීමට කටයුතු කරමින් පවතී. ඇතැම් බෝග නිෂ්පාදනය සඳහා යොදවන භූමි ප්‍රමාණය කාලීනව අඩු වෙමින් පවතින අතර ඇතැම් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදන ප්‍රති අපනයනය කිරීමේ දී ගුණත්වය පහත වැටීම හේතුවෙන් දේශීය නිෂ්පාදන සඳහා විදේශීය වෙළඳපල මිල පහළ මට්ටමක පැවතීම නිසා දේශීය ගොවීන්ගේ නිෂ්පාදන සඳහා සාධාරණ මිලක් නොලැබීමෙන් ගොවීන් අපහසුතාවයට පත්වීම ආදී ගැටලු නිරන්තරයෙන් වාර්තා වේ. සුළු අපනයන බෝග ක්ෂේත්‍රයේ පවත්නා මෙවැනි ගැටළුකාරී තත්වයන් විසඳා ගැනීම තුළින් අකාර්යක්ෂමතා අවම කර එලදායිතාව වර්ධනය කර අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයන ක්ෂේත්‍රය වැඩිදියුණු කිරීමෙන් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයට විශාල දායකත්වයක් ලබාදිය හැකි බව පෙනී යන හෙයින් කාර්යසාධන විගණනයක් සඳහා මෙම මාතෘකාව තෝරා ගන්නා ලදී.

2.3 විගණන අරමුණ හා නිර්ණායක

2.3.1 විගණන අරමුණ

අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදනය හා අපනයනය කෘෂිකාර්මාන්තය තුළ වූ සාම්ප්‍රදායික අංශයක් සේම දේශීය ජීවන රටාව හා ආහාර රටාව ඒ මත පදනම් වීමත් ඒවා අපනයනය තුළින් ආර්ථිකමය වශයෙන් ශක්තිමත් භාවයක් ඇතිකර ගැනීමට හැකිවීම මෙන්ම එම නිෂ්පාදන තුළ ඇතුළත් ඇතැම් නිෂ්පාදනයන් යෙදවුම්මය වශයෙන් වැදගත්වීමත් හේතුකොටගෙන විශේෂයෙන් ස්වයංරැකියා උත්පාදනය තුළින් සමාජ ආර්ථික දායකත්වයේ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගෙන ඒවා නිෂ්පාදනය හා ප්‍රවර්ධනය කිරීම උදෙසා ඒ සඳහා මූලිකව කටයුතු කරන රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යභාරය ඇගයීම.

2.3.2 විගණන උපඅරමුණු හා නිර්ණායක

ඉහත විගණන අරමුණු ලඟාකරගැනීම පිණිස පහත සඳහන් උප අරමුණු මත විගණන නිරීක්ෂණ ගොඩ නැගී ඇත.

උප අරමුණ

විගණන නිර්ණායක

- (අ) ආයතනික පසුබිම හා පවත්නා ප්‍රතිපත්ති පනත් හා මාර්ගෝපදේශ වල යාවත්කාලීන බව ඇගයීම.
  - (i) 1992 අංක 46 දරන අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනතේ 3(1) වගන්තිය, 10, 15, 16 සහ 19 වන වගන්ති
  - (ii) 1979 අංක 40 දරන ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන පනතේ 10(1) සහ 12 වගන්ති
  - (iii) 1987 අංක 47 දරන කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව පනතේ 10 වන වගන්තිය
  - (iv) සැලසුම් කළ ඉලක්කයන්
- (ආ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනයට සම්බන්ධිත ආයතනවල සම්බන්ධීකරණය ඇගයීම.
  - (i) 2018- 2022 ජාතික අපනයන උපායමාර්ග තුළ කුළු බඩු හා මිශ්‍රයන් පිළිබඳ උපායමාර්ගයන්ට අදාළ ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ දක්වා ඇති සම්බන්ධීකරණ ක්‍රමවේදය හා අදාළ ආයතන සඳහා පවරා ඇති කාර්යයන්.
  - (ii) සැලසුම් කළ ඉලක්කයන්
- (ඇ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ සිදුකළ පර්යේෂණ ඇගයීම.
  - (i) 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනතේ 9 වන වගන්තිය.
  - (ii) 1987 අංක 47 දරණ ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව පනතේ 10 වන වගන්තිය.
  - (iii) 1994 අංක 11 දරන විද්‍යාව තාක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීමේ පනත මගින් ස්ථාපිත ජාතික විද්‍යා පදනම පිහිටුවීමේ අරමුණු.
  - (iv) ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති කෘෂිකර්මික ජෛව තාක්ෂණය පිළිබඳ ජාතික කමිටු වාර්තාවේ පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා 2017-2021.
  - (v) සැලසුම් කළ ඉලක්කයන්
  - (vi) පර්යේෂණවල සාර්ථකත්වය නැඹුරුවීම.
- (ඈ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදනයේ ප්‍රගතිය ඇගයීම
  - (i) 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනතේ 5 වන වගන්තිය
  - (ii) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ වගා සහනාධාර ලබාදීම සඳහා නිකුත් කරන ලද වක්‍රලේඛ

- (iii) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදේශක සේවා අංශයේ මාර්ගෝපදේශ
  - (iv) බෝග වගාවන් ආශ්‍රිත ශ්‍රමිකයන් /වගාකරුවන් පුහුණු කිරීම සම්බන්ධ වක්‍රලේඛ
  - (v) 2003 අංක 22 දරණ බීජ පනතේ 7 වන වගන්තිය.
  - (vi) සැලසුම් කළ ඉලක්කයන්
  - (vii) පෞද්ගලික පැල තවාන් වෙත නැඹුරුවීම
  - (viii) පැල තවාන් නඩත්තුව සඳහා වන ප්‍රමිතීන්
  - (ix) පැල නිෂ්පාදනය සඳහා වන අපේක්ෂිත පිරිවැය
- (ඉ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනය පිළිබඳ ලබා ඇති ප්‍රගතිය ඇගයීම.
- (i) 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනතේ 10 සහ 15 වගන්ති.
  - (ii) 1979 අංක 40 දරන ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන පනතේ 12 වන වගන්තිය
  - (iii) 1969 අංක 01 දරණ ආනයන හා අපනයන (පාලන) පනත ප්‍රකාරව නිකුත් කළ නියෝග
  - (iv) සැලසුම් කළ ඉලක්කයන්
- (ඊ) අපනයන කෘෂි බෝග පිළිබඳ දේශීය/විදේශීය වෙළඳපොළ පිළිබඳ ඇගයීම
- (i) 1979 අංක 40 දරන ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන පනතේ 12 වන වගන්තිය
  - (ii) ශ්‍රී ලංකාවේ කුළුබඩු කර්මාන්තයේ සමාජ - ආර්ථික තත්ත්වය සහ වර්තමානයේ එම කර්මාන්තය මුහුණ දී ඇති ගැටලු සහ විභවතා සිංහල පර්යේෂණ වාර්තාව
  - (iii) 1972 අංක 11 දරන රාජ්‍ය කෘෂිකාර්මික සංස්ථා පනතේ 2 වන වගන්තියේ 1 වන උප වගන්තිය යටතේ ස්ථාපිත කුළුබඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි මණ්ඩලය පිහිටුවීමේ කාර්යයන්
  - (iv) සැලසුම් කළ ඉලක්කයන්

2.4 විගණන ක්‍රමවේදය

මෙම විගණනය සඳහා පහත සඳහන් ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කරන ලදී.

- (අ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග සම්බන්ධව කටයුතු කරන රාජ්‍ය ආයතනවල ඉහළ කළමනාකරණය හා කෘෂි අංශයේ නියුතු නිලධාරීන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීම, ප්‍රශ්නාවලි මගින් තොරතුරු ලබා ගැනීම හා ඒවා විශ්ලේෂණය කිරීම.
- (ආ) කෘෂි නිෂ්පාදන අපනයනයට සම්බන්ධ අණපනත්, මාර්ගෝපදේශන හා චක්‍රලේඛ, උපදෙස් ලිපි යනාදියට අනුගත වීම පරීක්ෂා කිරීම.
- (ඇ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා රේගුව, ජන හා සංඛ්‍යාලේඛණ දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතනවලින් සුළු අපනයන බෝග සම්බන්ධ අපනයන හා ආනයන දත්ත ලබා ගැනීම, එම දත්තවල නිරවද්‍යතාවය එකිනෙක ආයතන සමඟ සැසඳීම.
- (ඈ) අපනයන කෘෂි නිෂ්පාදන සම්බන්ධ පර්යේෂණ සිදු කරන ආයතන සමඟ සාකච්ඡා කිරීම, තොරතුරු කැඳවීම්, දැනට සිදුකර ඇති පර්යේෂණ වාර්තා අධ්‍යයනය හා ඒවා ප්‍රායෝගිකව භාවිතය පරීක්ෂා කිරීම.
- (ඉ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ වගා සහනාධාර ලබාදීමට තත්ත්වය පරීක්ෂා කිරීම.
- (ඊ) අපනයන කෘෂි ක්ෂේත්‍රයේ නියුතු පෞද්ගලික අංශය හමු වී සාකච්ඡා කිරීම හා තොරතුරු ලබා ගැනීම. (ගොවීන්, අපනයනකරුවන්, දේශීය අලෙවි නියෝජිතයන් ආදී.)
- (උ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සුළු අපනයන බෝග ලෙස දැනට හඳුන්වා දී ඇති හා එම ආයතනය මගින් පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය කරනු ලබන කුරුඳු, ගම්මිරිස්, කරදමුංගු, කරාබු, සාදික්කා, කෝපි, කොකෝවා, වැනිලා, බුලත්, පැහිරි, ලෙමන්ග්‍රාස්, ඉඟුරු, කහ, ගොරක සහ පුවක් යන සාම්ප්‍රදායික කෘෂි බෝගවල දේශීය වෙළඳපල පිලිබඳ තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීම හා විශ්ලේෂණය කිරීම.
- (ඌ) සුළු අපනයන බෝග සම්බන්ධ විදේශීය වෙළඳපල ප්‍රවණතා අධ්‍යයනය කිරීම.
- (එ) පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතන, අලෙවි මධ්‍යස්ථාන ආදිය භෞතිකව පරීක්ෂා කිරීම හා තොරතුරු ලබා ගැනීම.
- (ඒ) අපනයන කෘෂි ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධ විවාදාත්මක පුවත්පත්/ සඟරා ලිපි, වෙබ් අඩවි තොරතුරු, සම්බන්ධිත පුද්ගලයින්ගෙන් ලබාගත් අදහස් විගණනය සඳහා සුදුසු අයුරින් අදාළ කර ගැනීම.

2.5 විගණන විෂයපථය හා විෂය පථය සීමාවීම

2.5.1 විගණන විෂය පථය

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ලෙස හඳුන්වා දී ඇති හා එම ආයතනය මගින් පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය කරනු ලබන කුරුඳු, ගම්මිරිස්, කරදමුංගු, කරාබු, සාදික්කා, කෝපි, කොකෝවා, වැනිලා, බුලත්, පැහිරි, ලෙමන්ග්‍රාස්, ඉඟුරු, කහ, ගොරක සහ පුවක් යන කෘෂි බෝග 15 සම්බන්ධයෙන් විශේෂයන් මෙම විගණනයේදී අවධානය යොමු කෙරේ. අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අමතරව කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය, කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය, වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුව, ආනයන අපනයන පාලක දෙපාර්තමේන්තුව කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය, කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලය හා කුළුබඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි මණ්ඩලය යන ආයතන වෙත පැවරී ඇති බලතල හා කාර්යයන් අනුව අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රවර්ධනය සඳහා ඉටුකරන ලද කාර්යභාරය සහ ජාතික අපනයන උපායමාර්ග-කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ උපායමාර්ග 2018-2022 (National Export Strategy of Sri Lanka-spices and concentrates strategy 2018-2022) සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය මෙම විගණනයේ දී ඇගයීමට භාජනය කරන ලදී.

2.5.2 විගණන විෂය පථය සීමා වීම

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක වැඩසටහන්වල ප්‍රගතිය පිළිබඳ ප්‍රශ්ණාවලි මගින් ලබාගැනීම, අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග තෝරාගත් පැල තවාන්, අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන බිහිකරනු ලබන ආයතන භෞතිකව පරීක්ෂා කිරීම, අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගාකරන ආයතනවල පර්යේෂණ වාර්තා හා ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රගතිය පිළිබඳ තොරතුරු ප්‍රශ්ණාවලි මගින් ලබාගැනීම, අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග පිළිබඳව පෞද්ගලික සංවිධානවල තොරතුරු ප්‍රශ්ණාවලි මගින් ලබාගැනීම යන ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කිරීම සිදුකළ අතර පෞද්ගලික ආයතනවල සහ ගොවි සංවිධානවල නිෂ්පාදන තොරතුරු අවම වශයෙන් සිදුකළද සමස්ථ අපනයන හා ආනයන පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගැනීම සිදු කරන ලදී. මෙහිදී ඇතැම් පෞද්ගලික ආයතනවලින් තොරතුරු විමසීම් සිදුකළද ඇතැම් ආයතන විගණනය වෙත ප්‍රතිචාර නොදක්වන ලදී. එමෙන්ම මෙම විගණනය සිදුකරන ලද කාලපරිච්ඡේදය තුළ කොවිඩ් 19 වසංගත තත්වය ඉන්ධන හිඟයක් පැවති බැවින් ඇතැම් ආයතන වෙත භෞතිකව ප්‍රවේශ වීමට අපහසු වූ අතර ලිපි මගින් තොරතුරු ලබා ගැනීම සිදුකරන ලදී.

2.6 විගණනය සඳහා අධිකාර බලය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව හා ජාතික විගණන පනතේ 3(1)(ඇ), 5(2), 12(ඌ) වගන්ති ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ මෙම කාර්යසාධන විගණනය කරනු ලැබේ.

03. විස්තරාත්මක විගණන සොයා ගැනීම්

3.1 ආයතනික පසුබිම හා මූලික සැලසුම්

3.1.1 අපනයන කෘෂිකාර්මය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක අවශ්‍යතාවය

අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග බොහෝමයක් බහු වාර්ෂික බෝග වන අතර නිෂ්පාදනය හා ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා දිගු කාලීන වැඩපිළිවෙලක් සකස් කර වගා සැලැස්මක් අනුව ක්‍රියාවට නැංවීම අවශ්‍ය කෙරේ. 2010 වර්ෂයේ සිට 2022 දක්වා කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකාර්ම දෙපාර්තමේන්තුව අයත් වූ අමාත්‍යාංශය අවස්ථා 6 ක දී වෙනස් වී තිබුණු අතර එම අමාත්‍යාංශ විසින් ප්‍රමුඛතා දැක් වූ ක්ෂේත්‍රයන් ද වෙනස් වී තිබුණි. ඒ අනුව “අපි වවමු-රට නගමු” වැඩ සටහන, කාබනික පොහොර ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන, දිවිනැගුම ගෙවතු වගා වැඩසටහන, ධන සවිය ගෙවතු වගා වැඩසටහන, බිම් මල් වගා කිරීමේ වැඩසටහන, අන්තාසී වගා වැඩ සටහන, මී මැසි පාලන උපකරණ ලබාදීම, කහ සහ ඉඟුරු පැළ බෙදාදීමේ වැඩසටහන්, අපනයන කෘෂි කළාප වැඩසටහන ආදී වැඩසටහන් කෙටිකාලීන වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වී තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගාව, නිෂ්පාදනය හා අපනයනය පිළිබඳ ගනු ලැබූ තීරණ ප්‍රතිපත්තියමය වශයෙන් දිගුකාලයක් ක්‍රියාත්මක වී නොතිබුණි. අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රති අපනයනය, ආනයනය තහනම් කිරීම, තහනම් කළ බෝග නැවත කෙටිකාලයක් තුළ ආනයනය කිරීමට අවසර ලබාදීම ආදිය පසුගිය දශකයක කාල සීමාව තුළ අවස්ථා කිහිපයක දී වෙනස් වීමට භාජනය වී තිබුණි. වර්තමානය වන විට අපනයන කෘෂි බෝග 15 ක් හඳුනාගෙන ප්‍රවර්ධනය සිදු කරනු ලබන අතර අපනයන විභවතාවයක් සහිත බෝග හඳුනාගෙන තිබුණ ද ඒවා ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා විධිමත් දිගුකාලීන වැඩපිළිවෙලක් නොවීය. වර්තමානය වන විට කුරුඳු බෝගය දකුණු පළාත හා රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය ඇතුළු දිවයිනේ සීමිත ප්‍රදේශයක විශාල ඉඩම් ප්‍රමාණයක ව්‍යාප්තව පැවතීම නිසා එම ප්‍රදේශවල තවදුරටත් වගාව සඳහා යෙදවිය හැකි ඉඩම් ප්‍රමාණය ඉතා සීමිත බැවින් ඉඩම්වල ඵලදායිතාවය වර්ධනය කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. එසේ වුවද ස්ථිර වගාවක් සඳහා නොයෙදූ ඉඩම් විශාල වශයෙන් පවතින අතර පොළොන්නරුව, අනුරාධපුරය, වවුනියාව, අම්පාර සහ මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කවල ජල සම්පාදනය සිදුකරගත හැකි ප්‍රදේශවල කුරුඳු බෝගය සාර්ථකව ව්‍යාප්ත කළ හැකි වුවද වගා ප්‍රවර්ධනය කෙරෙහි සැලකිය යුතු ආයෝජනයක් සිදුකර නොතිබීම යන කරුණු හේතුවෙන් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක අවශ්‍යතාවය කැපී පෙනුණි.

3.1.2 ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා අපනයන කෘෂිකාර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ දායකත්වය

1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකාර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනතේ විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම, ජාතික වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වැඩසටහන්වල සැලසුම් සකස් කිරීමේ දී අපනයන කෘෂිකාර්ම දෙපාර්තමේන්තුව පාර්ශ්වකරුවෙකු ලෙස සම්බන්ධ වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. එලෙස සකස් කළ උපාය මාර්ගික සැලසුම් අතර ජාතික අපනයන උපායමාර්ග-කුළු බඩු හා

සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ සැලැස්ම (National Export Strategy of Sri Lanka-Spices and Concentrates Strategy 2018-2022), ශ්‍රී ලංකාවේ කුරුඳු, ගම්මිරිස් සහ කරදමුංගු අගයදාම විශ්ලේෂණය (Analysis of Cinnamon, Pepper and Carsamom value chains in Sri Lanka) ආදිය පිළියෙල කිරීම සඳහා ආයතනය දායක වී තිබුණ ද අපනයන කෘෂිකර්මාන්ත සම්බන්ධ අගයදාමයේ පාර්ශවකරුවන් ලියාපදිංචිය, භූගෝලීය දර්ශකය සඳහා නිෂ්පාදකයන් සහ අපනයනකරුවන් ගිවිසුම්ගත නිෂ්පාදන අලෙවිකිරීම් මිල දී ගැනීම් සඳහා යොමුකිරීම, යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (GAP), යහපත් නිෂ්පාදන පිළිවෙත් (GMP) සහතික ලබාදීම, නව ප්‍රභේද සහ තාක්ෂණික ක්‍රම ගොවීන් අතර ප්‍රචලිත කිරීම යනා දී උපායමාර්ග සහ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ප්‍රමාණවත් දායකත්වයක් ලැබී නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.1.3 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනත

3.1.3.1. පනතේ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම

1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනත සම්මත කර 2022 වර්ෂය වන විට වසර 30 කට ආසන්න කාලයක් ගත වී ඇත. මෙම පනත තුළ අන්තර්ගත පහත සඳහන් වගන්ති ප්‍රකාරව පැවරී ඇති බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) 15 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව පහත සඳහන් කාරණා සම්බන්ධයෙන් නියෝග සකස් කර ගැසට් පත්‍රයේ පළ කර පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවද ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

- නිවේදිත කෘෂිකාර්මික වගාකරුවන් සමග ඒ බෝග වගා කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඇතුළත් විය යුතු ගිවිසුම්වල ආකෘති නියම කිරීම.
- නිවේදිත කෘෂිකාර්මික බෝග වගාකරුවන් සඳහා ව්‍යාප්ති සේවා සැපයීමට විධිවිධාන සැලසීම.
- නිවේදිත කෘෂිකාර්මික බෝග වගා කරන සහ සකස් කරන තැනැත්තන්ට, සහනාධාර සහ මූල්‍යාධාර හෝ අන්‍යාකාර වූ වෙනත් ආධාර ප්‍රධානය කිරීමේ යෝජනා ක්‍රම සඳහා විධිවිධාන සැලසීම.
- නිවේදිත කෘෂිකාර්මික බෝග වගාව, සැකසීම සහ අලෙවිය පිළිබඳ තොරතුරු බෙදාහැරීමේ යෝජනා ක්‍රම සඳහා විධිවිධාන සැලසීම.
- නිවේදිත කෘෂිකාර්මික බෝග අනුකූල විය යුතු ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ ප්‍රමිත නියම කිරීම.
- මේ පනත යටතේ නියම කළ යුතු යයි නියමිත යම් කාරණයක් සඳහා හෝ නියෝග සෑදීමට මේ පනත යටතේ බලය දී ඇති යම් කාරණයක් සඳහා විධිවිධාන සැලසීම.

(ආ) පනතේ 10 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට එහි පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කර්තව්‍ය ඉටුකිරීමට හැකිවනු පිණිස සෑම නිවේදිත කෘෂිකාර්මික බෝගයක් වෙනුවෙන්ම මුදල් විෂය භාර අමාත්‍යවරයාගේ එකඟත්වය ඇතිව අමාත්‍යවරයා විසින් කරනු ලබන ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරන නියමයකින් නිශ්චය කරනු ලැබිය හැකි යම් ආකාරයක හා ප්‍රමාණයක සෙස් බද්දක් පනවා ගෙවනු ලැබිය යුතුය යන්න සඳහන් වුවද එවැනි සෙස් බද්දක් පනවා පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු වෙනුවෙන් මුදල් රැස්කර ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

3.1.3.2 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනත සංශෝධනය කිරීම

(අ) 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනත තුළ පවතින දුර්වලතාවයන් වන අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග පිළිබඳ අර්ථදැක්වීම ප්‍රායෝගික නොවීම, අධ්‍යක්ෂවරයා යන තනතුර සඳහන් වී තිබුණද අධ්‍යක්ෂක ජනරාල් තනතුර ක්‍රියාත්මක වීම, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය හැසිරවීම පිළිබඳ බීජ පනත යටතේ අපනයන කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් බලයලත් නිලධාරියෙකු ලෙස නම්කර නොමැතිවීම. කාර්යයන් වඩා පුළුල් පැහැදිලිව දක්වා නොමැතිවීම ආදී දුර්වලතාවයන් ඇතුළු කරුණු 26 ක සංශෝධන ඇතුළත්ව අපනයන කෘෂිකර්මාන්ත ප්‍රවර්ධන (සංශෝධිත) පනත සකස් කර තිබුණ ද නීත්‍යානුකූලව පනත සංශෝධනය කිරීමට අදාළ ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි. මෙම පනත තුළ අපනයන කෘෂිකර්ම බෝග ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහත සඳහන් වගන්ති ඇතුළත්ව පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

- අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය උදෙසා සුදුසු යැයි සැලකෙන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා අපනයන කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාට බලය ලබාදීම පරමාර්ථය වේ.
- 2003 අංක 22 දරන බීජ පනතේ බලයලත් නිලධාරියෙකු ලෙස කටයුතු කිරීම.
- 1999 අංක 35 දරන ශාක ආරක්ෂණ පනතේ නිලධාරියෙකු ලෙස කටයුතු කිරීම.
- 1951 අංක 25 දරන පාංශු ආරක්ෂණ පනතේ නිලධාරියෙකු ලෙස කටයුතු කිරීම.
- හෙක්ටයාර 2 වඩා වැඩි අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගා කර ඇති ඉඩම් කැබලි කිරීමට සහ වෙනත් කාර්යයක් සඳහා භාවිතා කිරීමට අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාගෙන් අවසර ලබාගත යුතු බව.
- 1992 අංක 46 දරන පනතේ ඇතුළත් කර තිබූ සෙස් බද්ද වෙනුවට වෙනත් බද්දක් පැනවීම.

- අපනයන කෘෂි බෝග නිෂ්පාදන සමිති පිහිටුවීම
- වාර්ෂික නිෂ්පාදනයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් අපනයනය කරනු ලබන හෝ අපනයනය කිරීමට විභවයක් ඇති බෝග අදහස් වේ.

(ආ) කුළු බඩු හා ආශ්‍රිත බෝග වලින් ජාතික ආදායමට වන දායකත්වය ක්‍රමවත්ව ඉහළ නැංවීමටත් ඒ ක්ෂේත්‍රයේ ඉදිරි සංවර්ධන හා පර්යේෂණ කටයුතු වඩාත් කාර්යක්ෂමව හා පුළුල්ව සිදු කිරීමේ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන 1992 අංක 46 දරන පනතේ ඇතුළත් නොවන බව පෙනී යන බැවින් 2009 වර්ෂයේදී එම පනත සංශෝධනය කිරීමට එවකට කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අධ්‍යක්ෂකතුමා විසින් ඉදිරිපත් කළ 2009 සැප්තැම්බර් 29 දිනැති සංදේශයට 2009 ඔක්තෝබර් 28 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේ දී අවශ්‍ය සංශෝධනයන් සඳහා ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය කිරීමට නීති කෙටුම්පත් සම්පාදකට උපදෙස් දීම සඳහා අනුමැතිය ලබාදුන් බවත් ඒ අනුව සංශෝධන ඇතුළත් කෙටුම්පත් නීති කෙටුම්පත් සම්පාදක දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර එකඟතාවය ලබාගෙන ඇතත් අමාත්‍යාංශ වරින් වර මාරුවීම නිසා ඊට අදාළ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම ප්‍රමාද වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) 2015 සැප්තැම්බර් මස සිට අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රාථමික කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයට පැවරීමෙන් අනතුරුව 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්ම ප්‍රවර්ධන පනත සංශෝධනය සඳහා 03/2017 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය යෝජනා 07 ක් සහිතව ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර 2017 ජූලි 20 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකාව සඳහා 2019 ඔක්තෝබර් 28 දින ජනාධිපතිතුමාගේ නිරීක්ෂණ, මුදල් හා ජනමාධ්‍ය ඇමතිතුමාගේ නිරීක්ෂණ සමඟ සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයේ කරුණු සලකා බැලීම සඳහා අමාත්‍යවරුන් 5 දෙනෙකුගේ සහභාගිත්වයෙන් සති 03 ක කාලයක් ඇතුළත නිර්දේශයක් ලබා දීම සඳහා කමිටුවක් පත්කර තිබුණි.

අදාළ නිර්දේශයන් අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත ඉදිරිපත් කිරීම සහ පනත සංශෝධනය කිරීම පිළිබඳ ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් නොවූ අතර 2022 සැප්තැම්බර් 02 විගණන අවස්ථාව වන විටත් පනත සංශෝධනය කිරීමට අදාළ ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

3.1.4 2018-2022 සඳහා හඳුන්වා දී ඇති ජාතික අපනයන උපායමාර්ගික සැලැස්මෙහි කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය අංශය සඳහා වූ සැලැස්ම

අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් සංවර්ධන උපායමාර්ග හා ජාත්‍යන්තර වෙළඳ අමාත්‍යාංශය හා එක්ව European Union හි මූල්‍ය සහාය සහ ITC ආයතනයේ තාක්ෂණික සහාය ඇතිව පස් වසරක් (2018-2022) සඳහා වන ජාතික අපනයන උපායමාර්ග (NES) සකස් කර ක්‍රියාවට නැංවීම 2018 ජූලි මාසයේ දී ආරම්භ කර තිබුණි. මෙහිදී 2022 වන විට නිෂ්පාදන විවිධාංගීකරණය කිරීමේ අරමුණ ඇතිව තොරතුරු තාක්ෂණය, සංචාරක කර්මාන්තය, කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය, බෝට්ටු නිෂ්පාදනය, සැකසුම් කරන ලද ආහාර හා පාන වර්ග සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික හා විද්‍යුත් උපාංග යන ඉලක්කගත අංශ 06 ක් හා වෙළඳ තොරතුරු හා ප්‍රවර්ධනය, ජාතික තත්ත්ව යටිතල පහසුකම්, සැපයුම් සේවා හා නවෝත්පාදන සහ ව්‍යවසායකත්වය යන වෙළඳ සහාය කාර්යයන් 04ක් සඳහා මෙම උපායමාර්ග සකස් කර ඇත. මෙයින් කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය සඳහා වන උපායමාර්ගික සැලැස්මෙහි කුළුබඩු අංශය ඉදිරියට පත්වෑගෙන යාමට අගය එකතු කිරීම සහ වෙළඳපල සංවර්ධනය කීවු කිරීම සඳහා, රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික කර්මාන්ත නියෝජනයකරන්නන් වඩාත්ම දැවෙන ගැටළු ලෙස පහත කරුණු හඳුනාගෙන තිබුණි.

- ඉහළ අස්වැන්නක් ලබා දෙන රෝපණ තොග සීමිත වීම, අඩු ආශ්‍රිත ශිල්පීය ක්‍රම භාවිතය මන්දගාමී ඵලදායීතාවයක් ඇති කිරීමට සහ වැඩි දියුණු කළ ප්‍රභේදවල අඩු භාවිතයට බලපාන බව;
- හොඳ තත්ත්වයේ ඇසුරුම් සහ ලේබල් කිරීම් නොමැති වීම;
- සීමිත පුහුණු අවස්ථා මගින් ජනිත වන පුහුණු සහ නුපුහුණු ශ්‍රමය ප්‍රමාණවත් නොවීම;
- නිෂ්පාදන සහ සැකසුම් මට්ටමේ දී ප්‍රමිති හා වර්ග සංග්‍රහ ක්‍රියාත්මක ප්‍රමාණවත් නොවීම. රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශ අතර සීමිත සබඳතා;
- වෙළඳ තොරතුරු දුර්වල ලෙස බෙදා හැරීම, සීමා සහිත ප්‍රචාරණය සහ කුළුබඩු වෙළඳපල තුළ වෙළඳනාම ප්‍රවර්ධනය ප්‍රමාණවත් නොවීම;
- නිෂ්පාදකයන්, සැකසුම්කරුවන් සහ අපනයනකරුවන් අතර කොන්ත්‍රාත් ගොවිතැන් ක්‍රම සීමිත වීම;
- සීමිත අස්වනු ගබඩා පහසුකම්, පසු අස්වනු හානි ඉහළ අගයක් ගැනීම; සහ අවම තාක්ෂණය හා යාන්ත්‍රිකරණය භාවිතා කිරීම.

මෙයින් කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය සඳහා වන උපායමාර්ගික සැලැස්ම සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් සිදුකරනු ලැබේ.

(අ) කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය සඳහා වන උපායමාර්ගික සැලැස්මට අනුව ගෝලීය කුළුබඩු වෙළඳපලෙහි වාර්ෂිකව සියයට 5ක් සහ 2020 වන විට ඇ.ඩො.බිලියන 10ක් දක්වා වර්ධනය වනු ඇති බවත් ආසියානු පැසිපික් කලාපයේ පමණක් වාර්ෂිකව සියයට 7කින් වර්ධනය වනු ඇති බවත් පුරෝකථනය කර තිබුණි. එමෙන්ම මෙම ක්ෂේත්‍රයේ පවතින වෙළඳපල අවස්ථාවන් පිළිබඳ හඳුනාගෙන තිබූ අතර නව ජාත්‍යන්තර වෙළඳපලකට පිවිසීම සඳහා සැලසුම් කර තිබුණි. උදාහරණයක් ලෙස ඉන්දියාවේ රූපලාවණ්‍ය ද්‍රව්‍ය සඳහා පමණක් වෙළඳපල ඇ.ඩො.බිලියන 950ක් පමණක් බවත් වසරකට සියයට 15 සිට සියයට 20 දක්වා වර්ධනයක් ඇති බවත් පෙන්වා දී තිබුණි. අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ අපනයන ඉලක්කයන් අනුව කුළුබඩු හා සුගන්ධ තෙල් ආශ්‍රිත අපනයන ආදායම 2020 සහ 2021 වර්ෂවල දී පිළිවෙළින් ඇ.ඩො.බිලියන 727 හා ඇ.ඩො.බිලියන 800 ක් ඇස්තමේන්තු කර තිබුණද 2020 සහ 2021 වර්ෂවල දී උපයා තිබූ අපනයන ආදායම පිළිවෙළින් ඇ.ඩො.බිලියන 335 ක් ඇ.ඩො.බිලියන 456 ක බව නිරීක්ෂණය විය. එය අපේක්ෂිත ආදායමින් සියයට 46 ක් හා සියයට 57 ක් පමණි. ඒ අනුව මෙම උපායමාර්ගය සකස් කිරීම මගින් අපේක්ෂා කල ප්‍රධාන අරමුණ ලඟා කර ගැනීමට අපොහොසත් වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) මෙම උපායමාර්ග සැලැස්මේ 2018-2022 සඳහා වූ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය මගින් ක්‍රියාත්මක කල යුතු ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(i) 2018 පෙබරවාරි 21 දිනැති අංක 2059/36 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් සාමාජිකයන් 21 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත කුළුබඩු හා ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන පිළිබඳ උපදේශක සභාව වසර තුනක කාලයක් සඳහා පිහිටුවනු ලැබ ඇත. 2018 සිට 2021 පළමු කාර්තුව තෙක් රැස්වීම් වාර 20ක් පවත්වා තිබුණි. එහිදී කුළුබඩු සඳහා වන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිතීන් නැවත ස්ථාපිත කිරීම, කුරුඳු සඳහා භූගෝලීය දර්ශකය ලබා ගැනීම, Pure Ceylon Cinnamon ලාංඡනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, භූගෝලීය දර්ශකය සහ කුළුබඩු සඳහා වන වෙළඳ ලකුණු සඳහා අවශ්‍ය වන ප්‍රමිතීන් ස්ථාපිත කිරීම, යහපත් කෘෂිකාර්මික හා නිෂ්පාදන පිළිවෙත් සකස් කිරීම සහ හඳුන්වා දීම, කුළුබඩු සඳහා වන තාක්ෂණයෙන් උසස් ක්‍රමවත් පැල තවත් ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීමට අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට ප්‍රතිපාදන ලබා දීම සහ එම වැඩසටහන් පසු විපරම් කිරීම යන කාර්යයන් පිළිබඳ සාකච්ඡා කර ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි. මෙම රැස්වීම් වාර පැවැත්වීම සඳහා රු.372,000 ක මුදලක් වැය කර තිබුණි.

- (ii) අපනයනකරුවන් වෙනුවෙන් පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම මෙම සැලැස්මෙන් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය වෙත පැවරී තිබූ තවත් කාර්යයක් විය. 2019 වර්ෂයේදී සුළු පරිමාණ අපනයනකරුවන් ඉලක්ක කර ගනිමින් යුරෝපා වෙළඳපලට ප්‍රවේශය සඳහා වන පුහුණු වැඩසටහනක් පවත්වා ඇත. සුළු පරිමාණ හා මධ්‍ය පරිමාණ අපනයනකරුවන් හා නව අපනයනකරුවන් ඉලක්ක කර ගනිමින් 2020 වර්ෂයේදී මාර්ගගත ක්‍රමය ඔස්සේ ජපානය, රුසියාව, ඕස්ට්‍රේලියාව වෙළඳපල පිවිසීම පිළිබඳව සහ යුරෝපා වෙළඳපලට පිවිසීම පිළිබඳව ලෙස පුහුණු වැඩසටහන් 02 ක් පමණක් පවත්වා තිබුණි. 2021 සහ 2022 වර්ෂ සඳහා එවැනි පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වා නොතිබුණි.
- (iii) මෙම සැලසුමට අනුව 2019 සිට 2022 කාල පරිච්ඡේදය තුළ කුළුබඩු ක්ෂේත්‍රය සම්බන්ධයෙන් වාර්ෂිකව වෙළඳපල වාර්තා 02ක් බැගින් නිකුත් කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. 2019 වර්ෂයේදී ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය පිළිබඳව සහ කැනඩා වෙළඳපල පිළිබඳව වාර්තා 02ක් පමණක් නිකුත් කර තිබුණි.
- (iv) සැලසුමට අනුව කුළුබඩු වර්ග 05ක් සඳහා Ceylon Spice වෙළඳ නාමය 2019 දී ජාතික බුද්ධිමය දේපළ කාර්යාලයේ ලියාපදිංචි කර ඇති බව දන්වා ඇත. එහෙත් මෙහි ලියාපදිංචි සහතිකය මෙතෙක් ලබා ගෙන නොමැති බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වුවද Ceylon Spices වෙළඳනාමය ජර්මනියේ පැවැත්වූ ANUGA වෙළඳ ප්‍රදර්ශනයේදී හඳුන්වා දීම සඳහා රු.මිලියන 08ක් වැය කර තිබුණි.
- (v) තවද, කුරුඳු සඳහා Pure Ceylon Cinnamon Logo ලබා ගෙන තිබුණි. 2019 දී රු.113,000 ක් වැය කර මෙම ලාංඡනයේ වැදගත්කම පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළුවක් පවත්වා තිබුණි. පසුව 2020 දී ජපානය, රුසියාව, ඕස්ට්‍රේලියාව වෙළඳපලට ප්‍රවේශ වීම පිළිබඳ මාර්ගගත ක්‍රමය ඔස්සේ පැවති වැඩමුළුවේදී මේ පිළිබඳ දැනුවත් කර තිබුණි.
- (vi) සැලසුමෙහි සඳහන් පරිදි මෙම සන්නාම සඳහා Tag line, image, brochure, website සකස් කිරීම සඳහා මෙතෙක් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.
- (vii) සැලසුමට අනුව වෙළඳ නාමවල කාර්යසාධනය ඇතුළත් වාර්තාවක් සකස් කළ යුතු බව දක්වා ඇත. එහෙත් 2020 සහ 2021 වර්ෂවලදී සන්නාමයන් අලෙවි කිරීම හා එය අපනයනකරුවන්ට ලබා දීම පිළිබඳ විස්තරයක් පමණක් විගණනය ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

(ඇ) ශ්‍රී ලාංකික කුළුබඩු ලෝකය පුරා ව්‍යාප්ත කිරීම මගින් අපනයන ආදායම ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කිරීම මෙම සැලසුම මගින් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය වෙත පැවරී ඇති කාර්යයකි. ඒ සඳහා පහත සඳහන් ක්‍රියාකාරකම් සිදුකර තිබුණි.

ක්‍රියාකාරකම	කාල පරිච්ඡේදය	ප්‍රතිලාභ	පිරිවැය (රු.මි)
අගය එකතු කල කුළුබඩු ප්‍රවර්ධනය සඳහා B2B වැඩසටහන්- ජපානය	2018	ජපානය සඳහා ශ්‍රී ලාංකීය කුරුඳු අපනයනය ප්‍රවර්ධනය. සුගන්ධ තෙල් හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අපනයනය ආරම්භ කිරීමට හැකි වීම.	1.9
Supply Side West වෙළඳ ප්‍රදර්ශනය-ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය	2019	ඇ.ඩො.මිලියන 10ක පමණ අපනයන ආදායමක් ඉපයීම සඳහා ගැනුම්කරුවන් හමු වීම.	9.9
Anuga වෙළඳ ප්‍රදර්ශනය- ජර්මනිය	2019	ඇ.ඩො.මිලියන 05ක පමණ අපනයන ආදායමක් ඉපයීම සඳහා ගැනුම්කරුවන් හමුවීම.	10

2020 සහ 2021 වර්ෂවල පැවති කොවිඩ් තත්ත්වය හේතුවෙන් වෙළඳ ප්‍රදර්ශන නොපැවැත්වුණු බව දන්වා තිබුණි.

3.1.6 අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ 2020 හා 2021 වර්ෂ සඳහා වූ ක්‍රියාකාරී සැලසුම්

අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ 2020 හා 2021 වර්ෂ සඳහා කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය සඳහා වූ ක්‍රියාකාරී සැලසුම්වල ප්‍රගතිය සම්බන්ධයෙන් විගණනය වෙත ලද තොරතුරු අනුව පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) 2020 වර්ෂයේදී ජපානය, පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය රටවල්, කොරියාව සහ අසර්බයිජාන් යන රටවල් සඳහා වෙළඳපල පර්යේෂණ 04ක් සැලසුම් කර තිබුණ ද මෙතෙක් එම වෙළඳපල වාර්තා සම්පූර්ණ කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.

(ආ) 2020 වර්ෂයේදී ජපානය, ඕස්ට්‍රේලියාව යන රටවල් සඳහා සාම්පල ප්‍රචාරණ කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැපයීමට මාර්ගගත ක්‍රමය ඔස්සේ B2B වැඩසටහන් දෙකක් සංවිධානය කර තිබුණි. මෙයින් සම්ප්‍රදායික නොවන අපනයන සියයට 5කින් වර්ධනය කර ගැනීම සහ වෙළඳපල අවස්ථා වර්ධනය කර දීම මෙයින් අපේක්ෂා කර තිබුණි. එහෙත් මෙම වැඩසටහන් සඳහා සම්බන්ධ වී තිබුණේ සමාගම් 05ක් පමණි.

- (ඇ) නිලධාරීන්ගේ ධාරිතා වර්ධනය සඳහා IPD සමඟ සහයෝගයෙන් යුරෝපයේ වෙළඳ ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් හා අධ්‍යාපන වාරිකා (Study tours) වලට සහභාගී වීමට සමාගම්වලට සහාය වීම සඳහා EU කලාපයේ වෙළඳ ප්‍රදර්ශන සංවිධානය කිරීම පිළිබඳ අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ නිලධාරීන්ට 2020 වර්ෂයේ දී වැඩමුළුවක් පවත්වා තිබුණි. එම වැඩමුළුවෙන් පසු පුහුණු නිලධාරීන් විසින් යුරෝපීය වෙළඳපොළෙහි වෙළඳ ප්‍රවර්ධන වැඩ සටහන්වලට සහභාගිවන අපනයන කරුවන් සඳහා පෙර වැඩමුළුව (Pre fair workshop) පැවැත්වීම යහපත් ප්‍රවණතාවයකි.
- (ඈ) 2020 වර්ෂයේදී ශාකමය රූපලාවන්‍ය නිෂ්පාදන සහ ආයුර්වේද නිෂ්පාදන සඳහා SLS තත්ත්ව සහතිකයක් ලබා ගැනීමට සැලසුම් කර තිබුණි. මේ සඳහා SLSI ආයතනය සහ ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ එක්ව ප්‍රවීණ කමිටුවක් පිහිටුවා තිබුණ 2022 ජුනි 08 දින වන විටත් එම ප්‍රමිතිය සකසා අවසන් කර නොතිබුණි.
- (ඉ) 2020 ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තුළ කුළුබඩු හා ඖෂධ පැලෑටි ආශ්‍රිත අපනයන විවිධාංගීකරණය සඳහා අපනයනකරුවන් සහ නිෂ්පාදකයන් සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ වැඩසටහන් සැලසුම් කර තිබුණි. එවැනි වැඩසටහන් දෙකක් සංවිධානය කර තිබූ අතර ඒ සඳහා සහභාගී වී තිබුණේ අපනයනකරුවන් 25 දෙනෙකු සහ නිෂ්පාදකයන් 35 දෙනෙකු පමණි.
- (ඊ) අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන කර්මාන්තය වෙත විතැන් වීම සඳහා ඖෂධීය රූපලාවන්‍ය නිෂ්පාදන සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිතිය සංවර්ධනය කිරීම සහ සායනික මංපෙත් ක්‍රියාත්මක කිරීමට 2020 ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තුළ සැලසුම් කර තිබුණි. ඒ අනුව ආයුර්වේද හා රූපලාවන්‍ය නිෂ්පාදන අංශ දියුණු කිරීමේ වැඩසටහන අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් 2019 සිට අපනයන භාණ්ඩ නිෂ්පාදන අංශයක් ලෙස හඳුනාගෙන 2021 දී උපදේශක කමිටුවක් පත්කොට තිබුණි. එම උපදේශක සභාවේ පළමු රැස්වීමේදීම සායනිකව තහවුරු කරගත් ප්‍රමිතීන් ස්ථාපිත කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන ඇත. ඒ සඳහා කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය හා කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය සමඟ සාකච්ඡා කරමින් පවතින බව විගණනයට දන්වා ඇත. මේ සඳහා ප්‍රමිතීන් ස්ථාපිත කිරීම, රසායනාගාර රට තුළ ස්ථාපිත කිරීම, සහතිකකරණය රට තුළ දී සිදු කිරීම යන කටයුතු කර ගෙන යනු ලබන බව දන්වා ඇතත් 2022 ජුනි 08 දින වන විටත් එම කටයුතු අවසන් කොට නොතිබුණි.

(c) අගය එකතු කල නිෂ්පාදන කර්මාන්තය වෙත විතැන් වීම සඳහා ආයුර්වේද අංශයට නව නිෂ්පාදන වෙළඳපොළට ඇතුළු කිරීමට ඇති (කීරුබදු නොවන) වෙළඳපල ප්‍රවේශ බාධක විසඳීමට පහසුකම් සැලසීම මගින් නව වෙළඳපල වෙත පිවිසීම සහ අපනයන ඉහළ නැංවීමට 2020 දී සැලසුම් කර තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(i) ආයුර්වේද නිෂ්පාදන අපනයන වෙළඳපලට හඳුන්වාදීමේදී ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුවේ විධිමත් ලියාපදිංචියක් නොමැති වීම හඳුනාගෙන තිබුණි. ඒ සඳහා ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව සමග සාකච්ඡා කර ලියාපදිංචිය විධිමත් කිරීමට කටයුතු කරන බව අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විගණනයට දන්වා ඇත. එමෙන්ම ආයුර්වේද නිෂ්පාදන සඳහා ප්‍රමිතීන් නොමැති වීම ද මේ සඳහා බාධාවක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. ඒ වෙනුවෙන් SLS හා ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සම්බන්ධීකරණය සිදුකරන බව සඳහන් කර තිබුණි.

(ii) හර්බල් නිෂ්පාදන අපනයන වෙළඳපලට හඳුන්වා දීමේදී SLS ප්‍රමිතිය සම්පූර්ණ නොවීම එක් බාධාවක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. මේ සඳහා SLS ආයතනය සමඟ සම්බන්ධීකරණය සිදුකර එම ප්‍රමිතිය අවසන් කිරීමට කටයුතු කරන බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.2 අපනයන කෘෂි බෝග ප්‍රවර්ධනය උදෙසා පර්යේෂණ

අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගාව සඳහා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය, බෝග වගා කිරීම සහ ඵලදාව වැඩිකරගැනීම, පසු අස්වනු තාක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීම, අගය එකතුකල නිෂ්පාදන සිදුකිරීම, ඇසුරුම්කරණය, අලෙවිකරණය ආදී සෑම ක්ෂේත්‍රයකටම පැන නැගී ඇති ගැටලු හඳුනාගෙන ප්‍රමුඛතාව අනුව ප්‍රතිපාදන වෙන්කර පර්යේෂණ සිදුකල යුතුය. අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ජාතික පර්යේෂණ ආයතනයක් ලෙස සැලකිය යුතු බව අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනතේ සඳහන් වේ. ආයතනය සතු ප්‍රධානම පර්යේෂණ ආයතනය මාතලේ පර්යේෂණ ආයතනය වන අතර එහි ශෂ්‍ය විද්‍යා, ප්‍රවේණි හා ශාක අභිජනන, පසු අස්වනු තාක්ෂණ, ශාක ව්‍යාධි, භෞතිය විද්‍යා හා පැළ නිෂ්පාදන, කීට විද්‍යා සහ පාංශු විද්‍යා යන පර්යේෂණ අංශ 7 ක් යටතේ විවිධ ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි පර්යේෂණ සිදුකරනු ලබයි. මීට අමතරව පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා කුරුණෑගල, නාරම්මල, ගම්පහ වල්පිට, මාතර පලොල්පිටිය යන ස්ථානවල උප පර්යේෂණ ආයතනද පිහිටුවා තිබේ. මේ අතුරින් පලොල්පිටිය ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ ආයතනය සුවිශේෂී වන අතර කුරුඳු පිළිබඳව පවතින එකම පර්යේෂණ ආයතනයද වේ. දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්ෂික සැලැස්ම තුළ ආයතනයේ සියලු පර්යේෂණ අංශ මගින් සිදු කිරීමට අපේක්ෂිත පර්යේෂණ වලට අදාළ බෝගය, පර්යේෂණ

කාල සීමාව හා අපේක්ෂිත ප්‍රථිඵල ආදිය පිළිබඳ විස්තර ඇතුළත් කර තිබුණි. ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව තුළ පිහිටුවා තිබෙන ජාතික පර්යේෂණ කමිටු මගින් පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා හඳුනාගැනීමක් සිදුවේ. ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව, අපනයන කෘෂිකාර්මික දෙපාර්තමේන්තුව සහ ජාතික විද්‍යා පදනම යන ප්‍රධාන පර්යේෂණ ආයතන 3 මගින් ආසන්නතම වසර 15 ක කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ 157 ක් සිදුකර තිබුණු අතර ඒ සඳහා රු.මිලියන 109.8 ක් වැයකර තිබුණි.

අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිතව විවිධ පර්යේෂණ ආයතන මගින් සිදුකළ පර්යේෂණ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

3.2.1 ජාතික පර්යේෂණ ආයතනයක අවශ්‍යතාව

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) 1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනතේ 9 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ජාතික පර්යේෂණ ආයතනයක් ලෙස නම් කරනු ලබන බව සඳහන් කර තිබුණි. අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව තුළ පර්යේෂණ අංශ 7 කින් සමන්විත මාතලේ මධ්‍යම පර්යේෂණ ආයතනය ඇතුළු පර්යේෂණ ආයතන කිහිපයක් ස්ථාපිත කර තිබුණ ද ජාතික පර්යේෂණ ආයතනයක් ලෙස සැලකීමට අවශ්‍ය ප්‍රමාණවත් භෞතික පහසුකම් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන ලෙස විදේශීය වෙළඳපොළට ඉදිරිපත් කිරීමේ හැකියාව පැවතිය ද වැඩි ප්‍රතිශතයක් අමුද්‍රව්‍ය ලෙස අපනයනය කිරීමට හේතු ලෙස ගුණත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා පිළිගත් විද්‍යාගාර පහසුකම් හිඟවීම, අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන පිළිබඳ තාක්ෂණික දැනුම බෙදාදීම සඳහා තාක්ෂණික උපකරණ හිඟවීම, අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන සිදුකර විධිමත් වෙළඳපොළකට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් දැනුම සහ ප්‍රායෝගික පුහුණුව ලබාදීම දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) මාතලේ මධ්‍යම පර්යේෂණ ආයතනය පිහිටා ඇති මාතලේ, මහනුවර ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගාව සහ නිෂ්පාදන අශ්‍රිත සුළු පරිමාණ ව්‍යාපාර කටයුතුවල නිරත වන විශාල පිරිසක් සිටින අතර ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන විධිමත්ව දේශීය වෙළඳපොළට සහ විදේශීය වෙළඳපොළට ඉදිරිපත් කිරීමේ දී ගුණත්වය පිළිබඳ සහතික ලබාගත හැකි රාජ්‍ය ආයතනයක් හෝ පෞද්ගලික ආයතනයක් එම ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව පිහිටුවා නොමැත. ගුණත්වය තහවුරු කිරීමට සාම්පල රැගෙන කොළඹ ප්‍රදේශයට

පැමිණීමට විශාල වියදමක් සහ කාලයක් ගත කිරීමට සුළු පරිමාණ ව්‍යාපාරිකයන්ට සිදුවීම, පර්යේෂණ අංශවල අවශ්‍යතා හා පාර්ශවකරුවන්ගේ බෝග ආශ්‍රිතව පවතින රෝග කඩිනමින් හඳුනාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය රසායනික පරීක්ෂණ කඩිනමින් සිදුකිරීම, පස් සාම්පල පරීක්ෂා කර අවශ්‍ය පොහොර මිශ්‍රයන් නිර්දේශ කිරීම, බෝග ආශ්‍රිත අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන බිහිකිරීම, ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් ගුණත්වය තහවුරු කරන සහතික ලබාදීම (GAP, GMP, ISO, HACCP and organic certificates) ආදී කටයුතු සඳහා විද්‍යාගාර පහසුකම් අත්‍යවශ්‍ය බව නිරීක්ෂණය කෙරේ. තවද පර්යේෂණ ආයතනය සතු පර්යේෂණ පහසුකම් පුළුල් කිරීම තුළ නිෂ්පාදනවල ගුණත්වය පිළිබඳ සහතික නිකුත් කිරීමෙන් ආයතනයට ආදායමක් උපයාගත හැකියාව පවතින අතර ආශ්‍රිත කටයුතුවල නිරත පුද්ගලයන්ට හා ව්‍යාපාරික ආයතනවලට වෙළඳපොළ අවස්ථා පුළුල් කර ගැනීමට හැකිවීමෙන් ආදායම් වර්ධනය කරගැනීමටත් ආදායම් උත්පාදන මාර්ග වර්ධනය කරගැනීමටත් රැකියා අවස්ථා වැඩි ප්‍රමාණයක් බිහි කිරීමටත් අවස්ථා උදාවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) මෙම පර්යේෂණාගාරවල පවතින අඩුපාඩු මග හරවා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය භෞතික පහසුකම් සහිත විද්‍යාගාරයක් ඉදිකිරීම සඳහා 2015 වර්ෂයේ දී රු.මිලියන 277.75 ක ව්‍යාපෘති යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර එම යෝජනාව 2020 දක්වා වසර 5 ක් තුළ අඛණ්ඩව අවස්ථා 5 අනුමැතිය සඳහා අයවැය ඇස්තමේන්තු සමග ඉදිරිපත් කර තිබුණ ද ඒ සඳහා අනුමැතිය ලබා දී නොතිබුණි. 2021 සිට 2023 දක්වා කාල සීමාව සඳහා රු.මිලියන 522 ක ඇස්තමේන්තු කර යෝජනා ඉදිරිපත් කර තිබුණ ද වර්තමානය වන විට ද ජාතික පර්යේෂණ අවශ්‍යතාව සම්පූර්ණ වී නොතිබුණි.

3.2.2 ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව

ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති/වැඩ සටහන් සඳහා අරමුදල් සැපයීම සහ ජාතික හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ප්‍රමුඛතා ක්ෂේත්‍රවල විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සම්බන්ධතා ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා උපදේශක හැකියාවක් ඇති සංවිධානයක් ලෙස සේවය කරයි. ලේඛණගත කිරීම හරහා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ වැඩිදියුණු කිරීම, පර්යේෂණ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ පහසුකම් සැලසීම සඳහා මෙම ආයතනය උපකාරී වේ.

ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව විසින් විවිධ ක්ෂේත්‍රයන් ආවරණය වන පරිදි පර්යේෂණ කමිටු 6 ක් ස්ථාපිත කර තිබෙන අතර ඒවා මගින් පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා 13 ක් හඳුනාගෙන තිබුණි. මෙම පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා අතුරින් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අයත් වන්නේ කෘෂිකාර්මික පෞද්ගලිකත්වය පිළිබඳ ජාතික පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතාවය යටතටය.

ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාවේ කෘෂිකාර්මික ජෛවතාක්ෂණය පිළිබඳ ජාතික කමිටුව විසින් ප්‍රකාශයට පත්කර තිබූ කෘෂිකාර්මික ජෛවතාක්ෂණය තුළ ජාතික පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා 2017-2021 වාර්තාව අනුව පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා 04 ක් හඳුනාගෙන තිබුණි. එනම්,

- i. වැදගත් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝගවල ජානමය ලක්ෂණ හඳුනාගැනීම
- ii. ජානමය තාක්ෂණය මගින් කුරුඳු බෝගයේ කෘමීන් හා රෝග හඳුනාගැනීම
- iii. කළු ගම්මිරිස් සහ කෝපිවල විෂබීජවලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව අගය කිරීම
- iv. ගම්මිරිස් හා අරබිකා කෝපි භාවිතයෙන් biotic and abiotic වර්ග බිහි කිරීම.

කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාවේ කෘෂිකාර්මික ජෛව තාක්ෂණය පිළිබඳ ජාතික කමිටුව වෙත අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද පර්යේෂණ යෝජනා සහ එම පර්යේෂණ යෝජනා අනුව එම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2011 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ 24 ක් සිදුකර තිබුණු අතර ඒ සඳහා රු.මිලියන 45.5 ක් වැය කර තිබුණි. විස්තරාත්මක තොරතුරු ඇමුණුම අංක 01 හි දැක්වේ. මීට අදාළ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

(අ) 2017 සිට 2021 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉදිරිපත් කළ පර්යේෂණ යෝජනා 10 ක් කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාවේ කෘෂිකාර්මික ජෛව තාක්ෂණය පිළිබඳ ජාතික කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණි. මෙම පර්යේෂණ සඳහා වැයකර තිබූ මුදල රු.මිලියන 21.6545 ක් වුවද එම පර්යේෂණ අතුරින් කමිටුව විසින් හඳුනාගෙන තිබූ ප්‍රමුඛතාවලට අයත් පර්යේෂණ සිදුකර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. මේ අනුව පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා හඳුනාගෙන තිබුණද ඒ අනුව පර්යේෂණ කටයුතු සිදුනොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව මගින් ලබාගත් තොරතුරු අනුව 2020 හා 2021 වර්ෂ වලදී අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා අනුව පර්යේෂණ යෝජනා ඉදිරිපත් කර නොතිබූ අතර 2022 වර්ෂය සඳහා පර්යේෂණ යෝජනා 7 ක් ඉදිරිපත් කර තිබුණද NARP වැඩසටහන යටතේ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ප්‍රතිපාදන වෙන්වී නොමැති වීම හේතුවෙන් එම පර්යේෂණ ක්‍රියාත්මක වී නොතිබුණි.

- (ඇ) නකල්ස් ප්‍රදේශය ආශ්‍රිතව කරදමුංගු වගාවේ වර්ධනය හා ඵලදාව පිළිබඳ වසර 3 ක කාල සීමාවක් සහිත පර්යේෂණයක් සඳහා කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව විසින් අන්තර්ජාතික බහු ක්ෂේත්‍ර පර්යේෂණ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ රු.1,030,000 ක ප්‍රතිපාදන ලබා දී තිබුණ ද නියමිත කාල සීමාව තුළ මුදල් ලැබී නොතිබීම හා ප්‍රවාහන ගැටලු හේතුවෙන් 2022 වර්ෂය වන විට අපේක්ෂිත ඉලක්ක ලඟාකර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.
- (ඈ) බුලත් සඳහා සාම්ප්‍රදායිකව යොදනු ලබන සෙවණ මගින් බුලත් ඵලදාව සහ බුලත් කොළයේ ගුණත්වය සඳහා බලපෑම පිළිබඳ පරීක්ෂණය සඳහා 2019 සිට 2021 දක්වා වර්ෂ 3 ක කාල සීමාව තුළ රු. මිලියන 4.625 ක වියදමක් දරා අවසන් කළ තිබුණ ද අවසන් වාර්තාව නිකුත් කර නොතිබීම හේතුවෙන් බුලත් වගාව සඳහා සෙවණ මගින් ඇතිවන බලපෑම පිළිබඳ තොරතුරු ගොවීන් හා ඒ පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශවයන් වෙත ලබාදීමට තව දුරටත් ප්‍රමාද වන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඉ) විදේශීය වෙළඳපල තුළ ඉහළ ඉල්ලුමක් පවතින නව ගම්මිරිස් ප්‍රභේද ලෙස ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව විසින් සඳහන් කර තිබූ KWW10, KWW12, UD 21 යන ප්‍රභේද 3 වගාවට සුදුසු ප්‍රදේශ නිගමනය කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ මාතලේ පර්යේෂණ ආයතනයේ ප්‍රවේණි හා ශාක අභිජනන පර්යේෂණ අංශය මගින් 2011 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කර තිබුණු ගම්මිරිස් බෝගය වැඩි දියුණු කිරීමේ බහු මුහුණත් (Multi faceted) ව්‍යාපෘතිය 2018 වර්ෂයේ දී අවසන් කර තිබුණු අතර ඒ සඳහා රු.2,400,000 වියදමක් දරා තිබුණි. එම පර්යේෂණය මගින් KWW-10 සහ KWW-12 යන ප්‍රභේදයන් මාතලේ, නිල්ලඹ සහ මිද්දෙනිය යන ප්‍රදේශවලට සුදුසු බව නිගමනය කර තිබුණද පර්යේෂණය අවසන් වී වසර 4 කට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණද මෙම ප්‍රභේද වගා කිරීම සඳහා නිර්දේශ කර ගොවීන්ට ලබාදීමට නොහැකි වී තිබුණි.

3.2.3 ජාතික විද්‍යා පදනම මගින් සිදුකරන ලද පර්යේෂණ

1994 අංක 11 දරන විද්‍යාව තාක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීමේ පනත මගින් ජාතික විද්‍යා පදනම ස්ථාපිත කර තිබෙන අතර එම ආයතනය මගින් පහත අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

- සිසු ආර්ථික සංවර්ධනයක් හා දියුණු ජීවන තත්වයක් ලබාගැනීම උදෙසා දරනු ලබන ප්‍රයත්නයේ දී අවශ්‍ය අංශයක් වශයෙන් විද්‍යාව හා තාක්ෂණය භාවිතය ප්‍රවර්ධනය කිරීම හා දිළිඳුකම තුරන් කිරීම සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමෙහි ලා තීරණ ගැනීමෙහි විද්‍යාඥයන් සහ තාක්ෂණඥයන් සම්බන්ධ කරගැනීම.
- විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණ ශක්‍යතාව පිළිබඳ ආත්ම විශ්වාසය වැඩි දියුණු කිරීමේ අදහසින් විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණ කටයුතුවල සියලු අංශ පෝෂණය කිරීම හා විද්‍යා හා තාක්ෂණ කටයුතු වෙනුවෙන් දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ සාධාරණ අනුපාතයක් වෙන්කරනු ලබන බවට වග බලාගැනීම.
- කර්මාන්ත, කෘෂිකර්මය සහ සේවා සිසු ලෙස වර්ධනය කිරීම අරභයා තාක්ෂණය ආනයනය කිරීම, යොදාගැනීම හා ස්වීකරණය කිරීම ප්‍රවර්ධනය කරන අතරම හැකි කවර හෝ අවස්ථාවක දේශීය තාක්ෂණ සංවර්ධනයෙහි ලා උපකාරීවීම ආදී අරමුණු ඉටුකරගැනීමට ආයතනය ක්‍රියාත්මක වේ.

ජාතික විද්‍යා පදනමේ මූල්‍යාධාර මත 1975 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා වසර 46 ක කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර, රුහුණ යන විශ්වවිද්‍යාල සහ කෘෂිකර්ම පශ්චාත් උපාධි ආයතනය යන විවිධ ආයතන මගින් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 10 ක පර්යේෂණ 17 ක් සඳහා රු.7,773,082 ක් වැයකර තිබුණි. 2008 සිට 2019 දක්වා අවුරුදු 11 ක කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිබෝග පිළිබඳ පර්යේෂණ සඳහා මුදල් වැය කර නොතිබුණි. කහ ආනයනය නතර කිරීමත්, අපනයන බෝග සඳහා කාබනික පොහොර ප්‍රචලිත කිරීමත් ප්‍රමුඛකාර්යයක් ලෙස සලකා ඉඟුරු සහ කහ පිළිබඳ පර්යේෂණ 2 ක් සඳහා 2020/2021 වර්ෂවලදී රු.4,766,410 ක් වැය කර තිබුණි. වැඩිම පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව කුරුඳු බෝගය සම්බන්ධව සිදු කර තිබුණ ද සමස්තයක් ලෙස අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිතව සිදුකළ පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව සහ පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල ප්‍රායෝගිකව යොදාගැනීම අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තරාත්මක තොරතුරු ඇමුණුම් අංක 02 හි දැක්වේ.

3.2.4 අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදුකෙරෙන පර්යේෂණ

1992 අංක 46 දරණ අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනතේ 9 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග පිළිබඳ පර්යේෂණ කටයුතු පැවැත්වීම හා ඒ පිළිබඳ පුහුණුවක් ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂකවරයා වගකිව යුතු අතර අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ජාතික පර්යේෂණ ආයතනයක් ලෙස නම් කරනු ලබන බව සඳහන් කර තිබුණි. මේ අනුව අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත පර්යේෂණ පිළිබඳ විශාල වගකීමක් ආයතනය වෙත පැවරෙන අතර ඒ සඳහා මාතලේ ප්‍රධාන පර්යේෂණ ආයතනයේ පර්යේෂණ

අංශ 7 ක් යටතේ විවිධ ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි පර්යේෂණ සිදුකරනු ලබයි. කුරුණෑගල නාරම්මල අතුරු වගාවන් සහ බුලත් සඳහා පර්යේෂණ ආයතනයක් ද, ගම්පහ වල්පිට පටක රෝපණ සහ ශාක ප්‍රචාරණ මධ්‍යස්ථානයක්ද, මාතර පලොල්පිටිය ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ ආයතනයද, කුණ්ඩසාලේ, නිල්ලඹේ සහ මහනුවර මැදරට යන ස්ථානවල උප පර්යේෂණ ආයතන ද ස්ථාපිත කර තිබේ. අදාළ විස්තර පහත පරිදි විය.

(අ) 2008 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා වසර 14 ක කාල සීමාව තුළ දෙපාර්තමේන්තුව සතු සියලුම පර්යේෂණ අංශ විසින් පර්යේෂණ 116 ක් සඳහා රු.55,682,448 ක ප්‍රතිපාදන ඉල්ලුම් කර තිබූ අතර ඒ සඳහා රු.56,598,331 ක ප්‍රතිපාදන ලැබී තිබුණු අතර 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.21,633,496 ක පර්යේෂණ වියදම දරා තිබුණි. මෙම කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ 56 ක් අවසන් කර තිබුණු අතර තව දුරටත් පර්යේෂණ 60 ක් ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. මේ පිළිබඳ තොරතුරු ඇමුණුම් 03 හි දැක්වේ.

(ආ) 2016 වර්ෂයේ සිට 2020 දක්වා කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාවට ඉදිරිපත් කළ පර්යේෂණ යෝජනා 7 ක් සඳහා රු.16,721,750 ප්‍රතිපාදන ඉල්ලුම් කර තිබුණද එම පර්යේෂණ සිදුකිරීම සඳහා වෙනම හඳුනාගත හැකි පරිදි ප්‍රතිපාදන ලැබී නොතිබුණි. සමස්ත දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා ලැබෙන සීමිත ප්‍රතිපාදන තුළ මෙම පර්යේෂණ සඳහා ප්‍රතිපාදන ඇතුළත් වුවද පර්යේෂණ සඳහා ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන නොලැබීම නිසා අවශ්‍ය උපකරණ මිල දී ගැනීමට නොහැකිවීම, ක්ෂේත්‍ර පර්යේෂණ නිසි පරිදි සිදුකළ නොහැකි වීම ආදිය නිසා පර්යේෂණ ප්‍රතිඵලවල ගුණාත්මකභාවය කෙරෙහි අහිතකර බලපෑමක් ඇතිවීම සහ පර්යේෂණ නියමිත කාල සීමාව තුළ අවසන් කිරීමට නොහැකි බවට විගණනයට තොරතුරු ලැබී තිබුණි. ඉහත පර්යේෂණ අතුරින් ගම්මිරිස් වගාව ආශ්‍රිත පර්යේෂණ 4 ක්, ගොරකා ආශ්‍රිත පර්යේෂණ 2 ක් සහ කොකෝවා ආශ්‍රිත එක් පර්යේෂණයක් සිදුකර තිබුණි.

3.2.5 මාතලේ මධ්‍යම පර්යේෂණ ආයතනය මගින් සිදුකළ පර්යේෂණ

මාතලේ මධ්‍යම පර්යේෂණ ආයතනය ශෂ්‍ය විද්‍යා අංශය, ප්‍රවේණි හා ශාක අභිජනන අංශය, පසු අස්වනු තාක්ෂණ අංශය, ශාක ව්‍යාධි විද්‍යා අංශය, භෞතීය විද්‍යා සහ පැළ නිෂ්පාදන අංශය, කීට විද්‍යා අංශය සහ පාංශු විද්‍යා අංශය යන පර්යේෂණ අංශ 7 කින් සමන්විත වන අතර එම පර්යේෂණ අංශ විසින් 2006 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ 119 ක් ආරම්භ කර 58 ක් අවසන් කර තවදුරටත් පර්යේෂණ 61 ක් සිදුකරමින් පැවතුණි.

පර්යේෂණ කටයුතු පිළිබඳ විස්තර ඇමුණුම් අංක 04 හි දැක්වේ. මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකා විද්‍යා අංශය විසින් 2017 සිට 2021 දක්වා කාලසීමාව තුළ දී ආරම්භ කරන ලද පුවක්, ඉඟුරු, සාදික්කා, ගම්මිරිස් ආශ්‍රිත පර්යේෂණ 07ක් සඳහා රු. 7,746,546 ක ප්‍රතිපාදන ඉල්ලුම් කර තිබුණු අතර එම පර්යේෂණ සඳහා දරන ලද වියදම පිළිබඳ විගණනයට තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. මෙම පර්යේෂණ අතුරින් පර්යේෂණ 5 ක් පුවක් හා ඉඟුරු වගාව ආශ්‍රිතව වගාවට සුදුසු බීජයේ ප්‍රමාණය, කාලය තීරණය කිරීම හා සුදුසු ජල සැපයුම තීරණය කිරීම පිළිබඳ පර්යේෂණ වන අතර පුවක් පිළිබඳ පර්යේෂණය 2023 වන විට ද ක්‍රියාත්මක කරමින් පැවතුණි.

ඉඟුරු වගාව සහ සකස්කිරීම පිළිබඳ ප්‍රකාශයක් 2015 වර්ෂයේ දී නිකුත් කර තිබුණු අතර එහි ඉඟුරු බීජ සිටුවීමට බීජ ලබා ගැනීමට සුදුසු අස්වනු නෙලන කාලය පිළිබඳව සඳහන් කර තිබුණි. මෙම පර්යේෂණ මගින්ද ඉඟුරු බීජ සිටුවීමට බීජ ලබා ගැනීමට සුදුසු අස්වනු නෙලන කාලය පිළිබඳව පර්යේෂණ පත්‍රිකාවක් ඉදිරිපත් කර පාර්ශ්වකරුවන්ට නිර්දේශ ලබාදෙන බව සඳහන් කර තිබුණ ද මෙම පර්යේෂණ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිතව ප්‍රමුඛතාවය දැක්විය යුතු ලෙස කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව විසින් හඳුනාගෙන ඇති පර්යේෂණ නොවන බව නිරීක්ෂණය වේ.

(ආ) ප්‍රවේණි හා ශාක අභිජනන අංශය මගින් 2008 වර්ෂයේ සිට 2020 දක්වා කාල සීමාව තුළ ආරම්භ කර තිබූ පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව 20ක් වූ අතර ඒ සඳහා රු. 24,121,991 ක ප්‍රතිපාදන ඉල්ලුම් කර තිබුණ ද ලද ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය සහ දරණ ලද වියදම පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. ගම්මිරිස් ආශ්‍රිත පර්යේෂණ 09ක්, කෝපි වගාව පිළිබඳ පර්යේෂණ 04 ක්, කරදමුංගු පිළිබඳ පර්යේෂණ 04ක් සහ කොකෝවා පිළිබඳ පර්යේෂණ 18ක් අවසන් කර තිබුණු අතර පර්යේෂණ 02ක් සිදුකරමින් පැවතුණි.

සමස්ථයක් ලෙස ගත්කළ මෙම පර්යේෂණ වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් අදාල බෝග වගාවට සුදුසු ප්‍රදේශ තීරණය කිරීම, මව් ශාක උද්‍යාන පිහිටුවීම, භූගෝලීය දර්ශක ලබාගැනීම ආශ්‍රිත පර්යේෂණ වන බව නිරීක්ෂණය වන අතර වියළි කලාපීය පරිසර තත්ව සඳහා ඔබ්බ ගම්මිරිස් ප්‍රබේද හඳුනාගැනීම පිළිබඳ පර්යේෂණයක් ද එම පර්යේෂණ අතර පවතින බව නිරීක්ෂණය වේ. මෙම පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල ගොවීන් වෙත සන්නිවේදනය වීම, ගොවීන් නව ප්‍රභේද වගාකිරීම සඳහා යොමුවීම, පැළ තවාන් වල මවකඳු පවත්වාගැනීම, උපරිම අස්වැන්නක් ලබාගැනීම සඳහා වගාවන් කළමනාකරණ කිරීම පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් අවධානයක් නොමැති බව ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂාවන් හි දී නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) පසු අස්වනු තාක්ෂණ අංශය මගින් 2016 වර්ෂයේ සිට 2020 දක්වා කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ 23ක් සඳහා රු.5,080,000ක් වැය කර තිබුණු අතර මෙම පර්යේෂණවලින් පර්යේෂණ 22 ක් 2021 වර්ෂය වන විට අවසන් කර තිබුණු අතර එක් පර්යේෂණයක් පමණක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතුණි. මෙම පර්යේෂණ පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි වේ.

බෝගය	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිපාදනය (රු.)	ලද ප්‍රතිපාදනය (රු.)	වියදම (රු.)
ඉඟුරු	02	600,000	525,000	525,000
ගොරකා	03	700,000	550,000	550,000
ගම්මිරිස්	04	1,145,000	950,000	950,000
කහ	04	1,056,000	730,000	730,000
කුරුඳු	04	1,200,000	1,000,000	1,000,000
කෝපි	01	300,000	250,000	250,000
කොකෝවා	01	30,000	25,000	25,000
සාදික්කා	03	700,000	550,000	550,000
කරාබු නැටි	01	300,000	250,000	250,000
එකතුව	23	6,331,000	5,080,000	5,080,000

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (i) ආනයනික කහ සහ දේශීයව නිෂ්පාදිත කහ සාම්පලවල අඩංගු රසායනික ගුණාංග සංසන්දනය, ඔක්සිකාරක විශ්ලේෂණය ආදිය පිළිබඳව පර්යේෂණ 04ක් සඳහා රු. 730,000 ක් වැයකර තිබුණු අතර එම සියළු පර්යේෂණ මගින් දේශීයව නිෂ්පාදිත කහ ගුණත්වයෙන් ඉහළ බව තහවුරු වී තිබුණ ද දේශීය කහ වගාව හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන දිරිගැන්වීම සඳහා දිගුකාලීන වැඩ පිළිවෙළක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ii) මෙම කාලසීමාව තුළ ගම්මිරිස් පිළිබඳ පර්යේෂණ 04ක් සිදුකර තිබුණ අතර එම පර්යේෂණ මගින් ගම්මිරිස් ඇට ආශ්‍රිත සංසටක සහ ඒවාගේ භෞතික රසායනික විශ්ලේෂණය, ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් ලබා ගත් ගම්මිරිස්වල තෙල්, ඔලියෝරේසින් සහ පයිපෙරින් අන්තර්ගතය තීරණය කිරීම ආදිය සිදුකර තිබුණි. මෙම පර්යේෂණ සඳහා රු. 950,000ක වියදමක් දරා තිබුණ ද මෙම පර්යේෂණ පිළිබඳ ලබාගත් දැනුම ගම්මිරිස් ආශ්‍රිත නිෂ්පාදකයන්ට සහ ආශ්‍රිත කර්මාන්ත වෙත සංනිවේදනය කිරීම සහ එම දැනුම ප්‍රායෝගිකව භාවිතය සඳහා ක්‍රමවේදයක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.
- (iii) කුරුඳුවල අඩංගු තෙල් ප්‍රතිගතය පිළිබඳව සහ සීනි රහිත කුරුඳු බිස්කට් සංවර්ධනය කිරීම සහ එහි ගුණාත්මක ලක්ෂණ ඇගයීම ආදිය පිළිබඳ පර්යේෂණ 04ක් සඳහා රු.1,000,000 ක් වැයකර තිබුණි. මෙම පර්යේෂණ අතුරින් 2019 වර්ෂයේ සීනි රහිත කුරුඳු බිස්කට් නිෂ්පාදනය හඳුන්වාදී වසර 3

කට ආසන්න කාලයක් ගත වී තිබුණද එම බිස්කට් නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා පුහුණු වැඩ සටහන් පැවැත්වීම, නිෂ්පාදකයන්ට අදාළ නිෂ්පාදන සිදුකිරීම සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම ප්‍රායෝගිකව ලබාදීම සහ නිෂ්පාදකයන් ඒ සඳහා දිරිගැන්වීම යන කටයුතු සඳහා නිසි ක්‍රමවේදයක් නොමැතිවීම හේතුවෙන් මෙම නිෂ්පාදන වෙළඳපොළ තුළ නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

ඉහත නිෂ්පාදනවලට අමතරව ගොරකා, ඉඟුරු, සාදික්කා ආදී බෝග ආශ්‍රිත අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන හඳුන්වාදීම, කල්තබා ගැනීම, රසායනික සංයෝග විශ්ලේෂණය ආදිය පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදුකර තිබුණ ද සමස්ථයක් ලෙස මෙම පර්යේෂණ පිළිබඳ තාක්ෂණික දැනුම ප්‍රායෝගිකව භාවිතයට ගැනීම දිරිගැන්වෙන ක්‍රමවේදයක් සහ ඒ ආශ්‍රිත කර්මාන්ත ආරම්භ කිරීම සඳහා සහනාධාර වැඩ පිළිවෙළක් නොමැති බව 2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ අනෙකුත් සහනාධාර ක්‍රමවලට සාපේක්ෂව අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන කර්මාන්ත සඳහා සහනාධාර ගෙවා නොතිබීම මගින් නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) ශාක ව්‍යාධි විද්‍යා අංශය මගින් 2016 සිට 2022 දක්වා කාලසීමාව තුළ පර්යේෂණ 13ක් සඳහා රු. 8,594,240 ක ප්‍රතිපාදන ඉල්ලුම් කර තිබුණු අතර ප්‍රතිපාදන ලැබීම සහ දරන ලද වියදම පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත්කර නොතිබුණි. මෙම පර්යේෂණ අතුරින් පර්යේෂණ 05ක් ගම්මිරිස් වගාව ආශ්‍රිත රෝග පිළිබඳව සහ පර්යේෂණ 2 ක් සාදික්කා ශාකවල මුල් රෝග ආශ්‍රිතව සිදුකර තිබුණි.

(i) ගම්මිරිස් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී භානිකර ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් ඉවත් කිරීම පිළිබඳව සිදුකළ පර්යේෂණයක් මගින් ලබාගත් ප්‍රතිඵල “ගම්මිරිස්වල යහපත් නිෂ්පාදන ක්‍රියාපිළිවෙත් (GMP)” සැකසීමට භාවිතයට ගෙන තිබූ නමුත් GMP පිළිබඳ සහතික ලබාගත් නිෂ්පාදකයන් පිළිබඳ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 මගින් ලබාගත් තොරතුරු අනුව එක් නිෂ්පාදකයෙකු පමණක් ඒ සඳහා යොමු වූ බව නිරීක්ෂණය විය. මේ අනුව පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී යොදාගැනීම ඉතාම දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ii) 2016 වර්ෂයට පෙර හඳුනාගෙන තිබූ ගම්මිරිස් ක්ෂණික කොළ මැලවීමේ රෝගය 2018 වර්ෂයෙන් පසු දිවයිනේ බොහෝ ප්‍රදේශවල වසංගත ආකාරයෙන් වාර්තා වී තිබුණ ද පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව වර්තමානය වන විට රෝගය වසංගත ආකාරයෙන් වාර්තාවීම පාලනය කර තිබුණ ද මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ වැල්ලවාය ව්‍යාපෘති නිලධාරී කොට්ඨාශයේ වර්තමානය වන විට ද රෝගය පාලනය කිරීමට නොහැකි වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(iii) 2016 වර්ෂයේ හඳුනාගෙන තිබූ සාදික්කා කොළ මැලවීමේ රෝගය පාලනය කිරීම පිළිබඳ පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා 2021 දක්වා වසර 6 ක කාල සීමාව තුළ රු.8,791,311 ක වියදමක් දරා තිබුණු අතර වර්තමානය වන විට රෝගය වසංගත ආකාරයෙන් පැතිරී නොතිබුණ ද තැනින් තැන රෝගය වාර්තා වන බව නිරීක්ෂණය විය.

(iv) ගම්මිරිස් වගාවේ ආධාරක ලෙස භාවිතා කරන ග්ලිරිසීඩියා අතු සහ කඳන් කුණු වී මියයාමේ රෝගය 2020 වර්ෂයේදී හඳුනාගෙන තිබෙන අතර මේ පිළිබඳ පර්යේෂණ මූලික අදියරේ පවතින බවත් නිරීක්ෂණය විය.

(ඉ) භෞතිය විද්‍යා හා පැළ නිෂ්පාදන අංශය මගින් 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ 47ක් සිදුකර තිබුණු අතර ඒ සඳහා ඉල්ලුම් කර තිබූ ප්‍රතිපාදනය රු. 6,667,900 ක් වුවද ලද ප්‍රතිපාදනය සහ වියදම පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් නොවුණි. මෙම පර්යේෂණ අතුරින් පර්යේෂණ 13ක් සාදික්කා පැළ නිෂ්පාදනය, පර්යේෂණ 14ක් ගම්මිරිස් වගාව හා පැළ නිෂ්පාදනය පිළිබඳව පර්යේෂණ 10ක් කරාබු වගාව හා පැළ නිෂ්පාදනය පිළිබඳවත් සිදුකර තිබුණි. මෙම කාල සීමාව තුළ දී එකම ස්වභාවයේ පර්යේෂණ නැවත නැවත සිදුවීම සහ පටක රෝපණ පැළ නිෂ්පාදනය පිළිබඳව යොමු කිරීම අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. 2018 - 2022 කාල සීමාව සඳහා සකස් කළ උපාය මාර්ගික සැලැස්ම තුළ පිළිගත් පැළ තවාන්වල හිඟකමක් පවතින තත්වයක් තුළ නවීන තාක්ෂණය සහිත පැළ නිෂ්පාදනය සඳහා තවාන්කරුවන්ට නව තාක්ෂණය හඳුන්වා දීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතින බව ද නිරීක්ෂණය කෙරේ.

(ඊ) කීට විද්‍යා අංශය මගින් 2006 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ 08ක් සිදුකර තිබුණු අතර ඒ සඳහා රු. 6,009,909 ක ප්‍රතිපාදන ඉල්ලුම් කර තිබුණු අතර ලද ප්‍රතිපාදන සහ වියදම පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණු අතර කෝපි බදුරි ගුල්ලාගේ හානිය, ඉඟුරු අල මැස්සාගේ හානිය, පැළ මැක්කාගේ හානිය යන පර්යේෂණ ක්ෂේත්‍ර මෙම පර්යේෂණ මගින් ආවරණය කර තිබුණි.

(උ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ මාතලේ මධ්‍යම පර්යේෂණ ආයතනය විසින් 2010 වර්ෂයට පෙර කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ගම්මිරිස්, කරදමුංගු, කෝපි, කොකෝවා යන බෝග වර්ග 04ට අදාළ ප්‍රභේද 20ක් හඳුන්වා දී තිබුණි. එසේම 2010 සිට 2016 දක්වා වසර 06ක කාල සීමාව තුළ ගම්මිරිස් ප්‍රභේද 03ක්, කෝපි ප්‍රභේද 03ක් සහ පුවක් ප්‍රභේද 03ක් හඳුන්වා දී තිබුණි. 2017 සිට 2021 දක්වා වසර 05ක කාල සීමාව තුළ කරදමුංගු සඳහා “රන්වැලි යසස් ශ්‍රී” යනුවෙන් නව ප්‍රභේදයක් හඳුන්වා දී තිබූ අතර අනෙකුත් බෝග සඳහා නව ප්‍රභේද හඳුන්වා දී නොතිබුණි.

(ඌ) 2011 සිට 2016 දක්වා කාලසීමාව තුළ හඳුන්වා දුන් ඩිංගිරාළ, කොහුකුඹුරේ රාළ, බුටුවේ රාළ යන ගම්මිරිස් ප්‍රභේදවල හෙක්ටයාරයක අස්වැන්න පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 2,200ක් 2,300ක් සහ 2,700ක් බව සඳහන් කර තිබුණ ද වර්තමානය වන විට ගම්මිරිස් වගාවන් තුළින් ලබාගන්නා අස්වැන්න කිලෝග්‍රෑම් 850 තරම් ඉතා පහළ අගයක පවතින බව ගොවීන්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු අනුව නිරීක්ෂණය විය. මෙම ප්‍රබේද හඳුනාගෙන වගාකිරීම, අස්වැන්න වැඩි කරගත හැකි ක්‍රම පිළිබඳව ගොවීන්ට ප්‍රමාණවත් අවබෝධයක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය වේ.

(එ) 2010 වර්ෂයට පෙර කොකෝවා ප්‍රභේද 06ක් හඳුන්වා දී තිබුණද 2010 වර්ෂයෙන් පසු 2022 දක්වා කාල සීමාව තුළ නව කොකෝවා ප්‍රභේද හඳුන්වා දීමක් සිදු වී නොතිබුණි. හඳුන්වා දී තිබූ ප්‍රභේදවල අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රෑම් 7150 -5150 ක් අතර පරාසයක පවතින බව සඳහන් කර තිබුණ ද 2016 වර්ෂයේ කිලෝග්‍රෑම් 26,710 ක් වූ කොකෝවා අපනයනය 2021 වර්ෂයේ දී කිලෝග්‍රෑම් 3,914 දක්වා අඩුවීම මගින් මෙම ප්‍රභේද වගාව සඳහා යොමුවීම සහ අපේක්ෂිත අස්වැන්න ලබාගැනීම පිළිබඳව ගැටලු සහගත බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඔ) 2010 වර්ෂයට පෙර නව කරදමුංගු ප්‍රභේද 06ක් හඳුන්වාදී තිබුණද, 2010 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ නව ප්‍රභේද හඳුන්වා දී නොතිබූ අතර 2022 වර්ෂයේ දී “රන්වැලි යසස් ශ්‍රී” නමැති ප්‍රබේදය හඳුන්වා දුන් බව සඳහන් කර තිබුණි. මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 900 කට අඩු ප්‍රදේශ සඳහා හඳුන්වා දී තිබූ ප්‍රභේදවල අස්වැන්න හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රෑම් 220-270 ක් අතර පරාසයක පැවති අතර මීටර් 900 වැඩි ප්‍රදේශ සඳහා හඳුන්වා දී තිබූ ප්‍රභේදවල අස්වැන්න කිලෝග්‍රෑම් 240-470 ක් අතර පරාසයක පැවතුණි. මෙම ප්‍රභේදවල අස්වැන්න ඉහළ අගයක් සඳහන් වුවද කරදමුංගු අපනයනය 2017 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ කිලෝග්‍රෑම් 839,167 සිට කිලෝග්‍රෑම් 2,609 දක්වා අඩු වී තිබුණි.

(ඕ) මාතලේ මධ්‍යම පර්යේෂණායතනය සඳහා 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය 149 ක් වුවද අනුමත සංඛ්‍යාව ඉක්ම වූ සංවර්ධන නිලධාරීන් 9 ක් ඇතුළුව තත්‍ය සංඛ්‍යාව 106 ක් වූ බැවින් පුරප්පාඩු 52 ක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඒ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ අපනයන කෘෂිබෝග සඳහා රසායනික පොහොර හා කෘතීම පොහොර යන වර්ග දෙකම නිර්දේශ කර ඇති අතර බෝග 4 ක් සඳහා අක්කරයකට අවශ්‍ය පොහොර ප්‍රමාණය සහ දැරීමට සිදුවන වියදම පිළිබඳ ලබා දී තිබූ තොරතුරු පහත පරිදි විය.

		උපකල්පිත වර්තමාන මිල රු. කි.ගු.එකක (2023.02.26 දිනට)	බෝගය අනුව පැලයකට නිර්දේශිත ප්‍රමාණයට යන වියදම රු. ගම්මිරිස්	කරදමුංගු කරාබුනැටි	සාදික්කා	
රසායනික	යූරියා	430.00	92.62	55.90	146.59	146.59
පොහොර	එප්පාචල රොක් ලොස්ප්ට්	31.00	8.35	4.03	10.56	10.56
වර්ගය	එම් ඔ පී	440.00	71.08	26.40	225.00	225.00
	කීසරයිට්	280.00	15.08	8.40	15.90	15.90
රසායනික	පොහොර මුළු වියදම (පැලයකට)		187.12	94.73	398.06	398.06
කාබනික	පොහොර මුළු වියදම(පැලයකට)	90.00	1080.00	720.00	1800.00	1800.00

ඉහත තොරතුරු අනුව රසායනික පොහොර සඳහා දැරීමට සිදුවන වියදමට සාපේක්ෂව SLS ප්‍රමිති අනුව නිෂ්පාදිත කාබනික පොහොර පිරිවැය සාපේක්ෂ වශයෙන් විශාල අගයක් ගැනීම සහ කාබනික පොහොර යෙදිය යුතු ප්‍රමාණය ඉහළ අගයක් ගන්නා බව නිරීක්ෂණය වේ. එවැනි තත්වයක් තුළ කාබනික නිෂ්පාදන සඳහා පවතින ඉල්ලුම, සෞඛ්‍යාරක්ෂිත බව සලකා කාබනික වගාවන් සඳහා යොමුවන ගොවීන්ට ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන සඳහා ඉහළ මිලක් ලබාගැනීමට හැකිවන පරිදි ගිවිසුම්ගත ක්‍රමයක් ඔස්සේ තිරසර ලෙස අලෙවි කිරීමට ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම තුලින් ගොවීන්ගේ ආදායම මෙන්ම රටේ අපනයන ආදායම ද වර්ධනය කරගත හැකි බව නිරීක්ෂණය විය.

3.2.6 ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ ආයතනය මගින් සිදු කළ පර්යේෂණ

ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ හා පුහුණු මධ්‍යස්ථානය ශ්‍රී ලංකාවේ කුරුඳු පිළිබඳව ඇති එකම පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය වන අතර ශ්‍රී විද්‍යා අංශය, පාංශු විද්‍යා අංශය, ශාක සංරක්ෂණ අංශය, පශ්චාත් අස්වනු තාක්ෂණ අංශය හා පුහුණු අංශය යන අංශවලින් සමන්විත වේ. 2015 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ මෙම ආයතනයේ වැටුප් ගෙවීම් හැර අනෙකුත් පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා රු.17,969,524 ක් සහ 2016 වර්ෂයේ දී විද්‍යාගාර උපකරණ ලබා ගැනීම සඳහා රු.50,000,000ක වියදමක් දරා තිබුණි. ආයතනය විසින් ඉටුකරනු ලබන ප්‍රධාන කාර්යයන් පහත දැක්වේ.

- යහපත් ශෂ්‍ය විද්‍යා හා පිළිවෙත හඳුන්වා දීම හා උසස් තත්ත්වයේ රෝපණ ද්‍රව්‍ය හඳුන්වා දීම, ඉඩම් පංඟු බාදන වැලැක්වීම, විකල්ප තවාන් බඳුන් මිශ්‍රණ හඳුන්වා දීම.
- කුරුඳු වගාව සඳහා අඩු පිරිවැයකින් යුතු කාබනික හා අකාබනික පොහොර භාවිතා කරමින් කුරුඳු වගාව සඳහා පෝෂක කළමනාකරණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම.
- කුරුඳු වගාවට බලපාන්නා වූ ප්‍රධාන පළිබෝධකයින්, රෝග සහ වල් පැළෑටි ඔවුන්ගේ ජීව විද්‍යාව, අස්වනු අඩුවීම සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කිරීම.
- කුරුඳු පොතු තෙල් අස්වැන්න ඉහළ නංවා ගැනීම, කුරුඳු පිරිසැකසුම්කරණය, සනීපාරක්ෂාව, ගබඩා කාලය ඉහළ නැංවීම, කුරුඳු ආශ්‍රිත අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීම.

අදාළ කාර්යයන් ඉටුකිරීම පිළිබඳව සිදුකළ නියැදි විගණන පරීක්ෂාවේදී පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) කුරුඳු වගාවේ ඵලදායිතාවය හා ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් 2009 වර්ෂයේදී ශ්‍රී ගැමුණු හා ශ්‍රී විජය නමින් කුරුඳු ප්‍රභේදයන් දෙකක් හඳුන්වාදීම සඳහා රු.1,600,000 ක පිරිවැයක් දරා තිබුණි. අනෙකුත් කුරුඳු ප්‍රභේද වලට සාපේක්ෂව ඉහළ අස්වැන්න, කොළ සහ පොතු වල අඩංගු තෙල් ප්‍රතිශතය ඉහළ අගයක් ගැනීම ආදී ගුණාත්මක ලක්ෂණ පැවතියද කුරුඳු බීජ මගින් පැළ ලබාගැනීමට සාපේක්ෂව මෙම ප්‍රභේදය ව්‍යාප්ත කිරීමේ දී අතුරිකිලි මගින් රෝපණය කිරීමේ සාර්ථකත්වය සියයට 65-70 මට්ටමේ පැවතීම, අතුරිකිලි මගින් පැළ ලබා ගැනීම සඳහා විශාල කාලයක් ගත වීම (මාස 6-8), මවු පාත්ති නඩත්තු කිරීම සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතු වීම, ඇට පැළ වලට සාපේක්ෂව අදාළ පැළ ක්ෂේත්‍රයේ ස්ථාපිත වීම සාපේක්ෂව අඩු සම්භාවිතාවයක් පැවතීම, ආදී දුර්වලතා හේතුවෙන් මෙම ප්‍රභේද වලට අයත් කුරුඳු පැළ නිෂ්පාදනයට පෞද්ගලික තවාන් හිමියන් මැලි කමක් දක්වන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) 2010 වර්ෂයේ සිට මෙම ශාඛ ප්‍රභේදයන් දෙකට අදාළ පැළ ගොවීන් හා අනෙකුත් ඉල්ලුම් කරන ආයතන වෙත නිකුත් කර තිබූ අතර විගණන අවස්ථාව වූ 2022 ජූනි 28 වන විට සමස්ථ වශයෙන් ශ්‍රී ගැමුණු ප්‍රභේදයට අයත් පැළ 19,098 හා ශ්‍රී විජය ප්‍රභේදයට අදාළව පැළ 4,200 නිකුත් කර තිබුණි. මෙම ශාඛ ප්‍රභේදයන් හඳුන්වා දී වසර 10 කට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණ ද රෝපණය කිරීම පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානයට පමණක් සීමා වී තිබීම, රජයේ හෝ පෞද්ගලික පැළ තවාන් වල මෙම ප්‍රභේදයන් රෝපණය කිරීම සිදු වී නොතිබීම හේතුවෙන් නව ප්‍රභේද හඳුන්වා දීමෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු වී නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) ශ්‍රී විජය, ශ්‍රී ගැමුණු කුරුඳු ප්‍රභේද ඉහළ ගුණාත්මක ලක්ෂණ පවතින බව සඳහන් කළද රෝපණ ද්‍රව්‍ය සුලබ කිරීම, පෞද්ගලික හා රජයේ පැල තවත් සඳහා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිකුත් කිරීම, ගොවීන්ව දැනුවත් කිරීම වැනි ක්‍රම මගින් එම ප්‍රභේද ව්‍යාප්ත කිරීමට ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

(ඈ) ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය මගින් පැල රෝපණය කිරීම, පළිබෝධ මර්ධනය, පාංශු සංරක්ෂණය හා පසු අස්වනු තාක්ෂණික කරුණු සම්බන්ධ විශාල වශයෙන් පර්යේෂණ සිදු කර තිබුණද මෙම පර්යේෂණ වල ප්‍රතිඵල බිම් මට්ටමේ සිටින ගොවීන්, සැකසුම්කරුවන්, නිෂ්පාදකයින් වෙත ලබාදීමේ දුර්වලතාවයක් පවතින අතර ඔවුන් විසින් මෙම නවීන පර්යේෂණ දැනුම භාවිතයට ගැනීමට වඩා සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම අනුගමනය කරමින් සිය වගාකටයුතු හා නිෂ්පාදන කටයුතු සිදුකරගෙන යනු ලබන බැවින් කුරුඳු වගාවේ ඵලදායිතාවය, ගුණාත්මක බව වැඩිකරගැනීමට පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵල යොදාගැනීම දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඉ) 2021 වර්ෂයේදී ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානයේ ශ්‍රී විජයා අංශය මගින් කුරුඳු ඇට තවත් කිරීම වෙනුවෙන් නව බඳුන් මිශ්‍රණයක් හඳුන්වා දී තිබූ අතර මෙය අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ නිර්දේශිත බඳුන් මිශ්‍රණයට විකල්ප බඳුන් මිශ්‍රණයක් ලෙස භාවිතා කළ හැකි බව පර්යේෂණ දත්ත මගින් පෙන්වා දී තිබුණි. අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් හඳුන්වා දී තිබූ බඳුන් මිශ්‍රණයේ ඇති අමුද්‍රව්‍ය සොයා ගැනීම තවත්කරුවන්ට ගැටලුවක් වී තිබූ බැවින් මෙම පර්යේෂණ මගින් සොයා ගනු ලැබූ යටිපස්, කරදහසියා සහ T65 පොහොර සහිත බඳුන් මිශ්‍රණය අදාල පෞද්ගලික පැල තවත්කරුවන් විසින් භාවිතා කර නොතිබුණු බව ක්ෂේත්‍ර විගණනය පරීක්ෂාවේදී නිරීක්ෂණය විය.

එමෙන්ම පසුගිය කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ මගින් හඳුනාගන්නා ලද විකල්ප බඳුන් මිශ්‍රණයන් 4 ක් නිර්දේශ කරමින් 2022 අප්‍රේල් 19 වන දින අධ්‍යක්ෂ, ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය විසින් අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් (පර්යේෂණ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කර තිබූ නමුත් විගණන අවස්ථාව වන විටත් මෙම නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඊ) ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ ආයතනයේ ශ්‍රී විජයා හා හෝග වැඩිදියුණු කිරීමේ අංශය මගින් 2014/2015 කාල සීමාව තුළදී රු.90,000 ක පිරිවැයක් දරා කුරුඳු බීජ නිසි පරීක්ෂාවකින් යුතුව මාස 04 – 05 කාලයක් ගබඩා කර තබා ගත හැකි බව පර්යේෂණ මගින් තහවුරු කර තිබුණු නමුත් විගණනය විසින් පරීක්ෂාවට ලක්කළ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි පැල තවත්වල බීජ ගබඩා කිරීම සම්බන්ධ විධිමත් ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර නොතිබුණි.

(උ) 2012-2013 වර්ෂයේදී සිදුකළ පර්යේෂණයක් මගින් කුරුඳු වගා භූමි තුළ ඉඟුරු, කහ අතරමැදි වගාවන් ලෙස සිටුවීමෙන් කුරුඳු අස්වැන්නට සාමාන්‍ය බලපෑමක් සිදු නොවන බව හඳුනාගෙන තිබුණි. එසේ වුවද කුරුඳු වගාව තුළ ඉඟුරු සහ කහ වගාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ගොවීන් පෙළඹවීමට සහ ඔවුන් දැනුවත් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොතිබුණි.

3.3 බීජ අවශ්‍යතාවය සම්පූර්ණ කිරීම

3.3.1 බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කිරීම

2003 අංක 22 දරන බීජ පනත ප්‍රකාරව බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කිරීමේ වගකීම කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සහ බීජ සහතික කිරීමේ සේවය යන ආයතන විසින් ඉටු කළ යුතුය. පනත අනුව සියළු හෝගවල බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය ආවරණය කෙරෙන බැවින් අපනයන කෘෂිකර්ම හෝග වල බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදකයන්, ආනයනකරුවන්, බෙදාහරින්නන්, ඇසුරුම්කරුවන්, ගබඩාකරුවන් හා අලෙවිකරුවන් එම කටයුතුවල නිරතවීමට නීතිමය බලයක් ලබාගැනීම සඳහා බීජ සහතික කිරීමේ සේවය යටතේ ලියාපදිංචි විය යුතුය. මේ සම්බන්ධයෙන් වූ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

(අ) 2003 අංක 22 දරන පනත අනුව බීජ සහතික කිරීමේ වගකීම බීජ සහතික කිරීමේ සේවය වෙත පැවරී තිබුණද අපනයන කෘෂිකර්මික බෝග පිළිබඳ අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම බීජ සහතික කිරීමේ සේවය සතු නොවන අතර අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලබාගෙන බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍යවල ගුණාත්මක භාවය නියාමනය කිරීම, බීජ පනත අනුව ලියාපදිංචි කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සම්පූර්ණ කිරීම ආදී කටයුතු බීජ සහතික කිරීමේ සේවය මගින් සිදුකරනු ලබන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) බීජ සැපයුම්කරුවන්ට ලියාපදිංචි වන ලෙස උපදෙස් ලබාදුන්නද ලියාපදිංචිය සඳහා උනන්දුවක් නොදැක්වීම, බීජ පනත යටතේ ලියාපදිංචිය සඳහා තවාන්කරුවන් ඉල්ලීම් කළද කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ඒ සඳහා දීර්ඝ කාලයක් ගත කිරීම ආදී හේතු අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉලක්කගත පැළ නිෂ්පාදනයට ද සෘජුව බලපානු ලබන බව නිරීක්ෂණය විය.

- (ඇ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කෘෂිකාර්මික බෝග පිළිබඳ ප්‍රමිත සකස් කර බීජ සහතික කිරීමේ සේවයට ලබා දී තිබුණි. 2003 අංක 22 දරන බීජ පනත සම්මත වී වසර 20 කට ආසන්න කාලයක් ගත වී තිබුණ ද එම ප්‍රමිත ප්‍රකාශයට පත්කිරීම සඳහා කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඈ) බීජ සහතික කිරීමේ සේවයේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 19 ක් මගින් ලබාගත් තොරතුරු අනුව 2003 අංක 22 දරන බීජ පනතට අනුව 2021 වර්ෂය තුළදී අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග පරිහරණය කරන්නන් 1393 ක් ලියාපදිංචි කර තිබුණි. එහෙත් අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 මගින් ලබාගත් තොරතුරු අනුව 2021 වර්ෂය තුළ දී අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි පැළ තවාන් සංඛ්‍යාව 631 ක් බවත් අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි නොවූ තවාන් සංඛ්‍යාව සියයට 55 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. මේ අනුව පැළ තවාන් වැඩි ප්‍රමාණයක් අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ අධීක්ෂණයකින් තොරව පැළ නිෂ්පාදනය කරන බැවින් පැළවල ගුණත්වය පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධ නියාමනය ප්‍රමාණවත්ව සිදු නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඉ) බීජ පනත මගින් ලැබී ඇති බලතල අනුව බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය හසුරුවනු ලබන 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා වසර 6 ක කාල සීමාව තුළ බීජ සහතික කිරීමේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 18 ක් මගින් සිදුකර තිබූ පරිශ්‍ර පරීක්ෂාවන් පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි වේ.

වර්ෂය	පරීක්ෂා කරනු ලැබූ පරිශ්‍ර සංඛ්‍යාව
2016	67
2017	99
2018	219
2019	305
2020	292
2021	368

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (i) 2021 වර්ෂය තුළ බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය පරිහරණය කරනු ලබන පුද්ගලයන් හා ආයතන 1393 ක් ලියාපදිංචි කර තිබූ අතර එම ආයතන සංඛ්‍යාව හා සැසඳීමේ දී බීජ සහතික කිරීමේ සේවයේ නිලධාරීන්ගේ පරීක්ෂාවට භාජනය වී තිබූ පරිශ්‍ර සංඛ්‍යාව 368 ක් වන අතර එය ලියාපදිංචි ආයතන සංඛ්‍යාවෙන් සියයට 26 ක් විය.

(ii) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අපනයන කෘෂිබෝග වල ප්‍රමිතීන් සකස් කර බීජ සහතික කිරීමේ සේවය වෙත ලබාදුන් බව සඳහන් වුවද ඒවා නීත්‍යානුකූලව ප්‍රකාශයට පත් වී නොතිබීම හේතුවෙන් ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ක්‍රියා නොකරන බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය හසුරුවන ආයතන හා පුද්ගලයන්ට විරුද්ධව නීත්‍යානුකූලව කටයුතු කිරීම සඳහා එමගින් බාධා පැමිණෙන බව නිරීක්ෂණය විය.

(iii) අපනයන කෘෂිකාර්මික භෝගයන්හි බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කර අලෙවිකරනු ලබන පැළ තවත් අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල සහකාර අධ්‍යක්ෂ, දිස්ත්‍රික් ව්‍යාප්ති නිලධාරී, කොට්ඨාශ භාර ව්‍යාප්ති නිලධාරී යන තිදෙනාගෙන් සමන්විත කමිටුවක් මගින් සහතික කරන බව සඳහන් කර තිබූ අතර එම ආයතනය තුළ ඒ සඳහා තාක්ෂණ දැනුම සහිත කාර්යමණ්ඩල සිටින බව සඳහන් කර තිබුණි. එසේ තිබියදී අපනයන කෘෂිකර්ම බෝග පිළිබඳ තාක්ෂණික දැනුම අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලබාගෙන නැවත බීජ සහතික කිරීමේ සේවයේ නිලධාරීන් විසින් ද සිදුකරනු ලබයි. මේ අනුව 2003 අංක 22 දරන බීජ පනත අනුව තීතිමය තත්ත්වය තුළ මෙම පරීක්ෂා කිරීම සිදුකිරීම තුළ එම කාර්යය ආයතන 02 ක කාර්ය මණ්ඩල විසින් සිදු කිරීම අකාර්යක්ෂම තත්ත්වයක් වන බව නිරීක්ෂණය වන බැවින් එම තත්ත්වය නිවැරදිව එක් ආයතනයක් විසින් සිදු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය පරිසරය සකස් කළ යුතු බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.

3.3.1.1 අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතු පැළ තවත් මගින් පැළ නිෂ්පාදනය

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතුව පවතින පැළ තවත් 11 ක් මගින් 2018 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා අපනයන කෘෂි භෝග 15 කට අයත් පැළ නිෂ්පාදනය කර බෙදා හැරීම පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

භෝගය	2018	ප්‍රතිශතය	2019	ප්‍රතිශතය	2020	ප්‍රතිශතය	2021	ප්‍රතිශතය
කුරුඳු	447,736	46	785,800	57	827,763	49.86	924,047	45.45
ගම්මිරිස්	402,767	41.4	381,873	27	476,447	28.69	262,129	12.89
කරදමුංගු	2,531	0.26	393	0.03	4,392	0.26	8,401	0.41
කරාබු	757	0.77	1,401	0.10	5,919	0.35	4,321	0.21
සාදික්කා	8,427	0.86	11,608	0.84	20,735	1.25	17,549	0.86
කෝපි	56,509	5.8	59,077	4.3	84,400	5	203,258	9.9
කොකෝවා	18,898	1.9	4,358	0.31	7,636		2,392	0.11
වැනිලා	4	0.0004	1	7.3	-		52	0.002
බුලත්	1,899	0.19	1,624	0.11	1,197		311	0.015
පැහිරි	2,761	0.28	4,199	0.31	5,455		2,545	0.125
ලෙමනග්‍රාස්	0		0		-		650	0.03
ඉඟුරු	0		0		-		12,000	0.59
කහ	0		0		62,500	3.76	504,080	24.79
ගොරකා	1,871	0.02	2,465	0.18	5,570	0.34	2,033	0.1
පුවක්	283,952.	29	112,988	8.2	158,126	9.57	88,958	4.37
	9							
එකතුව	972,605		1,365,78		1,660,140		2,032,726	

7

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) පැළ තවාන් මගින් නිෂ්පාදනය කළ සමස්ත පැළ ප්‍රමාණය පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී 2018 වර්ෂයේ දී නිෂ්පාදනය කළ සමස්ත පැළ ප්‍රමාණය වූ 972,605 ක ප්‍රමාණය 2021 වර්ෂයේ දී 2,032,726 ක් දක්වා සියයට 109 කින් වැඩි වී තිබුණි.
- (ආ) පැළ තවාන් 11 මගින් 2018 වර්ෂයේ දී නිෂ්පාදනය කර තිබූ සමස්ත කුරුඳු පැළ ප්‍රමාණය 447,736 ක් වූ අතර එම ප්‍රමාණය 2021 වර්ෂයේ දී 924,047 දක්වා වැඩි වී තිබුණි. කාල සීමාව තුළ දෙපාර්තමේන්තුව සතු පැළ තවාන් මගින් බෙදාහැර තිබූ කුරුඳු පැළ ප්‍රමාණය සමස්ත පැළ ප්‍රමාණයෙන් සියයට 45 ත් සියයට 57 ත් අතර පරාසයක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඇ) පැළ තවාන් 11 මගින් 2018 වර්ෂය තුළ දී නිෂ්පාදනය කර බෙදා හැර තිබූ ගම්මිරිස් පැළ ප්‍රමාණය 402,767 ක් වුවද 2021 වර්ෂය වන විට ගම්මිරිස් පැළ නිෂ්පාදනය 262,129 දක්වා පහත වැටී තිබුණි. ඒ අනුව එම කාල පරාසය තුළ ගම්මිරිස් පැළ නිෂ්පාදනය සියයට 41 සිට 12 දක්වා අඩු වී තිබුණි.

- (ඇ) 2018 වර්ෂයේ දී 283,953 ක් වූ පුවක් පැළ නිෂ්පාදනය 2021 වන විට 88,958 දක්වා අඩු වී තිබුණි. එම කාල සීමාව තුළ පුවක් පැළ නිෂ්පාදනය සියයට 29 සිට සියයට 4.37 දක්වා අඩු වී තිබෙන බව නිරීක්ෂණය වේ.
- (ඉ) 2018 වර්ෂයේ දී 56,509 ක් වූ කෝපි පැළ නිෂ්පාදනය 2021 වන විට 203,258 දක්වා වැඩි වී තිබුණි. 2018 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ පැළ තවාන් 11 හි සමස්ත පැළ නිෂ්පාදනයෙන් කෝපි පැළ නිෂ්පාදනය සියයට 5 සිට සියයට 10 දක්වා වැඩි වී තිබීම යහපත් ප්‍රවණතාවයක් බව නිරීක්ෂණය විය.
- (උ) දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් පැළ තවාන් 11 මගින් අපනයනය තුළින් ඉහළ ආදායමක් ලැබිය හැකි කරදමුංගු, කරාඹු, සාදික්කා, කොකෝවා, වැනිලා, බුලත්, පැහිරි සහ ලෙමන්ග්‍රාස් යන අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 8 ට අදාළ පැළ නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම අවම මට්ටමකින් සිදුවන බව සහ ඒ පිළිබඳ අවධානය දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

2016 සිට 2020 දක්වා කාල සීමාව දක්න විශ්ලේෂණයේ දී වැනිලා, කෝපි, කොකෝවා සහ පැහිරි යන බෝගවල ඒකක අපනයන ආදායම ඉහළ යමින් පැවති බව නිරීක්ෂණය විය. එවැනි තත්වයක් තුළ කුරුඳු සහ ගම්මිරිස් යන බෝග 2 ට අමතරව ඉහළ අපනයන ආදායමක් ලැබිය හැකි අනෙකුත් බෝගවල පැළ නිෂ්පාදනය වැඩි කර වගා ප්‍රවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ගොවීන් යොමුකර ගැනීම සුදුසු බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.

3.3.1.2 කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආනයන කෘෂිභෝග ලෙස හඳුනාගෙන ඇති බෝග 15 ක් අතරින් ගොරකා, ගම්මිරිස් සහ පුවක් යන බෝග 3 ට අදාළ පැළ 117,790 ක් පමණක් 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා වසර 6 ක කාල සීමාව තුළ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් නිෂ්පාදනය කර තිබුණි. ඒ පිළිබඳ පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- (අ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ දක්න අනුව 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ නිෂ්පාදනය කර තිබූ ගොරකා පැළ ප්‍රමාණය 51,625 ක් වූ අතර ඒ සඳහා දරන ලද වියදම රු. 7,548,628 ක් වූ අතර නිෂ්පාදන වියදම රු.131 සිට රු.165 දක්වා වැඩි වී තිබුණි.

(ආ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ තොරතුරු අනුව 2016 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ නිෂ්පාදනය කර තිබූ ගම්මිරිස් පැළ ප්‍රමාණය 60,017 ක් වූ අතර දරන ලද සමස්ත නිෂ්පාදන වියදම රු.1,024,621 ක් විය.

(ඇ) කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ තොරතුරු අනුව 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ නිෂ්පාදනය කර තිබූ සමස්ත පුවක් පැළ නිෂ්පාදනය 6148 ක් වූ අතර ඒ සඳහා දරා තිබූ වියදම රු.1,620,040 ක් විය.

3.3.1.3 අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ පැළ තවත් පවත්වාගෙන යාම

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) දිස්ත්‍රික්ක 8 ක අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් පැළ තවත් 12 ක් පිහිටා තිබෙන අතර එම පැළ තවත් 12 න් 10 ක් 1972 වර්ෂයේ සිට 1992 දක්වා කාල සීමා තුළ ආරම්භ කර තිබුණි. ආරම්භ කර වසර 30 කට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබෙන පැළ තවත් 10 හි සමස්ත ඉඩම් ප්‍රමාණය අක්කර 51 ක් පමණ වන අතර පැළ තවත් සඳහා භාවිතා නොකර තිබූ භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 5.7 බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම තවත් පවත්වාගෙන යාම පිළිබඳ පහත සාකච්ඡා කරන විවිධ ගැටළු මතු වී තිබුණි.

(ආ) කුණඬුසාලේ උප පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය සඳහා අයත් වන භූමි ප්‍රමාණය අක්කර 16 ක් වන අතර එම ආයතනය පැළ තවත් පවත්වාගෙන යාම සඳහා වෙන් කර ඇති භූමි ප්‍රමාණය පර්චර්ස් 25 ක් තරම් ඉතා සුළු භූමි ප්‍රමාණයක් වන අතර එමගින් ගම්මිරිස්, කරදමුංගු, කෝපි, ලෙමන්ග්‍රාස් සහ කහ යන අපනයන කෘෂි බෝග 6 කට අයත් පැළ වර්ග නිෂ්පාදනය කර තිබුණ ද ගම්මිරිස් හැරුණු විට අනෙකුත් පැළ නිෂ්පාදනය අවම මට්ටමක පැවතුණි.

(ඇ) 2003 අංක 22 දරන බීජ පනත අනුව බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය කරනු ලබන ආයතන හා පුද්ගලයන් ලියාපදිංචි විය යුතු වුවද අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් මෙම පැළ තවත් 12 න් පැළ තවත් 05 ක් ලියාපදිංචි වී නොතිබුණි.

(ඈ) මෙම තවත් 12 පවත්වාගෙන යනු ලබන ඉඩම්වලින් අක්කර 16 රුඩ් 3 පර්චර්ස් 27.8 ක භූමි ප්‍රමාණයකින් යුත් තවත් 5 ක භූමිය නීත්‍යානුකූල අයිතිය අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතු නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඉ) පැළ තවාන් මගින් වගා කන්නයට අවශ්‍ය පැළ නිෂ්පාදනය කර නියමිත කාල සීමාව තුළ වගාකරුවන්ට ලබා දීම සඳහා ප්‍රමාණවත් කම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් නොමැතිවීම ඒවා පවත්වාගෙන යාමට බාධාවක් වී තිබුණි. අදාළ කාර්යමණ්ඩල පුරප්පාඩු පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

තවානේ නම	පුරප්පාඩු සංඛ්‍යාව	පුරප්පාඩු කාල සීමාව
සෙරපිස් මධ්‍යම පැළ තවාන	04	වසර 06 ක සිට
මාපලාන මධ්‍යම පැළ තවාන	10	-

(ඊ) පැළ තවාන් වලට අවශ්‍ය ගුණාත්මක බීජ ලබාගැනීම මෙන්ම එම බීජ ප්‍රරෝහණය කරන තෙක් එහි ජීවිතාවයට හානි නොවන පරිදි ගබඩා කර තබා ගැනීම සඳහා ගබඩා පහසුකම් පැවතිය යුතු වුවද අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් පැළ තවාන් 12 න් පැළ තවාන් 7 සුදුසු සහ ප්‍රමාණවත් ගබඩා පහසුකම් නොතිබීම හේතුවෙන් කාර්යාල කාමර ඇතුළු පරිබාහිර ස්ථානවල තැන්පත් කර තබා ගැනීමට සිදුවී තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

පැළ තවානේ නම	ගබඩා පහසුකම් වල තත්ත්වය
සෙරපිස් මධ්‍යම පැළ තවාන	ඉඩ පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නැත
මධ්‍යම පැළ තවාන -මාපලාන	ගබඩා පහසුකම් නැත
වෙන්නොරුව මධ්‍යම පැළ තවාන	ගබඩාව සඳහා සිවිලිමක් නැති නිසා කෘමි උවදුරු මගින් බීජ වල ජීවිතාව විනාශ වේ.
බැලැක්වෝටර් මධ්‍යම පැළ තවාන	ගබඩා පහසුකම් නැත.
මාතලේ මධ්‍යම පැළ තවාන	පවතින ගබඩා පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නැත.
පටක රෝපණ මධ්‍යස්ථානය හා මධ්‍යම පැළ තවාන-වල්පිට	ගබඩා පහසුකම් නැත.
අපනයන කෘෂි බෝග උද්‍යානය මිද්දෙනිය	- විශේෂ පහසුකම් සහිත ගබඩාවක් නොමැත.

(උ) ගම්මිරිස් පැළ ලබාගැනීමේදී ඉහළ අස්වැන්නක් ලබාදෙන ප්‍රභේද පැළ ලබාගැනීම සඳහා භාවිතා කිරීම ඉතා වැදගත් වන අතර ඒ සඳහා වෙනම වගාවක් පවත්වාගැනීමටද අවශ්‍ය වේ. බොහෝ තවාන් වල ඒ සඳහා මව් ශාඛ කඳු පවත්වාගෙන යාම, මුදුන් රිකිලි මව් උද්‍යාන පවත්වාගෙන යාම සිදුකරනු ලැබුවද එම තවාන් සඳහා ලබාදෙන නිෂ්පාදන ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා එම වගාවන් ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ පිටත වෙනත් වගාවන්ගෙන් දඩු ලබාගැනීම සඳහා ප්‍රවාහන පහසුකම් නොමැතිවීම ආදී ගැටලු පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. එවැනි පැළ තවාන් සඳහා උදාහරණ ලෙස මාපලාන පැළ තවාන, වෙන්නොරුව මධ්‍යම පැළ තවාන දැක්විය හැක.

- (ඌ) පැළ තවාන් වල පුරෝහරණය කරනු ලබන බීජ සහ පැළ නිසි ප්‍රමිතියෙන් යුතුව ලබාගැනීම සඳහා නියමිත කාල සීමාව තුළ පෝෂක ද්‍රව්‍ය, රසායනික පොහොර හා පළිබෝධනාශක නියමිත කාල සීමාව තුළ යෙදිය යුතු නමුත් එසේ නොවූ තවාන් අතර සෙරපිස්, මාපලාන, වෙන්නෝරුව, පොළොන්ගොල්ල යන මධ්‍යම පැළ තවාන් නිරීක්ෂණය විය.
- (එ) පැළ තවාන් සඳහා අඛණ්ඩ විධිමත් ජල සැපයුමක් පවත්වාගැනීම සහ අනෙකුත් පරිසර සාධක නියමිත ප්‍රමාණයෙන් නියමිත කාල සීමාව තුළ යෙදීම මගින් ගුණාත්මක පැළ නිෂ්පාදනය කර ගැනීමට හැකි වුව ද නිල්ලඹ පැළ තවාන සඳහා සම්පූර්ණ ජල සම්පාදන පද්ධතියක් සකස් කර නොතිබුණි.
- (ඒ) පැළ තවාන් තුළ බීජ හා දඬු රෝපණය කළ පසු නියමිත ගුණත්වයෙන් යුතු පැළ ලබාගැනීම සඳහා ඒවා වර්ධනය වන තුරු ආරක්ෂිතව අවශ්‍ය පරිසර සාධක ලබාගැනීමේදී ආවරණ ගෘහ (Net House) පැවතිය යුතුය. ඒ අනුව දෙපාර්තමේන්තුව සතු පැළ තවාන් 12 න් තවාන් 6 ක් සඳහා අවශ්‍ය Net House ප්‍රමාණය 66 ක් වුවද භාවිතයට ගත හැකි මට්ටමේ පවතින Net House ප්‍රමාණය 49 ක් විය. ඒ අනුව සෙරපිස්, මාපලාන, වෙන්නෝරුව, බ්ලැක්වෝටර් යන මධ්‍යම පැළ තවාන් 4 ක සහ කුණ්ඩසාලේ, නිල්ලඹ යන උපපර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන 2 ක ආරක්ෂිත ගෘහවල පිළිවෙලින් 2 ක්, 1 ක්, 3 ක් 1 ක් , 4 ක් හා 6 ක් වශයෙන් උණනා පැවතීම, ඇතම් Net House දිරාපත්වීම මත පිළිසකර කළ යුතු මට්ටමේ පැවතීම යන හේතු මත පැළ නිෂ්පාදන ඉලක්කයන් සපුරාගැනීමට අවශ්‍ය ආවරණ ගෘහ (Net House) පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඔ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතුව පවතින පැළ තවාන් 12 න් පැළ තවාන් 3 ක් සඳහා පමණක් අත් ට්‍රැක්ටරයක් හෝ ට්‍රැක්ටරයක් පැවතිය ද නිල්ලඹ පැළ තවාන සතු අත් ට්‍රැක්ටරය අබලන් තත්වයේ පැවතුනි. අනෙකුත් පැළ තවාන් සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය සහ රෝපණ ද්‍රව්‍ය නියමිත වෙලාවට සුරක්ෂිතව ප්‍රවාහනය කර ගැනීම සඳහා සුදුසු ක්‍රමවේදයක අවශ්‍යතාව කැපී පෙනුණි.

(ඕ) පැළ තවාන් තුළ නිෂ්පාදන කටයුතු අකණ්ඩව කාර්යක්ෂම ලෙස ඉටු කිරීම සඳහා එම පැළ තවාන් සතුව ඉහළ ගුණත්වයෙන් යුතු උපකරණ පැවතිය යුතු වුවද පැළ තවාන් තුළ භාවිතා කරනු ලබන විල්බැරෝ, උදළු, සවල්, පිහි, අත් ඉස්කෝප්ප සහ උදළු මුල්ලු ඇතුළු උපකරණ කැඩී බිඳී අබලන් තත්ත්වයේ පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. මෙය පැළ නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාවයට අබණ්ඩව බලපාන බව නිරීක්ෂණය විය. පැළ තවාන් 12 හි පැළ නිෂ්පාදනයට යොදාගන්නා උපකරණවල ඌණතාවයන් නිරීක්ෂණය විය.

3.3.2 පෞද්ගලික පැළ තවාන් ලියාපදිංචිය හා පැළ මිලට ගැනීම

(අ) පෞද්ගලික පැළ තවාන් ලියාපදිංචිය

2018 සිට 2021 වර්ෂය දක්වා වසර 4ක කාලය තුළදී ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 15 ක් මගින් පෞද්ගලික පැළ තවාන් ලියාපදිංචිය සහ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එම පැළ තවාන් මගින් මිල දී ගත් පැළ ප්‍රමාණය පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	ලියාපදිංචි කළ පෞද්ගලික පැළ තවාන් සංඛ්‍යාව	මිල දී ගත් පැළ සංඛ්‍යාව
2018	731	18,602,292
2019	639	20,239,074
2020	523	15,857,005
2021	631	31,350,774

(i) ඉහත තොරතුරු අනුව 2018 වර්ෂයේ දී පැළ තවාන් 731 ලියාපදිංචි වී තිබුණ ද 2021 වර්ෂය වන විට එම සංඛ්‍යාව 631 දක්වා අඩු වී තිබෙන බවත් පොළොන්නරුව, මාතර, මොණරාගල සහ මාතලේ යන දිස්ත්‍රික්කවල තවාන් ලියාපදිංචිය කැපීපෙනෙන ලෙස අඩු වී තිබූ බවත් නිරීක්ෂණය විය. විස්තර ඇමුණුම් අංක 5 හි දැක්වේ.

(ii) 2018 සිට 2021 වර්ෂය දක්වා වසර 4ක කාලය තුළ දී අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ පැළ තවාන් මගින් පැළ නිෂ්පාදනයට සාපේක්ෂව පෞද්ගලික පැළ තවාන් මගින් මිල දී ගෙන තිබූ පැළ ප්‍රමාණය විශාල ලෙස වැඩි වී තිබුණු අතර පෞද්ගලික පැළ තවාන් මගින් 2018 වර්ෂයේ දී මිල දී ගත් 18,602,292 ක් වූ පැළ ප්‍රමාණය 2021 වන විට 31,350,774 ක් දක්වා සියයට 68.5 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි.

(ආ) පෞද්ගලික තවත් මගින් පැළ මිල දී ගැනීම

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 11 කට අයත් පැළ 244,512,400 ක් මිල දී ගැනීම සඳහා පෞද්ගලික පැළ තවත් හිමියන් සමග ගිවිසුම් ගත වී තිබුණ ද ගිවිසුම්ගත පැළ ප්‍රමාණයෙන් සියයට 33 ක් එනම් පැළ 82,385,498 ක් මිල දී ගෙන තිබෙන අතර ඒ සඳහා රු.1,353,976,358 ක මුදලක් වැය කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

හෝගය	ගිවිසුම් ගත පැළ ප්‍රමාණය	ගොවීන්ට ලබා දුන් පැළ සංඛ්‍යාව	පැළ නිකුත් කළ ගොවීන් සංඛ්‍යාව	පැළ මිල දී ගැනීම සඳහා ගෙවූ මුදල
ගම්මිරිස්	19,296,965	10,583,211	163,834	273,828,521
කුරුඳු	210,350,825	63,142,868	58,674	939,050,195
කරදමුංගු	12,100	2,850	4	171,000
කොකෝවා	390,720	220,905	781	3,042,170
පුවක්	7,025,145	3,339,475	26,866	40,281,729
ගොරකා	8,490	1,986	168	116,334
සාදික්කා	42,575	52,194	3,133	4,902,900
කරාබු	63,875	23,006	2,411	1,510,250
කහ	5,813,355	4,260,723	619,713	79,681,960
කෝපි	1,334,850	674,107	5,850	9,446,558
වැනිලා	173,500	84,173	1,215	1,944,740
එකතුව	244,512,400	82,385,498	882,649	1,353,976,358

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(i) බෝග 11 කට අයත් පැළ මිල දී ගැනීම සඳහා සිදුකළ වියදම වූ රු.1,353,976,358 ක මුදලින් රු.939,050,195 ක් කුරුඳු පැළ මිල දී ගැනීම සඳහා පෞද්ගලික පැළ තවත්වලට ගෙවා තිබුණු අතර එය පැළ මිල දී ගැනීම සඳහා ගෙවන ලද සමස්ත වියදමෙන් සියයට 69 ක් බව නිරීක්ෂණය විය.

(iii) ගොවීන්ට බෙදාදීම සඳහා පෞද්ගලික පැළ තවත් මගින් පැළ මිල දී ගැනීම සඳහා දරන ලද වියදම වූ රු.1,353,976,358 ක මුදලින් රු. 273,828,521 ක මුදලක් ගම්මිරිස් පැළ මිල දී ගැනීම සඳහා වැය කර තිබුණු අතර එය සමස්ත ආයෝජනයෙන් සියයට 20 ක් බව නිරීක්ෂණය විය.

(iii) 2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ පැළ මිල දී ගැනීම පෞද්ගලික තවත්වලට ගෙවූ මුදලින් සියයට 98 ක් කුරුඳු, ගම්මිරිස්, කහ සහ පුවක් යන බෝග 4 ට අදාළ පැළ මිල දී ගැනීම සඳහා වැයකර තිබුණු අතර කොකෝවා, සාදික්කා, කෝපි සහ කරාඹු ඇතුළු ඉහළ අපනයන ආදායමක් ඉපයිය හැකි අනෙකුත් බෝග 7 ක පැළ මිල දී ගැනීම සඳහා වැය කළ මුදල සියයට 2 ක් පමණක් බව නිරීක්ෂණය විය.

(iv) පෞද්ගලික තවත් මගින් කහ පැළ 4,260,723 මිල දී ගෙන තිබුණු අතර ගොවීන් 619,713 කට එම පැළ බෙදා දී තිබුණු අතර ගම්මිරිස් පැළ 10,583,211 ක් ගොවීන් 163,834 ක් අතරේ බෙදා දී තිබුණි. කුරුඳු පැළ 63,142,868 ක් ගොවීන් 58,674 ක් සඳහා බෙදා දී තිබුණි. මිල දී ගෙන තිබූ සමස්ත පැළ ප්‍රමාණය ගොවීන් 882,649 කට බෙදා දී තිබුණ ද එම ගොවීන්ගෙන් සියයට 95 ක් ඉහත බෝග 3 වගාකරන ගොවීන් බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම පැළ බෙදාදීමේ වැඩසටහන මගින් ඉහළ අපනයන ආදායමක් ඉපයිය හැකි අනෙකුත් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගාකරන ගොවීන් සංඛ්‍යාව ප්‍රමාණවත් නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

(iv) 2018 වර්ෂයේ සිට 2022 අගොස්තු 30 දක්වා කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද පැළ බෙදාදීමේ විවිධ වැඩසටහන් සඳහා පෞද්ගලික පැළ තවත් මගින් රු.1,508,323,143 ක් වටිනා පැළ ලබාගෙන තිබුණ ද 2021 සහ 2022 අගොස්තු 30 දක්වා ලබාගත් රු.711,686,643 ක් වටිනා පැළ වෙනුවෙන් සැපයුම්කරුවන් 614 දෙනෙකු සඳහා රු.277,468,761 ක් මුදලක් ගෙවීමට ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.4 අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රවර්ධනය කිරීම

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අපනයන කෘෂි බෝග ප්‍රවර්ධනය උදෙසා විවිධ වැඩසටහන් දීර්ඝ කාලයක සිට ක්‍රියාත්මක කරමින් පවතින අතර 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා වසර 6 ක කාල සීමාව සලකා බැලීමේ දී ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් 15 ක් සඳහා දරණ ලද වියදම රු.1,835,359,852 ක් විය. මෙම කාල සීමාව තුළ දී එක් එක් වැඩසටහන් සඳහා දරණ ලද වියදම් පහත පරිදි විය.

වැඩසටහන	වර්ෂය						එකතුව (රු.)
	2016 (රු.)	2017 (රු.)	2018 (රු.)	2019 (රු.)	2020 (රු.)	2021 (රු.)	
නව වගාව වැඩසටහන	173,838,204	71,900,492	104,710,000	86,650,000	160,337,665	-	597,436,361
එලදායිතාව ඉහළ නැංවීම වැඩසටහන	43,921,035	10,034,064	7,040,000	10,250,000	44,124,933	68,887,000	184,257,032
ධන සවිය ගෙවතු වගා වැඩසටහන	92,919,901	171,979,246	196,480,000	166,830,000	-	-	628,209,147
පසු අස්වනු තාක්ෂණ වැඩසටහන	16,297,520	6,487,062	9,810,000	14,070,000	28,009,500	-	74,674,082
කාබනික ගම්මාන වැඩසටහන	1,921,875	5,489,255	15,850,000	5,920,000	3,641,090	3,877,000	36,699,220
අක්‍රීය බලපත්‍ර ඉඩම් සක්‍රීය කිරීමේ වැඩසටහන	186,355	-	-	-	-	-	186,355
පුවක් වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන	-	724,905	3,640,000	9,840,000	10,839,790	14,382,000	39,426,695
කොකෝවා සංවර්ධන වැඩසටහන	-	414,400	-	-	-	-	414,400
ක්ෂුද්‍ර ජල සම්පාදන වැඩසටහන	-	-	110,000	680,000	2,253,512	1,462,000	4,505,512
GAP හා GAM සහතික ලබා දීමේ වැඩසටහන	-	-	410,000	-	-	-	410,000
කුඩා පරිමාණ වගා වැඩසටහන	-	-	-	-	36,721,370	60,031,000	96,752,370
ගෙවතු වගා හා අපනයන බෝග ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන	-	-	-	-	4,340,610	4,876,000	9,216,610
පොකුරු ගම්මාන වැඩසටහන	-	-	-	-	726,790	5,447,000	6,173,790
කහ සහ ඉගුරු වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන	-	-	-	-	85,517,850	68,826,000	154,343,850
පළිබෝධ හා සත්ව හානි වැළැක්වීම වැඩසටහන	-	-	-	-	1,494,428	1,160,000	2,654,428
එකතුව	329,084,890	267,029,424	338,050,000	294,240,000	378,007,538	228,948,000	1,835,359,852

මෙම වැඩසටහන් අතුරින් දීර්ඝ කාලීනව ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන්වලට අදාළ නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

3.4.1 නව වගා වැඩ සටහන

ආර්ථිකව එලදායි අපනයන කෘෂි බෝග වගා කිරීමේ අරමුණ ඇතිව වගාකරුවන් හෝ කෘෂි ව්‍යවසායකයන් වෙත අවශ්‍ය රෝපණ ද්‍රව්‍ය, තාක්ෂණික උපදෙස් හා ආයෝජන ආධාර ලබාදීම සඳහා අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නව වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහනට අදාළ 3/2021/1 දරණ වක්‍රලේඛය නිකුත් කර තිබුණි. මෙම නව වගා වැඩසටහන ආකාර හතරකින් ක්‍රියාත්මක වේ.

- කුසලතා පිරි තරුණ කෘෂි ව්‍යවසායකත්ව වැඩ සටහන
- ආර්ථික නව වගා වැඩසටහන
- නව්‍යකරණ නව වගා වැඩසටහන
- රාජ්‍ය ආයතන, රාජ්‍ය වතු සමාගම්, වැවිලි සමාගම් සඳහා පැළ නිකුත් කිරීමේ වැඩසටහන

යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (GAP) සහතිකය ලබාගත හැකි ආකාරයට මෙම වගාවන් ආරම්භ කිරීමට කටයුතු කිරීම, ඉඩමේ උපරිම ඵලදායීතාවයක් ලබාගැනීම සඳහා මෙම නව වගාවන් සමග වගාකළ හැකි පුවක්, කෝපි, කහ සහ ඉඟුරු වැනි වෙනත් බෝග හඳුන්වාදීම, හුදෙක් සාමාන්‍ය ගොවියෙකු ලෙස නොව ව්‍යවසායකයෙකු ලෙස වගාකර ව්‍යාපාරයක් ලෙස ඉදිරියට කරගෙනයාමට වගාකරුවන් දැනුවත් කිරීම ආදිය සිදුකළ යුතු බවට මෙම වක්‍රලේඛය තුළ කරුණු ඇතුළත් විය.

2018 සිට 2021 දක්වා වසර 4 ක කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකාර්මික දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නව වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන සඳහා රු 411,728,665 ක සහනාධාර වියදම් දරා තිබුණි. එම වැඩසටහන යටතේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 මගින් ගොවීන් 21,541 ක් සඳහා බෝග 8 කට අයත් පැළ 37,234,927 ක් නිකුත් කර තිබුණි. විස්තරාත්මක තොරතුරු ඇමුණුම් අංක 06 හි දැක්වේ.

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2018 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ මෙම වැඩසටහන යටතේ ගොවීන් 12,768 කට කුරුඳු පැළ 33,540,120 ක් හා ගොවීන් 7,324කට ගම්මිරිස් පැළ 2,806,377 ක් බෙදා දී තිබුණි. බෙදාදුන් සමස්ත පැළ ප්‍රමාණයෙන් සියයට 97.5 ක් මෙම බෝග දෙක නියෝජනය වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) වැඩි විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් උපයාගත හැකි ඉහළ අපනයන ඉල්ලුමක් පවතින කෝපි, සාදික්කා, කරාඹු, වැනිලා ඇතුළු අනෙකුත් බෝග 6 සඳහා බෙදා දී තිබුණු සමස්ත පැළ ප්‍රමාණය 888,430 ක් වූ අතර එහි සමස්ත ප්‍රතිශතය සියයට 2.5 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. මේ අනුව එම වගාවන් සඳහා ගොවීන් යොමුකරවීම හා වගා ප්‍රවර්ධනය දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

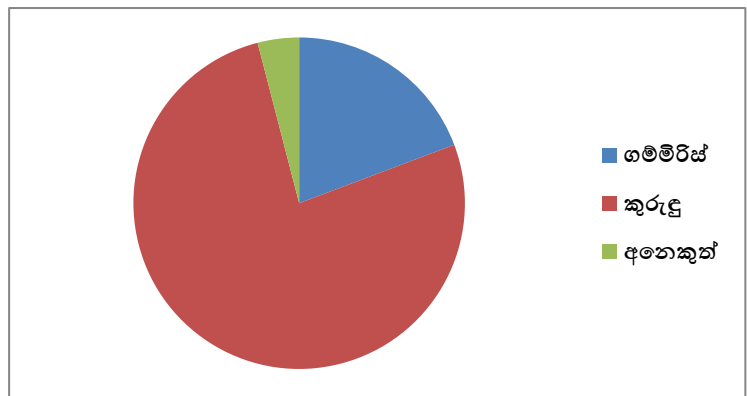
3.4.2 අපනයන කෘෂිභෝග කුඩා පරිමාණ වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන

මෙම වැඩසටහන මගින් ගෘහ පරිභෝජනය සඳහා අවශ්‍ය කුළුඹු ගෙවත්ත තුළින්ම නිෂ්පාදනය කර ගැනීම, ගෙවත්ත තුළ කුඩා පරිමාණ ආර්ථික වගාවක් ඇති කිරීම, මහා පරිමාණයෙන් වගා නොකෙරෙන අපනයන කෘෂිභෝග පොකුරු ගම්මාන ලෙස වගා කිරීම, ඉඩම්වල ඵලදායීතාව වැඩි කිරීම යන අරමුණු පෙරදැරි කොට ගෙන ක්‍රියාත්මක කර ඇත. මෙම අපනයන කෘෂි භෝග කුඩා පරිමාණ වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන මගින් කාණ්ඩ 03ක් යටතේ පැළ නිකුත් කිරීම සිදු කර ඇත.

- කුඩා පරිමාණ වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන
- ගෙවතු වගා හා අපනයන බෝග ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන
- පොකුරු ගම්මාන වැඩසටහන

වැඩසටහන් මගින් පැළ නිකුත් කිරීම සිදු කිරීමේ දී හැකි සෑම අවස්ථාවකදීම කණ්ඩායම් ලෙස සංවිධානය කර අදාළ භෝග පිළිබඳව මූලික දැනුවත් කිරීමක් සිදු කර පැළ නිකුත් කළ යුතු බව 3/2021/(II)දරණ දෙපාර්තමේන්තු චක්‍රලේඛයෙහි දක්වා ඇත. 2018 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ කුඩා පරිමාණ වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන යටතේ ගොවීන් 137,915 දෙනෙකු සඳහා අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 15 කට අයත් පැළ 13,626,791 ක් නිකුත් කර තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

බෝගය	ගොවීන් සංඛ්‍යාව	පැළ සංඛ්‍යාව
ගම්මිරිස්	82,731	2,626,078
කුරුඳු	37,665	10,450,679
පුවක්	6,511	339,486
ගොරකා	393	17,140
සාදික්කා	4,222	17,292
කරාබු	1,756	6,763
කහ	39	2,095
ඉගුරු	488	21,230
කෝපි	2,509	98,143
වැනිලා	1,601	47,885
එකතුව	137,915	13,626,791

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) කුඩා පරිමාණ වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන මගින් කුරුඳු හා ගම්මිරිස් පැළ බෙදාදීම සමස්ත පැළ ප්‍රමාණයෙන් පිළිවෙලින් සියයට 76 ක් හා සියයට 19 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම වැඩසටහන මගින් ද මෙම බෝග 2 සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කර තිබුණ ද අනෙකුත් බෝග ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ අවධානය අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 මගින් කුඩා පරිමාණ වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන යටතේ 2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ කරදමුංගු, පැහිරි, කොකෝවා, බුලත් සහ සේර යන බෝග 5ට අදාළ පැළ නිෂ්පාදනය හා ගොවීන්ට බෙදාදී නොතිබීම මගින් එම වගාවන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අවධානය යොමු වී නොමැති බව නිරීක්ෂණය වේ.
- (ඇ) කරදමුංගු, පැහිරි, කොකෝවා යන නිෂ්පාදන කිලෝග්‍රෑම් එකක් සඳහා විදේශීය වෙළඳපොළ තුළ ඉහළ අපනයන ආදායමක් ලැබී තිබුණ ද එම බෝග නිෂ්පාදනය හා බෝග ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අපනයන ප්‍රමාණය අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය වේ. එම බෝග අපනයන ආදායම් පිළිබඳ විස්තරාත්මක තොරතුරු ඇමුණුම් අංක 07 හි දැක්වේ.
- (ඈ) 2016 සිට 2020 දක්වා කාල සීමාව තුළ වැනිලා ඒකක අපනයන ආදායම ඇමරිකානු ඩොලර් 118 සිට 222 දක්වා වැඩි වී තිබුණ ද අපනයන ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 1,553 සිට 624 දක්වා අඩු වී තිබුණි. 2018 සිට 2021 දක්වා වසර 4 ක කාල සීමාව තුළ බෙදා දී තිබූ වැනිලා පැළ ප්‍රමාණය 47,885 බැවින් දිගුකාලීන වශයෙන් වැනිලා වගාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමුකර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඉ) 2016 සිට 2020 දක්වා කාලසීමාව තුළ කරාඹු ආනයන හා අපනයන වටිනාකම් පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී කරාඹු කිලෝග්‍රෑම් එකක් අපනයනය කිරීමෙන් ලබන ආදායමට සාපේක්ෂව කිලෝග්‍රෑම් එකක් ආනයනය සඳහා වැඩි ඩොලර් ප්‍රමාණයක් වැයකර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. එවැනි තත්වයක් තුළ දේශීය කරාඹු නිෂ්පාදනය වැඩි කර ගැනීම සඳහා වගාව ප්‍රවර්ධනය කළ යුතු වුවද 2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 මගින් බෙදා දී තිබූ කරාඹු පැළ ප්‍රමාණය 6,763 ක අවම අගයක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඊ) 2016 සිට 2020 දක්වා කාලසීමාව පිළිබඳ සලකා බැලීමේ ශ්‍රී ලංකාවේ කෝපි අවශ්‍යතාවයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් ආනයනය කර තිබෙන අතර එම ආනයනික ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 94,739 සිට 104,878 දක්වා වැඩි වී තිබුණි. කෝපි වගාව තවදුරටත් ප්‍රවර්ධනය කළ යුතු තත්වයක් තුළ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 න් කාර්යාල 03 ක් පමණක් 98,143 ක්වූ පැළ සංඛ්‍යාවක් බෙදාහැර තිබුණි. අනෙකුත් ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 14 න් කෝපි නිෂ්පාදනය හා පැළ බෙදාහැරීම සිදුවී නොතිබීම කෝපි වගාව ප්‍රවර්ධනයට බාධාවක් බව නිරීක්ෂණය විය.

3.4.3 අපනයන කෘෂි බෝග වගාවන්හි ඵලදායිතාවය නැංවීමේ වැඩසටහන

අපනයන කෘෂි බෝග වගාවන්හි ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීම තුලින් ජාතික අපනයන කෘෂි බෝග නිෂ්පාදනය ප්‍රමාණාත්මකව හා ගුණාත්මකව ඉහළ නැංවීම මෙම වැඩසටහනේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. වක්‍රලේඛ අංක 3/2021/(V) යටතේ ක්‍රියාත්මක මෙම වැඩසටහන ප්‍රධාන අංශ 03ක් (යහපත් ශෂ්‍ය විද්‍යාත්මක ක්‍රම මගින් වගාවන්හි ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවීම, කාලගුණ විපර්යාසයන්ට අනුහුරු කිරීම සඳහා සුදුසු ජල සම්පාදන ක්‍රම හඳුන්වාදීම, පළිබෝධ හා සත්ව හානි වලක්වාගැනීමේ උපාංග හෝ පද්ධති හඳුන්වාදීම) යටතේ ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු අතර දිවයින පුරා පිහිටි ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 මගින් ලබාගත් තොරතුරු අනුව 2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ ගොවීන් 12,750 කට රු.103,930,992 ක් වටිනා පැළ ලබා දී තිබුණි. මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) යහපත් ශෂ්‍ය විද්‍යාත්මක ක්‍රම අනුගමනය කිරීමෙන් පවත්නා වගාවන්හි ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීම යටතේ යහපත් ශෂ්‍ය විද්‍යාත්මක ක්‍රම මගින් වගාවන්හි ඵලදායිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා පාලු පැළ ලබා දීම සිදු කර තිබුණි. මෙහිදී වගාවේ වයස අවුරුදු 01ට වඩා වැඩි වූ විට පාලු පැළ ලබා දීම සඳහා නිර්දේශ කර තිබුණි. 2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ මෙම වැඩසටහන මගින් බෝග 07 කට අයත් පැළ 6,014,541 ක් ගොවීන් 12,509 කට බෙදා දී තිබුණු අතර එම පැළ බෙදා දීම සඳහා වැය කළ සහනාධාරවල වටිනාකම රු. 90,950,016 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

භෝගය	ලබා දුන් පැළ සංඛ්‍යාව	ගොවීන් සංඛ්‍යාව	සහනාධාර වටිනාකම (රු.)
ගම්මිරිස්	516,550	4,141	39,365,498
කුරුඳු	5,467,282	7,909	45,814,934
කරදමුංගු	1,100	4	250,500
කොකෝවා	5,135	236	3,406,390
සාදික්කා	618	89	696,800
කරාබු	130	77	897,100
කෝපි	23,726	53	518,794
එකතුව	6,014,541	12,509	90,950,016

(ආ) අපනයන කෘෂිබෝග කාලගුණ විපර්යාස වලට අනුහුරු කිරීම සඳහා සුදුසු ජලසම්පාදන ක්‍රම හඳුන්වා දීම යටතේ ගොවීන් 66 කට ගම්මිරිස් වගාව සඳහා ජල නල පද්ධතීන් සවිකිරීමට රු.4,188,919 වටිනා සහනාධාර ලබා දී තිබුණු අතර කුරුඳු වගාව සඳහා ගොවීන් 18කට රු. 2,787,405 ක සහනාධාර ලබා දී තිබුණි. මෙහිදී ව්‍යාපෘති නිලධාරී නිර්දේශ මත එක් එක් කෘෂි බෝගය සඳහා අවශ්‍ය වන කාලගුණික තත්ත්වයන් ඇති කිරීම සඳහා සුදුසු ජල සම්පාදන ක්‍රම සපයා දී තිබීම යහපත් ප්‍රවණතාවයකි.

(ඇ) 2019 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ පළිබෝධ හා සත්ව හානි වැළැක්වීමේ උපාංග හා පද්ධති ලබාදීමේ වැඩසටහන යටතේ ගොවීන් 157 දෙනෙකු සඳහා රු.6,004,652ක සහනාධාර ගෙවා තිබුණි. මෙම වැඩසටහන යටතේ වැඩිම සහනාධාර ප්‍රමාණය වූ රු.4,813,494 ක මුදල කුරුඳු සහ ගම්මිරිස් වගාවන් ආශ්‍රිත පළිබෝධ හා සත්ව හානි වැළැක්වීමේ උපාංග පද්ධති ලබාදීම සඳහා ගොවීන් 120 කට ලබා දී තිබුණි. සංඛ්‍යාත්මකව ගත්විට ප්‍රතිලාභ ලබා දී තිබූ සංඛ්‍යාව සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු සංඛ්‍යාවක් වන අතර එම ගොවීන්ගේ සාර්ථකත්වය සහ එම වැඩසටහනේ ඵලදායිතාවය පිළිබඳ විධිමත් පසු විපරම් කිරීම සතුටුදායක නොවීය.

3.4.4 පැළ බෙදාදීමේ වෙනත් වැඩසටහන්

ධන සවිස ගෙවතු වගා වැඩසටහන, පොකුරු ගම්මාන වැඩසටහන සහ පුවක් වගාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන යන වැඩසටහන් තුන යටතේ ගොවීන් 343,589 ක් සඳහා රු.661,351,160 ක් වටිනා පැළ බෙදා දී තිබුණි. මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) ධන සවිස ගෙවතු වගා වැඩසටහන යටතේ 2016 සිට 2019 දක්වා වසර 4 ක කාල සීමාව තුළ සහනාධාර ලෙස රු.628,209,147 ක් ගෙවා තිබුණු අතර එහි ප්‍රතිලාභී ගොවීන් සංඛ්‍යාව 317,542 ක් විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	වටිනාකම රු.	ගොවීන් සංඛ්‍යාව
2016	92,919,901	53,152
2017	171,979,246	140,904
2018	196,480,000	123,486
2019	166,830,000	155,639
එකතුව	628,209,147	317,542

(ආ) 2020 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර තිබූ පොකුරු ගම්මාන වැඩසටහන මගින් 2020 වර්ෂයේ දී ගොවීන් 1100 ක් සඳහා රු.726,790 ක් වටිනා පැළ ලබා දී තිබුණි. 2021 වර්ෂයේ දී මෙම වැඩසටහන මගින් රු.5,447,000 ක් වටිනා පැළ ලබා දී තිබුණ ද ගොවීන් සංඛ්‍යාව පිළිබඳ තොරතුරු සඳහන් කර නොතිබුණි. මෙම වැඩසටහනින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීම සඳහා පැළ නිකුත් කිරීමේ අවස්ථාවේ සිට අස්වනු අලෙවිකරණ අවස්ථාව දක්වා ක්‍රමවත් සැලැස්මක් සකස්කර ගොවීන් සවිබල ගැන්වීමට සහ වෙළඳපල සම්බන්ධීකරණයට කටයුතු කළ යුතු බව 2021.03.01 දිනැති දෙපාර්තමේන්තු චක්‍රලේඛ අංක 3/2021(ii) හි සඳහන් කර තිබුණද 2022 වර්ෂය සඳහා 2022 සැප්තැම්බර් 30 වන තෙක් මෙම වැඩසටහනින් පැළ ලබා දී නොතිබුණි.

(ඇ) පුවක් වගාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන
 ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධානතම පුවක් ගැනුම්කරු ඉන්දියාව වන අතර පුවක් හෝගය ආයුර්වේද නිෂ්පාදන කටයුතු, දන්තාලේප නිෂ්පාදන කටයුතු, ගෘහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය ආදිය සඳහා යොදා ගන්නා අතර මෙම බෝගය ව්‍යාප්තිය මගින් පාංශු හා ජල සංරක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීම ද අරමුණු වී ඇත. පුවක් අපනයන ආදායම වර්ධනය වන තත්වයක් තුළ 2018 සිට 2021 දක්වා ක්‍රියාත්මක කරන ලද පුවක් වගාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ පුවක් පැළ 2,182,529 ක් ගොවීන් 24,947 කට බෙදා දී තිබුණු අතර එම සහනාධාරවල වටිනාකම රු.26,968,223 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. පැළ ලබාදී එම බෝගය ව්‍යාප්ත කිරීම මගින් අපනයන ආදායම් වර්ධනය කර ගැනීමට යම් දායකත්වයක් ලබාගත හැකි වුවද ඒවායේ සාර්ථකත්වය පිළිබඳ විධිමත් පසු විපරම් ක්‍රියාවලිය සතුටුදායක නොවීය.

වර්ෂය	බෙදා දුන් පැළ සංඛ්‍යාව	ගෙවූ සහනාධාර වටිනාකම	පැළ ලබා දුන් ගොවීන් සංඛ්‍යාව
2018	215,139	2,626,923	2,564
2019	594,053	7,439,874	8,272
2020	632,937	7,965,971	5,512
2021	740,400	8,935,455	8,599
එකතුව	2,182,529	26,968,223	24,947

සමස්තයක් ලෙස ගත් කළ විවිධ හෝග ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා විශාල සහනාධාර ප්‍රමාණයක් ගෙවීම් කළද ගමන් වියදම් සඳහා ගෙවන යතුරු පැදි දීමනාව කිලෝමීටරයකට රු.2 ක අවම අගයක පැවතීම හේතුවෙන් ගොවීන් සහ නිෂ්පාදකයන් අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට කටයුතු කිරීම පිළිබඳ ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂාවන් අවම වී

ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. තවද, ඇතැම් බෝග වගාවන් මගින් අස්වනු ලැබීම සඳහා වසර කිහිපයක් ගත වුවද වර්තමානය තුළ නිකුත් කරන ලද වක්‍රලේඛ අනුව වගාකරුවා වසරක් සඳහා පමණක් ලියාපදිංචි කර ගැනීම තුළින් දිගුකාලීන අධීක්ෂණය තවදුරටත් දුර්වල වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.4.5. අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගාබිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනය

2018 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත අනුව ප්‍රධාන වශයෙන් අපනයනය කරනු ලබන බෝග 8 ක වගා කළ සත්‍ය භූමි ප්‍රමාණය සහ අපනයන කෘෂිභෝග වැඩසටහන් 03 ක් (කුඩා පරිමාණ වගා ප්‍රවර්ධන, ගෙවතු වගා හා අපනයන භෝග ප්‍රවර්ධන සහ නව වගා ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන) මගින් ලබාදුන් පැළ ප්‍රමාණය වගා කළේ නම් හෙක්ටයාරයක සම්මත ප්‍රමාණය අනුව අළුතින් වගාවට එකතුවිය යුතු වගා බිම් ප්‍රමාණය පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි විය.

භෝගය	වගාබිම් ප්‍රමාණය				වගා බිම් ප්‍රමාණයේ වර්ධනය	වැඩ සටහන් 3 මගින් බෙදාදුන් පැළ ප්‍රමාණය අනුව වගා හෙක්.	සත්‍ය ප්‍රමාණය සහ විය යුතු ප්‍රමාණය අතර වෙනස	හෙක්ටයාරයක පැළ ප්‍රමාණය (සම්මත)
	2018	2019	2020	2021 ජූනි දක්වා				
කුරුඳු	33,588	34,231	34,777	4,925	1,337	5,966	4,629	9,000
ගම්මිරිස්	40,245	41,030	41,327	41,374	1,129	5,481	4,352	1,700
කරාචු	7,958	7,977	7,981	7,981	23	130	107	250
සාදික්කා	2,787	2,844	2,866	2,870	83	288	205	250
කරදමුංඟු	1,723	1,724	1,726	1,726	3	17	14	2,000
කෝපි	4,542	4,573	4,598	4,604	62	306	244	3,000
කොකෝවා	1,804	1,827	1,855	1,860	56	200	144	1,100
පුවක්	12,702	12,752	12,997	12,997	295	595	300	1,100

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) 2018 වර්ෂයේ හෙක්ටයාර් 33,588 ක් වූ කුරුඳු වගා භූමි ප්‍රමාණය 2021 ජූනි 30 වන විට හෙක්ටයාර් 34,925 ක් දක්වා හෙක්ටයාර 1,337 කින් වර්ධනය වී තිබුණි. මෙම කාල සීමාව තුළ ඉහත වැඩසටහන් 03 මගින් බෙදා දී තිබූ කුරුඳු පැළ ප්‍රමාණය 53,689,889 ක් බැවින් හෙක්ටයාරයක සම්මත පැළ ප්‍රමාණය අනුව අළුතින් වගාවට එකතු විය යුතු භූමි ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 5,966 ක් පමණ විය යුතු වුවද වගාවට අළුතින් එකතු වී ඇති භූමි ප්‍රමාණය එම පැළ ප්‍රමාණය වගා කළ හැකි භූමි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 22 ක් පමණ වන බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) 2018 වර්ෂයේ හෙක්ටයාර් 40,245 ක් වූ ගම්මිරිස් වගා භූමි ප්‍රමාණය 2021 ජූනි 30 වන විට හෙක්ටයාර් 41,374 දක්වා හෙක්ටයාර් 1,129 කින් වර්ධනය වී තිබුණි. මෙම කාල සීමාව තුළ වගා වැඩසටහන් 3 මගින් බෙදා දී තිබූ 9,317,390 ක් වූ පැළ ප්‍රමාණය අනුව හෙක්ටයාර් 5,481 ක් විය යුතු වුවද සත්‍ය වගා භූමි ප්‍රමාණය සහ ලබාදුන් පැළ ප්‍රමාණය අනුව වගා කළ යුතු බිම් ප්‍රමාණය අනුව හෙක්ටයාර් 4,352 ක වෙනසක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) 2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ ඉහත වැඩසටහන් 3 මගින් බෙදා දී තිබූ කරාඹු, කරදමුංගු සහ කෝපි යන බෝග 3 හි ගොවීන් සඳහා බෙදාදුන් පැළ ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව අළුතින් වගාව සඳහා එකතු වී ඇති භූමි ප්‍රමාණය සියයට 20 ට අඩු ප්‍රමාණයක් බව නිරීක්ෂණය වන අතර බෙදා දී තිබූ පැළ ප්‍රමාණයට සාපේක්ෂව සියයට 28 ක භූමි ප්‍රමාණයක වර්ධනයක් පවතින බව සාදික්කා හා කොකෝවා වගාව ආශ්‍රිතව නිරීක්ෂණය විය.

3.4.6 කාබනික වගාවන් සඳහා ගොවි සංවිධාන ලියාපදිංචිය

අපනයන කෘෂිකාර්මික භෝග කාබනික වගාවක් ලෙස සිදුකිරීම මගින් ලබාගන්නා අස්වැන්න සඳහා ඉහළ ඉල්ලුමක් පවතින අතර දේශීය හා විදේශීය වෙළඳපල තුළ ඉහළ මිලක් ලබාගත හැකිවේ. මේ හේතුවෙන් කාබනික වගාවන් සඳහා යොමුවන ගොවීන් සංඛ්‍යාව ඉහළ නංවාගැනීම සඳහා සහනාධාර වැඩසටහන් හඳුන්වා දී තිබුණි. 2019 ජූනි 25 දිනැති දෙපාර්තමේන්තු චක්‍රලේඛ අංක 3/2019/iv හා 2021 මාර්තු 01 දිනැති දෙපාර්තමේන්තු චක්‍රලේඛ අංක 3/2021/ iv අනුව ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 ක් මගින් 2016 සිට 2020 දක්වා කාල සීමාව තුළ ලියාපදිංචි ගොවි සංවිධාන සංඛ්‍යාව, ගොවීන් සංඛ්‍යාව සහ ගෙවූ සහනාධාර වටිනාකම පහත පරිදි වේ.

වර්ෂය	ගොවි සංවිධාන සංඛ්‍යාව	ගොවි සංවිධානවල ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ගොවි සංවිධානවලට අයත් නොවූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව	ගෙවූ සහනාධාර වටිනාකම රු.
2017		1188		
2018	29		289	7,719,775
2019			229	4,730,023
2020	02		135	2,705,825
2021	03		98	1,428,000
එකතුව	34		751	16,583,623

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග පිළිබඳ කාබනික වගාව සඳහා 2017,2018, හා 2019 වර්ෂවල දී ලියාපදිංචි වූ ගොවි සංවිධාන සංඛ්‍යාව 29 ක ගොවීන් 1,188 ක් ලියාපදිංචි වී තිබුණ ද 2020/2021 වර්ෂවල දී ලියාපදිංචි ගොවි සංවිධාන සංඛ්‍යාව 5 ලෙස අඩුවීම තුළින් කාබනික වගාව සඳහා යොමු වූ ගොවි සංවිධාන සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) කාබනික වගාව සඳහා ගොවි සංවිධාන මට්ටමින් මෙන්ම ගොවීන් පෞද්ගලිකවද අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි වන අතර ඒ අනුව දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 තුළ ලියාපදිංචි වී තිබූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව 2018 වර්ෂයේදී 289 ක් වූ අතර එය ක්‍රමානුකූලව 2021 වන විට පිළිවෙලින් 229 ක්, 135 ක් සහ 98 ක් ලෙස අඩු වී තිබුණි. 2018 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2021 වර්ෂයේදී එහි අඩු වීම සියයට 66 ක් වන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඇ) අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග වගාව සඳහා 2018 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා ගෙවා තිබූ සමස්ත වටිනාකම රු.16,583,623 ක් විය. කාබනික වගාව සඳහා යොමු වූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව ක්‍රමිකව අඩුවීමක් සමග කාබනික වගාව සඳහා ගෙවූ සහනාධාර වටිනාකම 2018 වර්ෂයේ රු.7,719,775 සිට 2021 වර්ෂයේදී 1,428,000 ක් දක්වා සියයට 81 කින් අඩු වී තිබුණි.
- (ඈ) කාබනික ගොවි සංවිධාන විසින් ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් කාබනික සහතිකය ලබා ගත්තද කාබනික නිෂ්පාදන මිල දී ගැනීම සඳහා සාධාරණ මිලක් ලබාගත හැකි ගැණුම්කරුවන් සොයාගත නොහැකි වීම මෙන්ම කාබනික නිෂ්පාදන ගැණුම්කරුවන් අවම මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීම හේතුවෙන් මිල දී ගැනීමේ ගිවිසුම්වලට එළඹීමට නොහැකි බවට කාබනික ගොවි සංවිධාන මගින් විගණනයේ දී ලබාගත් තොරතුරු අනුව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඉ) ගම්මිරිස්, කරාඹු, සාදික්කා ආදී බෝග වගාකරන කාබනික ගොවි සංවිධාන යම් සංඛ්‍යාවක් පැවතියද ඒ සඳහා අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන බිහිකිරීමට සැකසුම් මධ්‍යස්ථාන ඉදිකිරීම සඳහා මෙන්ම නව තාක්ෂණික දැනුම ලබාගැනීමේ අවස්ථා නොලැබී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය. මේ අනුව කාබනික වගාවේ ප්‍රගතිය හා ගොවීන් ඒ වෙත නැඹුරුවීම ක්‍රමයෙන් අඩුවීමේ ප්‍රවණතාවයක් එම වැඩසටහන් වල දක්න විශ්ලේෂණයේ දී නිරීක්ෂණය වන බැවින් ඒ සඳහා හේතු හා පිළියම් පිළිබඳ යොමු වී තිබූ අවධානය ප්‍රමාණවත් නොවීය.

3.4.7 දත්ත හා තොරතුරු පවත්වාගෙන යාම

(අ) මෙම ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධනය සඳහා දත්ත හා තොරතුරු පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වන අතර ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගාකරන ගොවීන් සංඛ්‍යාව පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් 2014 වර්ෂයේදී අවසන් වරට සිදුකර තිබූ අතර එම සමීක්ෂණයට අනුව බෝග 11 ක් වගාකරන ලද ගොවීන් සංඛ්‍යාව 3,530,258 ක් විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

බෝගයේ නම	ගොවීන් සංඛ්‍යාව
ගම්මිරිස්	940,550
කෝපි	455,063
කුරුඳු	301,756
කොකෝවා	76,921
කරදමුංගු	25,038
කරාඹු	239,903
සාදික්කා	84,672
බුලත්	420,284
පුවක්	965,616
කහ	8,264
ඉඟුරු	12,191
ඒකතුව	3,530,258

(ආ) 2022 වර්ෂය වන විට අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගා කටයුතුවල නිරත ගොවීන් සංඛ්‍යාව පිළිබඳ විගණනයට ඉදිරිපත් නොකළ අතර වගාකරුවන් පිළිබඳ මධ්‍යගත දත්ත පද්ධතියක් නොපැවතීමේ හැටලුව 2018-2022 කාල සීමාව තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සකස් කළ ජාතික අපනයන උපායමාර්ග-කුළු බඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ සැලැස්ම තුළ හඳුනාගෙන තිබුණ ද ඒ සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම ප්‍රමාද වීම මත 2022 වර්ෂය වන විටද ගොවීන් සංඛ්‍යාව පිළිබඳ කාලීන තොරතුරු ලබාගැනීමේ හැකියාවක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) මෙම බෝගවල පරිභෝජන අවශ්‍යතාවය කොපමණද යන්න හඳුනාගැනීමක් සිදු වී නොමැති අතර ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2016 ගෘහස්ථ ආදායම් වියදම් සමීක්ෂණය මගින් කහ, ගම්මිරිස්, ගොරකා සහ කෝපි ඒක පුද්ගල මාසික පරිභෝජනය පිළිබඳ දත්ත ඇතුළත් වුව ද ආයතනික පරිභෝජනය පිළිබඳ දත්ත ඇතුළත් නොවන බැවින් එම බෝගවල වාර්ෂික පරිභෝජන අවශ්‍යතාවයද ගණනය කිරීමේ හැකියාවක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

3.4.8 අපනයන කෘෂි බෝග ආශ්‍රිත අගය එකතු කිරීම

අපනයන කෘෂි බෝග වගාකිරීමෙන් ලැබෙන අස්වැන්න වැඩි ප්‍රතිශතයක් අපනයනය කරනු ලබන අතර දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදිත බෝග අස්වැන්න ඉතා අඩු ප්‍රතිශතයක් දේශීය පරිභෝජනය සඳහා යොදාගනු ලබයි. කුළු බඩු ලෙස ගම්මිරිස්, කහ, ඉඟුරු, ගොරකා, කුරුඳු, කරදමුංගු සෘජුවම හෝ සුළු අගය වෙනස්වීමකට ලක්කොට පරිභෝජනය සඳහා යොදාගනී. කෝපි, කොකෝවා, වැනිලා යන නිෂ්පාදන පාඨමය වශයෙන් සහ ආහාර නිෂ්පාදන සඳහා යොදා ගනී. එමෙන්ම දේශීය ආයුර්වේද නිෂ්පාදන සඳහා කහ, ඉඟුරු, ගම්මිරිස්, සාදික්කා, ගොරකා, බුලත් සහ කරාඹු යොදාගැනීම සිදුකරයි.

මේ පිළිබඳ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

(අ) දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කළ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝගවලින් වැඩි ප්‍රතිශතයක් අපනයනය කළ ද දේශීය පරිභෝජනය සඳහා ඇතැම් බෝග ආනයනය කිරීමේ දී අපනයන ආදායමට සාපේක්ෂව වැඩි මිල ගණන් යටතේ ආනයනය කර තිබෙන බව 2016 සිට 2020 දක්වා කාල සීමාවේ කරාඹු හා සාදික්කා අපනයන ආදායම් හා ආනයන වියදම් විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී නිරීක්ෂණය වේ.

(ආ) දේශීයව නිෂ්පාදනය කර පරිභෝජනය කරන සහ ආනයනිකව පරිභෝජනය කරන අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග ප්‍රමාණය එකතුව ගත් කළ දේශීය පරිභෝජන ප්‍රමාණය කොපමණද යන පදනම මත හෝ දේශීය අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග වගාකරුවන්ගේ නිෂ්පාදන දත්ත එකතු කර දේශීය පරිභෝජනය කොපමණද යන්න හඳුනාගැනීම දිගුකාලීන ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය කාරණයක් බව නිරීක්ෂණය කෙරේ. දේශීය වශයෙන් අගය එකතුව නිෂ්පාදන බිහිකිරීම, නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීම සහ දේශීය වෙළඳ තත්වයන් පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(i) “ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන උපාය මාර්ග කුළු බඩු සහ සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය උපාය මාර්ග 2018-2022” සැලසුමේ 2018 සිට 2022 දක්වා කාල සීමාව තුළ ඉටුකළ යුතු ක්‍රියාකාරකම් අංක 1.2.2 අනුව සියලුම කුළුබඩු පාර්ශවකරුවන් ලියාපදිංචි කිරීම හා භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධතිය(GIS) පදනම් කරගත් සිතියමක් ආධාරයෙන් වගා කරන ප්‍රදේශ හඳුනා ගැනීමට ඉලක්ක පිහිටුවාගෙන තිබුණු අතර ඒ සඳහා වගකීම දරන ප්‍රධානම ආයතනය අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව වේ. අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අපනයන කෘෂිබෝග නිෂ්පාදන ගොවිපල, සැකසුම්කරුවන් සහ වෙළෙන්දන් ලියාපදිංචි කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ ගම්මිරිස් සහ කුරුඳු සඳහා භූගෝලීය දර්ශක ලබා ගැනීමට

අදාළ ක්‍රියාකාරකම් සිදුකිරීම සඳහා 2019 සහ 2020 වර්ෂ වලදී රු.10,647,000 ක වියදමක් දරමින් ටැබ් පරිගණක 300 ක් මිලදී ගෙන තිබුණද 2022 නොවැම්බර් 30 දිනය වන විට ලියාපදිංචි වී තිබූ ලියාපදිංචි ගොවීන් සංඛ්‍යාව 8,359 පමණ බැවින් උපකරණ මිල දී ගෙන වසර 2 කට වැඩි කාලයක් ගත වී තිබුණද අදාළ පාර්ශවයන් ලියාපදිංචි කිරීම ප්‍රමාණවත් ලෙස සිදු වී නොතිබුණි. කුළුබඩු ආශ්‍රිත පාර්ශවයන් ලියාපදිංචි කිරීම කාලීන අවශ්‍යතාවයක් බව නිරීක්ෂණය කෙරේ.

(ii) කුළු බඩු ආශ්‍රිත අගය දාමය හා සම්බන්ධිත සියළු පාර්ශවයන් ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට සහාය දක්වන පාර්ශවයන් ලෙස වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය, කුළුබඩු සභාව, කුළු බඩු නිෂ්පාදකයන්ගේ සංගමය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව සහ මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතන ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තුළ ඇතුළත් කර තිබුණද අදාළ කාර්යය සාර්ථකව ඉටුකිරීම සඳහා අදාළ ආයතන සමග ක්‍රියාත්මක විය යුතු වැඩ පිළිවෙළක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2016 සිට 2022 දක්වා කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂි බෝග 6 කට අදාළ අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන 17 ක් හඳුන්වා දී තිබුණි. එම නිෂ්පාදන පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	බෝගය	හඳුන්වාදුන් අගය එකතු කළ නිෂ්පාදනයේ නම
2016	කොකෝවා	කොකෝවා වයින්, විනාකිරි
2016/2017	ඉඟුරු	සිද්දි ඉඟුරු, ඉඟුරු ජෑම් ගොරකා ජේස්ට්, ගොරකා බීම,
2018	ගොරකා	ගොරකා වට්ටි, ගොරකා ජෑම්, ගොරකා පවුඩර් සීනි රහිත කුරුඳු බිස්කට්, කුරුඳු රසැනි නෙල්ලි බීම, කුරුඳු
2019,2021,2022	කුරුඳු	රසැනි වොක්ලට්,කුරුඳු කොල තෙල් යොදා නිපදවූ කෘෂි විකර්ශක හඳුන්කුරු

2021 ගම්මිරිස් පයිපරයින්
 2020/2021/2022 කහ කහ ජේස්ට්, කර්කියුමින්,
 නැනෝකර්කියුමින්

අපනයන කෘෂි හෝග ආශ්‍රිත අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන පිළිබඳව සිදු කළ පර්යේෂණ ඇසුරින් නව නිෂ්පාදන හඳුනාගෙන තිබීම යහපත් ප්‍රවණතාවයකි. මෙම නිෂ්පාදන පිළිබඳව පුද්ගලයන් දැනුවත් කිරීම, ප්‍රායෝගික පුහුණුව ලබා දීම, නිෂ්පාදන වෙළඳපලට ඉදිරිපත් කළ හැකි ලෙස තාක්ෂණික දැනුම ලබා දීම ආදිය සඳහා නිසි ක්‍රමවේදයක් සකස් කර නොමැති බැවින් නිෂ්පාදන වෙළඳපලට ඉදිරිපත් කිරීම ඉතා දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) පසු අස්වනු තාක්ෂණ ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීම සඳහා උචිත තාක්ෂණය භාවිතයෙන් අපනයන කෘෂිබෝග ගුණත්වය වැඩි දියුණු කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ නිෂ්පාදනවල ගුණත්වය ඉහළ නැංවීම, අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන සිදු කිරීම සඳහා දිරිගැන්වීම ආදිය අරමුණු කර ගෙන ක්ෂේත්‍ර 7 ක් යටතේ මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කර තිබුණු අතර 2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ ගොවීන් 1,069 කට රු. 126,747,650 ක් වටිනා සහනාධාර ගෙවා තිබුණි. විස්තර පහත වගුවේ දැක්වේ.

කුඩා සංකේත අංකය	අයිතමය	ගොවීන් සංඛ්‍යාව	2018-2021 සහනාධාර වටිනාකම
A	ශෂ්‍ය විද්‍යාත්මක ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කිරීම සඳහා උපකරණ / යන්ත්‍ර සුත්‍ර සැපයීම.	564	7,813,291
B	අස්වනු සැකසීමේ උපකරණ/ යන්ත්‍ර සුත්‍ර සැපයීම	301	22,925,834
C	කුඩා/ මධ්‍යම පරිමාණයේ සැකසුම් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම/අළුත් වැඩියා කිරීම.	139	60,224,825
D	කේන්ද්‍රීය සැකසුම් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම	20	10,953,700
E	වාණිජමය ලී තෙල් නිස්සාරණ ඒකක අලුතින් ඉදි කිරීම/අළුත් වැඩියාව	45	24,830,000
F	ගබඩා පහසුකම් ඉදි කිරීම	0	0
G	අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන කර්මාන්ත පහසුකම්	0	0
	එකතුව	1,069	126,747,650

මේ සම්බන්ධව නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

- (i) ශ්‍රී ලංකාව දිර්ඝ කාලයක සිට අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අමුද්‍රව්‍ය ලෙස අපනයනය කරමින් පවතින තත්වයක් තුළ අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන දිරිගන්වන ආයෝජන දිරිමත් කළ යුතු වුවද පසු අස්වනු තාක්ෂණ ක්‍රියාවලිය විධිමත් කිරීම සඳහා උචිත තාක්ෂණය භාවිතයෙන් අපනයන කෘෂිබෝග ගුණත්වය වැඩි දියුණු කිරීමේ වැඩසටහන මගින් ක්ෂේත්‍ර 7 ක් සඳහා අවුරුදු 4 ක කාලසීමාව තුළ පුද්ගලයන් 1,069 කට ලබා දී තිබූ සහනාධාරය රු. 126,747,650 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග පැළ බෙදාදීමේ සහනාධාර වැඩ සටහන් සඳහා මෙම කාල සීමාව තුළ දරන ලද රු.1,835,359,852 ක වියදමට සාපේක්ෂව අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන සඳහා සිදුකර තිබූ වියදම සියයට 8 ක ඉතාම අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.
  - (ii) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත අපනයන සිදුකිරීමේ දී එම නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මක බව සහ වටිනාකම වැඩි කිරීම පිණිස ආයෝජන ප්‍රමුඛතාවය අනුව ගබඩා පහසුකම් ඇති කිරීම, අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන කර්මාන්ත සඳහා පහසුකම් සැපයීම යන ක්ෂේත්‍ර සඳහා සහනාධාර ලබා දී නොතිබූ බව අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මගින් ලබාගත් තොරතුරු අනුව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඉ) කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය විසින් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන හඳුන්වාදීම, අපනයන කටයුතුවල නිරත වන ආයතන සඳහා විවිධ සහතික නිකුත් කිරීමේ සේවාවන් සපයනු ලබයි. ඒ අනුව ආයතනය විසින් අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන බිහිකිරීම සහ අපනයනකරුවන්ගේ නිෂ්පාදන ගුණත්වය පරීක්ෂා කිරීමේ වාර්තා නිකුත් කිරීම පිළිබඳ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි වේ.
- (i) කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය විසින් 2018 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාලසීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 04 සඳහා අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන හඳුන්වා දී තිබුණි. මෙම අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන බිහිකිරීමේ තාක්ෂණය ව්‍යවසායකයන්ට ලබාදීමේ දී නිෂ්පාදනයේ ස්වභාවය මත රු. 30,000-රු.356,000 ක පරාසයක මුදලක් අය කරනු ලබන බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

බෝගය	අගය එකතු කළ නිෂ්පාදනයේ නම	හඳුන්වා දුන් වර්ෂය	අයකරනු ලබන ගාස්තුව
කුරුඳු	කුළුබඩු සෝස් Spicy Source Technology	2018	
ඉඟුරු	ඉඟුරු වියළීම සහ ඉඟුරු පවුඩර් නිෂ්පාදනය Ginger dehydration and ginger powder	2020	30,000
	RTS ඉඟුරු බීම RTS Ginger drink	2019	60,000
	Ginger paste	2020	110,000
	Ginger shot		
	Ginger with corundum drink	2021	50,000
බුලත්	බුලත් පවුඩර් Betel powder	2021	40,000
කහ	කහ පවුඩර් සහ කහ ජේස්ට් Turmeric powder and paste	2021	175,000
ඉඟුරු	Ginger with Coriander drink	2021	50,000

(ඊ) 1972 අංක 11 දරන රාජ්‍ය කෘෂිකාර්මික සංස්ථා පනතේ 2 වන වගන්තියේ 1 වන උප වගන්තිය යටතේ 2021 ජනවාරි 15 දිනැති ගැසට් පත්‍රය මගින් කුළුබඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි මණ්ඩලය පිහිටුවා තිබුණු අතර එහි ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික කටයුතු ලෙස කුළුබඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනවල ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම, ප්‍රතිතන සහතිකකරණය මෙන්ම අගය එකතුකිරීම, නිෂ්පාදන දිරිගැන්වීම, නව තාක්ෂණ ක්‍රමවේදයන් හඳුන්වා දීම හා අපනයනානිමුඛ වෙළඳපොළ ප්‍රවර්ධනය උදෙසා විදීමත් ලෙස සැකසුණු යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කිරීම ආදිය දක්වා තිබුණි.

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(i) කුළු බඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි මණ්ඩලය ස්ථාපිත කළ 2021 දී සහ 2022 වර්ෂ තුළ දී අලෙවි සැල් 22 ක් පිහිටුවා තිබීම යහපත් ප්‍රවණතාවයක් වුව ද මෙම අලෙවිසැල් 22 න් 16 ක් ම රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය ආශ්‍රිතව පිහිටුවා තිබුණි. අනෙකුත් අලෙවිසැල් වලින් 4 ක් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ ද ගාල්ල හා මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කවල එක් අලෙවි සැල බැගින් ද පිහිටා තිබුණි. දිවයින පුරා මෙම අලෙවිසැල් පිහිටුවීමේ දී නිෂ්පාදන සඳහා අමුද්‍රව්‍ය ලබාගැනීමේ පහසුව, වෙළඳපළ, ගබඩා පහසුකම්, ප්‍රවාහන පහසුකම් සහ වෙළඳපොළ පහසුව ආදී සාධක සලකා සිදු කළ යුතු වුවද මෙම වෙළඳසැල් ව්‍යාපෘතිය තුළ එවැනි හඳුනා ගැනීමක් සිදු කර නොතිබුණි.

- (ii) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හඳුනාගෙන ඇති බෝග 15 ආශ්‍රිතව සිදුකර තිබෙන අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන අවම සංඛ්‍යාවක් අලෙවි සැල් ආශ්‍රිතව අලෙවි කරනු ලබන බව නිරීක්ෂණය විය. එම අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන ලෙස කළු ගම්මිරිස් කුඩු, කුරුඳුකුසිල්, කුරුඳු පවුඩර්, කහ සහ ඉඟුරු කුඩු ආදිය දැක්විය හැකිය.
- (iv) කුළුබඩු වර්ග ශ්‍රේණිගත කිරීම, තත්ව පරීක්ෂා කර සහතික කිරීම හා ප්‍රතිතන සහතික නිකුත් කිරීම ආයතනය විසින් සිදුකර නොතිබුණි. ආයතනය ආරම්භ කර වසරක් වැනි කෙටි කාලයක් ගත වී තිබුණ ද ආයතනය විසින් ලබාගන්නා අමුද්‍රව්‍ය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් පහසුකම් නොමැති අතර පවතින පහසුකම් යටතේ නියැදි පරීක්ෂාවක් පමණක් සිදුකරනු ලබන බව නිරීක්ෂණය විය. විද්‍යාගාර පහසුකම් සහිත පරීක්ෂාවන් සඳහා කාර්මික තාක්ෂණික ආයතනය විද්‍යාගාර සැපයීමට එකඟ වූ බවට විගණනයට කරුණු වාර්තා කර තිබුණ ද 2018-2022 ජාතික අපනයන උපායමාර්ග තුළ හඳුනාගෙන තිබූ විද්‍යාගාර පහසුකම් භිභය 2022 වර්ෂය වන විට ද එලෙස පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.
- (v) “කුළු බඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි මණ්ඩලය” ආරම්භ කළ 2021 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2022 වර්ෂ තුළ දී අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 8 ක අලෙවි කළ ප්‍රමාණයන් හා වටිනාකම සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය වී තිබීම යහපත් ප්‍රවණතාවයක් වන අතර දේශීය අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වගාකරුවන්ට සිය නිෂ්පාදන අලෙවි කරගැනීමටත් පාරිභෝගිකයන්ට ගුණාත්මක නිෂ්පාදන ලබාගැනීමටත් අවස්ථාව සැලසෙන බව නිරීක්ෂණය විය.

අපනයන බෝගය	කෘෂි	අලෙවි කළ ප්‍රමාණය(පැකට)		අලෙවි වටිනාකම(රු)	
		2021	2022	2021	2022
කුරුඳු		301	14,542	28,595	1,272,110
ගම්මිරිස්		614	44,278	98,240	8,849,020
කරදමුංගු		222	9,441	26,640	1,129,080
කරාබු		99		7,425	
සාදික්කා		5		900	
කෝපි		41	448	6,080	80,640
කහ		3,566	77,195	713,200	7,721,950
ගොරකා		311	12,981	24,880	11,001,160

(උ) මාතලේ මධ්‍යම පර්යේෂණ ආයතනය ආශ්‍රිතව ඉදිකර තිබෙන කුළු බඩු උද්‍යානය මගින් ඒ පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන වගාකරුවන්, නිෂ්පාදකයන් ඇතුළු ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන පාසල් ළමුන්, දේශීය නරඹන්නන්, විදේශීය නරඹන්නන් ඇතුළු පාර්ශවයන්ට දැනුම ලබාගැනීම සඳහා ප්‍රයෝජනවත් වන අතර තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය මගින් අවශ්‍ය පුද්ගලයන්ට තොරතුරු කියවීමට මෙන්ම විමසීම් කර දැන ගැනීමට අවස්ථාව සලසා දී තිබීම යහපත් ප්‍රවණතාවක් බව නිරීක්ෂණය විය.

3.4.9 ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග භාවිතය

රේගු අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් විසින් දේශීය වෛද්‍ය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් සමග සාකච්ඡා කොට තීරු බද්දෙන් නිදහස් කිරීමට සුදුසුකම් ලබන භාණ්ඩ ලැයිස්තුවක් 2011 අප්‍රේල් 20 දින ප්‍රකාශයට පත්කර තිබුණි. ඊට අදාළ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

(අ) එම භාණ්ඩ ලැයිස්තුවේ උපලේඛණ අංක 01 තුළ ඇතුළත් කර තිබූ සහතික කරන ලද අමු ඖෂධ ලැයිස්තුව තුළ දේශීයව වගා කල හැකි “වියළි ඉහුරු” ඇතුළත් කර තිබුණි. මෙම තීරු බදු සහනය භාවිතයෙන් 2017 සිට 2021 වර්ෂය දක්වා කාල සීමාව තුළ ඇමරිකානු ඩොලර් 3,380,102 ක් වටිනා වියළි ඉහුරු කිලෝග්‍රෑම් 1,468,000ක් ආනයනය කර තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම ඖෂධ ආනයනය කිරීමට හේතු ලෙස වෙළඳපොළේ පවතින ඖෂධ ඉල්ලුමට දේශීය සැපයුම ප්‍රමාණවත් නොවීම සහ දේශීය අමුද්‍රව්‍යවල ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ සැහීමකට පත් නොවීම ආදිය බලපාන බව ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව සඳහන් කර තිබුණි. මේ පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	ඖෂධයේ නම	ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ)	වටිනාකම (ඇ.ඩො)
2017	වියළි ඉහුරු	394,850	836,969
2018	වියළි ඉහුරු	520,200	1,067,161
2019	වියළි ඉහුරු	381,200	934,893
2020	වියළි ඉහුරු	171,750	541,079
එකතුව		1,468,000	3,380,102

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද සංස්ථාව විසින් ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 09 ක් දේශීය වශයෙන් මිලදී ගෙන තිබුණු අතර 2017 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ මිලදී ගෙන තිබූ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රමාණය සහ වටිනාකම පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	අපනයන බෝග ප්‍රමාණය(කි.ග්‍රෑ)	වටිනාකම රු.
2017	16,922	13,163,779
2018	18,856	12,965,331
2019	20,874	17,137,584
2020	30,286	32,065,827
2021	23,991	31,544,524

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (i) 2017 වර්ෂයේ සිට 2020 දක්වා කාල සීමාව තුළ ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදන සඳහා දේශීයව මිල දී ගෙන තිබෙන අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 16,922 සිට 30,285 දක්වා අඛණ්ඩව ඉහළ ගොස් තිබුණි. 2021 වර්ෂයේ දී අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග මිල දී ගැනීම කිලෝග්‍රෑම් 23,990 දක්වා අඩු වී තිබුණු අතර ඒ සඳහා අමු ඉහරු මිල දී ගැනීම 2020 වර්ෂයට සාපේක්ෂව කිලෝග්‍රෑම් 12,000 කට ආසන්න ප්‍රමාණයකින් අඩු වී තිබීම බලපා තිබෙන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ii) 2022 වර්ෂය සඳහා අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 9ක් සඳහා ඇස්තමේන්තුගත ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 34,280 ක් බව ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව සඳහන් කර තිබුණි.
- (iii) ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාවට ආයුර්වේද ඖෂධ නිෂ්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රමාණය අඛණ්ඩව ඉහළ යමින් පවතින අතර 2021 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2022 වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත අවශ්‍යතාවය සියයට 42 කින් වැඩි වී තිබුණි. මේ නිසා ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාව, ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව, රජය සතු ඔසු උයන් සහ වතු ආශ්‍රිතව මේ වන විට සිදු කරනු ලබන නිෂ්පාදන කටයුතු තව දුරටත් වර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතින බවත් ඒ සඳහා අපනයන කෘෂිකාර්මික දෙපාර්තමේන්තුවේ පර්යේෂණ මගින් සොයාගෙන තිබෙන වැඩි අස්වැන්නක් හා වැඩි ගුණත්වයක් සහිත බෝග වගා කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සපුරාගෙන නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

(iv) ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද ඖෂධ සංස්ථාවට 2020 සහ 2021 වර්ෂවලදී මිලදී ගත් අමුකහ කිලෝග්‍රෑම් එකක මිල පිළිවෙලින් රු.544 ක් සහ රු.418 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. 2021 සහ 2022 වර්ෂ වලදී කහ වගාකළ ගොවීන්ට තම අස්වනු අලෙවි කර ගැනීමට නොහැකිව ඉතා අඩු මිල ගණන් යටතේ අලෙවි කර තිබුණි. ඒ සඳහා ක්‍රමවේදයක් සැකසීම තුළින් ගොවීන් ඒ කෙරෙහි නැඹුරු කරවීම සැලකිය යුතු මට්ටමක නොවීය.

3.5 ක්ෂේත්‍රය සඳහා පුහුණු කිරීම

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව අපනයන හෝග වගා කිරීම, අස්වනු නෙලීම සහ සැකසීම සඳහා නව තාක්ෂණය හඳුන්වාදීම සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් සංවිධානය කරනු ලබන අතර ලබාදෙන පුහුණු තෙවැදෑරුම් වේ. සේවාස්ථ පුහුණු මධ්‍යස්ථානය මාතලේ ඇල්වල පිහිටා තිබෙන අතර එහි පුහුණු අවශ්‍යතා සඳහා පහසුකම් මෙන්ම නවාතැන් පහසුකම් ද පවතී. කුරුඳු, ගම්මිරිස්, කොකෝවා, කෝපි වැනි හෝග වගා කිරීම, සැකසීම සහ අලෙවිකරණය පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන ගොවි කණ්ඩායම්, ප්‍රජා මූල සංවිධාන, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, ව්‍යවසායකත්ව කණ්ඩායම්, වෙනත් රාජ්‍ය /අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන හා දෙපාර්තමේන්තු සඳහා මෙම ආයතනයේ පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වන බව සඳහන් කර තිබුණි.

3.5.1 පුහුණු පාඨමාලා පැවැත්වීම - අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 මගින් 2018 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා අවුරුදු 4 ක කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග ආශ්‍රිත අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන පිළිබඳ ගොවීන්, ව්‍යාපාරිකයන්, නිෂ්පාදනයන් පුහුණු කිරීම පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි වේ.

	නිෂ්පාදනයේ නම	පුහුණු කළ සංඛ්‍යාව			
		2018	2019	2020	2021
i.	ගම්මිරිස් වියළීම, සුදු ගම්මිරිස් නිෂ්පාදනය	2	48	58	0
ii.	කහකුඩු සහ පල්ප නිෂ්පාදනය	0	38	0	363
iii.	කුරුඳු කුරු නිෂ්පාදනය	19	0	21	16
iv.	කුරුඳු තෙල් නිෂ්පාදනය	09	10	03	09
v.	සුදු ගම්මිරිස්, ගම්මිරිස් සෝස්, කහකුඩු සහ කහ ජේස්ට්, ඉඟුරු දෝසි, ජින්ජර් බියර්, රසකළ ඉඟුරු පෙති නිෂ්පාදනය	1,600	1,177	248	201
vi.	ගම්මිරිස් සහ කුරුඳු	13,658	4,093	1,678	1,090
vii.	ගම්මිරිස්, කුරුඳු, සාදික්කා, කරාබු, කෝපි, වැනිලා, කොකෝවා, කහ , ඉඟුරු	8,128	8,519	1,336	2,822
viii.	ඉඟුරු, ගම්මිරිස් ටොප්, ගම්මිරිස් , සාදික්කා	150	-	80	
ix.	සෝස්, සාදික්කා ජෑම්, සාදික්කා වට්ටි නිෂ්පාදන				
x.	සියළු කෘෂිකාර්මික බෝග එකතුව	4,512	5,195	3,322	1,132
		28,078	19,080	6,746	5,633

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග ආශ්‍රිත අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන පිළිබඳව ලබාගත් තොරතුරු අනුව 2018 වර්ෂයේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 17 මගින් පුද්ගලයන් 28,078 ක් පුහුණු කර තිබුණ ද 2019 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන පිළිබඳ පුහුණු කිරීම් විශාල ලෙස අඩු වී තිබෙන අතර එම ප්‍රමාණයන් පිළිවෙලින් 19,080ක් 6,746 ක් හා 5,633 ක් දක්වා අඩු වී තිබුණි.
- (ආ) ප්‍රාදේශීය කාර්යාල මගින් පුහුණු කළ පාර්ශවයන් අතුරින් වැඩිම ප්‍රමාණය ගොවීන් වන අතර ඔවුන්ගේ පුහුණු වීම් බොහෝ විට අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග වගාකිරීම ආශ්‍රිතව වන අතර අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන සඳහා වන පුහුණු කිරීම් ඉතා අවම බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඇ) අගය එකතු කළ නිෂ්පාදනයක් ලෙස සෘජුව හඳුනාගත හැකි නිෂ්පාදන වන කුරුඳු තෙල්, කහකුඩු, ජේස්ට්, ගම්මිරිස් සෝස්, ගම්මිරිස් ටොෆි, සාදික්කා සෝස්, ජෑම්, වට්නි, ඉඟුරු දෝසි, ජින්ජර් බියර් ආදී නිෂ්පාදන පිළිබඳ පුහුණුව ලැබූ ගොවීන් ව්‍යාපාරිකයන් නිෂ්පාදනයන් සංඛ්‍යාව 2018 වර්ෂයේදී 1759 ක් ක්වූ අතර එම ප්‍රමාණය 2021 වර්ෂයේදී 573 දක්වා සියයට 67 කින් අඩු වී තිබුණි.
- (ඈ) අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන පිළිබඳ පුහුණුව ලැබූ පුද්ගලයන් පිළිබඳ තොරතුරු අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත පද්ධතිය තුළ පවත්වාගෙන යමින් ඔවුන් අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන සිදුකර වෙළඳපලට ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නන්ද යන්න පිළිබඳව සහ ඔවුන් එම නිෂ්පාදන සිදුකිරීමේදී මුහුණ පාන ගැටලු පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගෙන අඛණ්ඩ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක නිරත කරවීම සඳහා ඔවුන්ට අවශ්‍ය සහනාධාර වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ ක්‍රියාකාරී තත්වයක් නොවීය.
- (ඉ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල වල පුහුණුවීම් සඳහා ලැබෙන ඉල්ලීම්වලින් කොටසක් ප්‍රධාන පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන වෙත යොමු කරනු ලබන අතර 2018 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා වසර 4 ක කාල සීමාව තුළ එලෙස ප්‍රධාන පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන වෙත යොමු කර තිබූ සංඛ්‍යාව 110 ක් ලෙස අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. පුහුණු කිරීම් සඳහා යොමුකර තිබූ සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් 35 ක්, 28, 35 ක් සහ 12 ක් විය. මේ අනුව ප්‍රාදේශීය වශයෙන් අපනයන කෘෂි බෝග ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් වල නියැලෙන පුද්ගලයන් විධිමත් පුහුණුවක් සඳහා යෙදවීම අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

3.5.2 GMP/GAP සහතික ලබාදීම - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (GAP) සහතිකය සහ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය මගින් සිදුකරනු යහපත් නිෂ්පාදන ක්‍රියාපිළිවෙත් සහතිකය (GMP) අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග අපනයනය කිරීමේදී ඉතා වැදගත් වේ. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය විසින් (GAP) සඳහා SLS 1523 part 3 සහ 2017 වර්ෂයේ දී GMP SLS 1562 part 1 යන ප්‍රමිත නිකුත් කර තිබුණි. මීට අමතරව අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් (GAP) සහතිකය ලබාදීමට අවශ්‍ය ප්‍රමිතීන් සකස්කිරීම සහ කාර්යය සංග්‍රහයක් සකස් කිරීම 2019 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කර තිබූ අතර ඒ සඳහා වසර 2 කට වැඩි කාලයක් ගතකර තිබුණි.

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කුරුඳු,ගම්මිරිස්,කෝපි සහ කොකෝවා යන බෝගවලට අදාළ (GAP) සහතික ලබාදීම 2022 වර්ෂයේ ආරම්භ කර තිබුණි.කොකෝවා වගාකරන ගොවීන් 25 දෙනෙකුට (GAP) සහතික ලබා දී තිබුණු අතර කුරුඳු සහ ගම්මිරිස් ගොවීන් 50 දෙනෙකුට මෙම සහතිකය ලබාදීමට මූලික කටයුතු සිදුකල බව සඳහන් කර තිබුණි.අපනයන කෘෂිකාර්මික වගා ප්‍රවර්ධන වැඩ සටහන් දීර්ඝ කාලීනව ක්‍රියාත්මක වුවද (GAP) සහතික ලබාදීම ඉතා දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) යහපත් නිෂ්පාදන ක්‍රියාපිළිවෙත් (GMP) සහතික ලබාදීම ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය හෝ වෙනත් ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිත සහතික ලබාදෙන ආයතන විසිනි. මේ පිළිබඳව අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග සැකසුම්කරුවන් දැනුවත් කර ඔවුන් සහතික ලබාගැනීම සඳහා යොමුකිරීමටත්,සහතිකය ලබාගැනීම දිරිගැන්වීම උදෙසා ආයෝජන ආධාර ලබා දීම අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකරනු ලබන බව සඳහන් කර තිබුණ ද 2018 වර්ෂයේ සිට 2022 දක්වා කාල සීමාව තුළ කුළු බඩු සැකසුම්කරුවන් 6 දෙනෙකුට පමණක් සහතික නිකුත්කර තිබුණි. මේ අනුව යහපත් නිෂ්පාදන ක්‍රියාපිළිවෙත් (GMP) සහතික ලබාදීම ඉතා දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

3.5.3 පුහුණු පාඨමාලා පැවැත්වීම -කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලය

ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත අංශය සංවර්ධනය සඳහා වූ වගකීම පවරනු ලැබ ඇති ප්‍රමුඛතම රාජ්‍ය ආයතනය වනුයේ කර්මාන්ත සංවර්ධන මණ්ඩලයයි. ඒ අනුව අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍යතාවය අනුව අවශ්‍ය යන්ත්‍ර සූත්‍ර නිර්මාණය, නිෂ්පාදනය, යන්ත්‍ර සූත්‍ර තෝරාගැනීමේ දී පිරිවිතර සකස්කරදීම, පුහුණු පාඨමාලා පැවැත්වීම, පද්ධති සහතික කිරීම සහ නිෂ්පාදන ප්‍රමිති ලබාගැනීමට සහායවීම ආදී සේවාවන් රැසක් ඉටු කරනු ලබයි.

2019 වර්ෂයේ සිට 2022 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළදී කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 4 කට අදාලව පුහුණු වැඩසටහන් 21 ක් පවත්වා පුද්ගලයන් 758 ක් පුහුණු කිරීම සඳහා රු.692,273 ක පිරිවැයක් දරා තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. 2021 සහ 2022 යන වර්ෂවල දී පුහුණු පාඨමාලා සඳහා සහභාගිවීම පෙර වර්ෂ දෙකට සාපේක්ෂව අඩු වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	පැවැත්වූ පුහුණු වැඩසටහන් ගණන	අවසන් කළ පුහුණුලාභීන් සංඛ්‍යාව	පිරිවැය (රු.)
2019	6	217	174,782
2020	5	297	223,160
2021	8	183	179,157
2022	2	61	115,175
එකතුව	21	758	692,273

3.5.4 විශේෂ පුහුණු පාඨමාලාව - ජාතික ආධුනිකත්ව සහ කාර්මික පුහුණු කිරීමේ අධිකාරිය

ජාතික ආධුනිකත්ව සහ කාර්මික පුහුණු කිරීමේ අධිකාරිය විසින් කුරුඳු නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා (Cinnamon Factory Operations) ජාතික වෘත්තීය මට්ටම (NVQ Level L 3) සහතික පත්‍ර පාඨමාලාවක් පවත්වා තිබුණි. එම පාඨමාලාව සඳහා ලියාපදිංචි වීම අවම මට්ටමක පවතින අතර 2021 වර්ෂය දක්වා එක් සහතික පත්‍රයක් පමණක් නිකුත් කර තිබුණි. මේ පිළිබඳව අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ කොළඹ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයේ 2019 ජුනි මස මාසික රැස්වීමේ දී සාකච්ඡා වී තිබූ අතර පාඨමාලාව සඳහා සහභාගිවීමට අවශ්‍ය අයගේ ලැයිස්තු ලබාදෙන ලෙස ව්‍යාපෘති නිලධාරීන්ට වගකීම පවරා තිබුණද එම පාඨමාලාව සඳහා යොමු කළ පුද්ගලයන් පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබූ අතර එම පාඨමාලාව සඳහා ලියාපදිංචිය සාර්ථක මට්ටමක නොපවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

ඉහත ආයතන 4 මගින් අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන පිළිබඳ පුහුණු පාඨමාලා පැවැත්වීම, නිෂ්පාදනවල ගුණත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා ප්‍රමිත සහතික හඳුන්වාදීම, අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන හඳුන්වාදීම සිදුකර තිබුණ ද අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන වෙළඳ පොළට ඉදිරිපත් කිරීම සහ නිෂ්පාදන සඳහා තත්ව සහතික ලබාගැනීම සඳහා යොමුවීම අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

3.5.5 පුහුණු පාඨමාලා පැවැත්වීම- කුරුඳු පර්යේෂණ ආයතනය

කුරුඳු පිරිසැකසුම්කරණය සහ වගාව පිළිබඳව පුහුණු පාඨමාලා පැවැත්වීමේ අරමුණින් 2012 වර්ෂයේ දී ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය පිහිටුවන ලද අතර කුරුඳු කර්මාන්තයේ උග්‍ර ගැටලුවක් වන කුරුඳු තලන්තන්ගේ හිඟය පියවා ගැනීම සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කර තිබුණි. පුහුණු මධ්‍යස්ථානය මගින් පහත දක්වා ඇති පුහුණු පාඨමාලා පවත්වනු ලබයි.

- යහපත් නිෂ්පාදන පුරුදු යටතේ කුරුඳු පිරිසැකසුම්කරණය
- යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් සමඟින් කුරුඳු වගාභූමි කළමනාකරණය
- කුරුඳු කර්මාන්තය පිළිබඳ මූලික දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන
- කුරුඳු පැල තවාන් කළමනාකරණය සහ බීජ ගබඩාකරණය
- යහපත් කෘෂිකාර්මික පුරුදු (GAP) අනුගමනය කරමින් කාබනික කුරුඳු නිෂ්පාදනය
- කුරුඳු වගාවේ දැකිය හැකි පෝෂක කළමනාකරණය පළිබෝධ සහ රෝග කළමනාකරණය
- කුරුඳු වගාවේ පස සහ පෝෂක කළමනාකරණය
- කුරුඳු අගය එකතුකිරීම සහ අලෙවිකරණය
- කුරුඳු ව්‍යවසායකයන්ට සංවර්ධන වැඩසටහන
- කුඩා පරිමාණ කුරුඳු වගාවන් කළමනාකරණය පිළිබඳ මූලික දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන

2018 වර්ෂයේ සිට 2022 දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුළදී කුරුඳු පුහුණු මධ්‍යස්ථානය පුහුණු වැඩසටහන් 162 ක් පුහුණු කිරීම සඳහා රු.6,261,962 ක පිරිවැයක් දරා පුහුණු ලාභීන් 3,605 දෙනෙකු සඳහා පුහුණුව ලබා දී තිබුණු විස්තර පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	පැවැත්වූ පුහුණු වැඩසටහන් ගණන	අවසන් කළ පුහුණුලාභීන් සංඛ්‍යාව	පිරිවැය රු.
2018	29	696	1,966,401
2019	35	920	613,515
2020	22	364	160,210
2021	40	660	1,393,820
2022	36	965	2,128,015
එකතුව	162	3605	6,261,962

මේ සම්බන්ධව පහත කරුණු නිරීක්ෂණය කෙරේ.

- (අ) කුරුඳු පුහුණු මධ්‍යස්ථානය මගින් 2018-2022 කාල සීමාව තුළදී පුද්ගලයින් 3,605 දෙනෙකු සඳහා කුරුඳු කර්මාන්තය සම්බන්ධව පුහුණු වැඩසටහන් 162 ක් පවත්වා තිබුණද පුහුණුව අවසන් කරන ලද පුහුණුලාභීන් නිෂ්පාදන කටයුතු වල යෙදෙනවාද යන්න පිළිබඳ පසු විපරම් ක්‍රමවේදයක් මෙම ආයතනය සතුව නොතිබුණි.
- (ආ) 2018-2022 කාලසීමාව තුළදී කුරුඳු නිෂ්පාදකයින්ට අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන බිහිකිරීම වෙනුවෙන් පුහුණු වැඩසටහන් 595 ක් පවත්වා තිබුණු අතර මෙම පුහුණු දැනුම ප්‍රායෝගිකව භාවිතා කොට වෙළඳපොළ ඉලක්කගත නිෂ්පාදනයක් සිදු කරනවාද පිළිබඳ වාර්තා දත්ත මෙම ආයතනය සතුව නොතිබුණි.
- (ඇ) කුරුඳු අපනයනකරුවන් සඳහා ඉහළ මිලක් ලබා ගැනීම සඳහා නිෂ්පාදනයන් වල තත්ත්වය තහවුරු කරනු ලබන ප්‍රමිත සහතික ලබා ගැනීම සඳහා (SLS81, GMP, ISO9001, ISO22000, HACCP) පුහුණු වැඩසටහන් පවත්වා තිබුණද සහභාගී වූ පුහුණුලාභීන්ගෙන් කොපමණ ප්‍රමාණයක් මෙම තත්ත්ව සහතික ලබාගෙන සිය නිෂ්පාදනයන් දේශීය, විදේශීය වෙළඳපල වෙත නිකුත් කර තිබේද යන්න ඇගයීමට ලක් කර නොතිබුණි.

මේ අනුව කුරුඳු පුහුණු මධ්‍යස්ථානය විසින් සිය පුහුණු වැඩසටහන් වල කාර්යසාධන මට්ටම ඇගයීමේදී පුහුණුලාභීන් වෙත දෙනු ලැබූ පුහුණුව ප්‍රායෝගික ක්ෂේත්‍ර වගා කටයුතු වලදී, පිරිසැකසුම්කරණයේදී, අගය එකතු නිෂ්පාදනයේදී, වෙළඳපොළ ඉලක්කකරණයේදී ආදී අවස්ථාවන්හිදී කොපමණ ප්‍රමාණයකින් ප්‍රායෝගිකව භාවිතා කරනවාද පිළිබඳ ඇගයීම් ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදී නොතිබූ බැවින් මෙම පුහුණු වැඩසටහන් වල සාර්ථක, අසාර්ථක බව හඳුනාගෙන පුහුණු ක්‍රමවේදයන් යාවත්කාලීන කිරීම සිදු වී නොතිබුණි.

3.6 අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත මෑත කාලීන ප්‍රවණතා

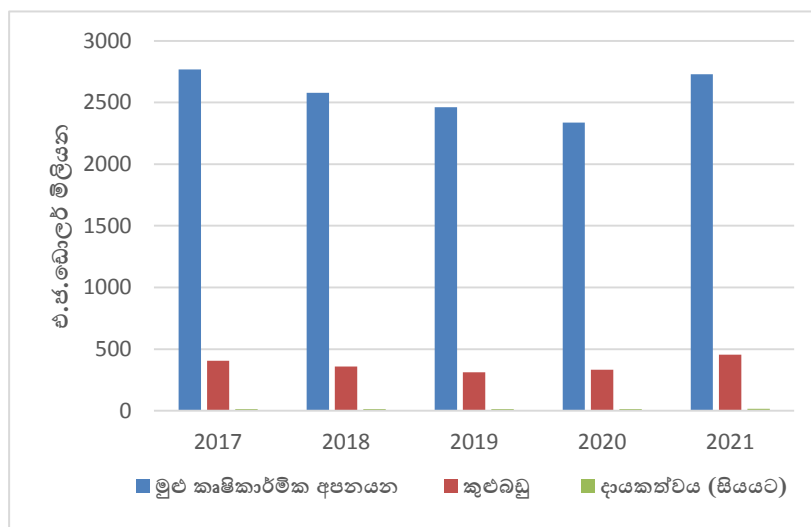
කෘෂිකාර්මික අපනයනවල දායකත්වය තුළ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝගවල දායකත්වයන් ප්‍රමාණවත් වර්ධනයක් අපේක්ෂා කරන අතර එය ප්‍රධාන වැවිලි බෝග හැරුණු විට දායකත්වය ලබා දිය හැකි වැදගත් ක්ෂේත්‍රයක් වේ. අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයන සම්බන්ධ සංඛ්‍යා තොරතුරු පහත පරිදි විය.

3.6.1 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාවලට අනුව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාවලට අනුව කුරුඳු, ගම්මිරිස්, කරාබුනැටි, සාදික්කා, කොකෝවා, කෝපි, පුවක්, බුලත් යන බෝග වර්ගයන්හි අපනයන ආදායම පහත දක්වා ඇත. එම දත්ත විශ්ලේෂණයේදී මුළු කෘෂිකාර්මික අපනයනවලින් එම බෝගයන්හි අපනයන ආදායම 2017-2021 කාලපරිච්ඡේදය තුළ සියයට 16 සිට 18 අතර පරාසයක පැවතිණි. ඒ අනුව 2017-2021 කාලපරිච්ඡේදය තුළ එහි වර්ධනය සියයට 2ක් පමණි.

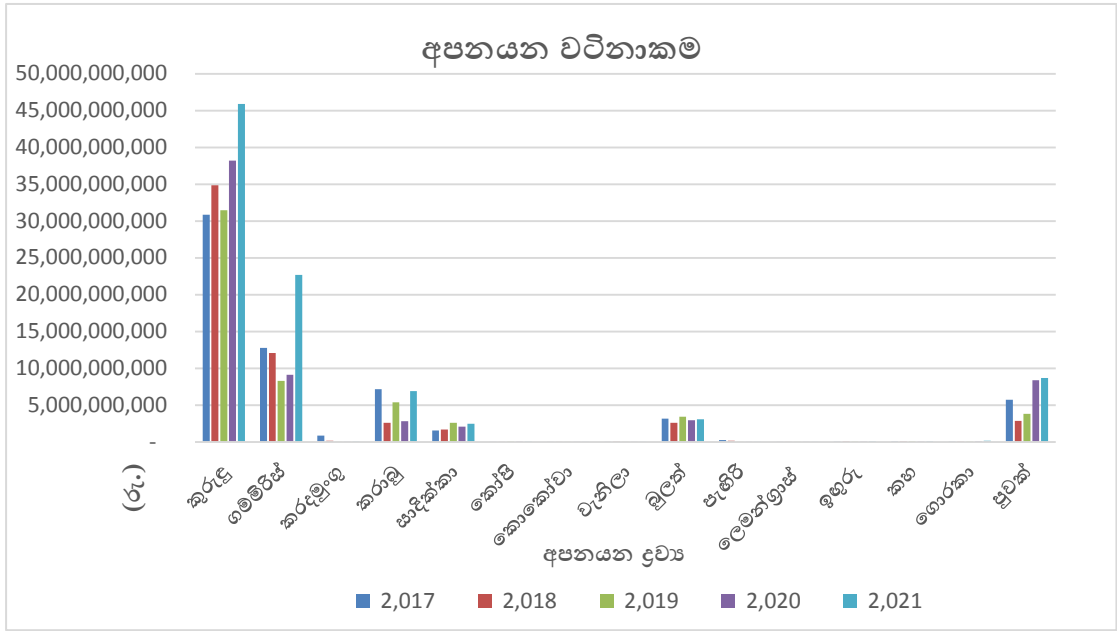
	වටිනාකම (එ.ජ.ඩොලර් මිලියන)				
	2017	2018	2019	2020	2021
මුළු කෘෂිකාර්මික අපනයන ආදායම	2,767.2	2,579.3	2,461.9	2,336.2	2,729.5
අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයන ආදායම	448.61	386.83	346.07	386.73	504.28
දායකත්වය (සියයට)	16.21	15.00	14.06	16.55	18.48
වර්ධනය (සියයට)		(1.21)	(0.94)	2.49	1.93

මූලාශ්‍රය: වාර්ෂික වාර්තා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

3.6.2 ශ්‍රී ලංකා රේගු දත්තවලට අනුව

(අ) ශ්‍රී ලංකාව සුළු අපනයන බෝග නිෂ්පාදන හා අපනයන කටයුතු දිරිස කාලයක සිට සිදු කල ද ඇතැම් බෝග අපනයන කටයුතු වර්තමානය වන විට සතුටුදායක තත්ත්වයක නොපවතින බව ශ්‍රී ලංකා රේගු දත්තවලට අනුව නිරීක්ෂණය විය. විස්තරාත්මක තොරතුරු ඇමුණුම 08 හි දැක්වේ.

(ආ) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වර්ග 15ක් පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය කරනු ලැබුවද පසුගිය වසර 05 ක දත්ත නිරීක්ෂණය කිරීමේ දී එම අපනයන කෘෂිකාර්මික 15හි මුළු අපනයන ආදායමින් සියයට 70ට වැඩි ප්‍රතිශතයක් අපනයන කෘෂි බෝග වර්ග දෙකක් මත රඳා පැවතිණි

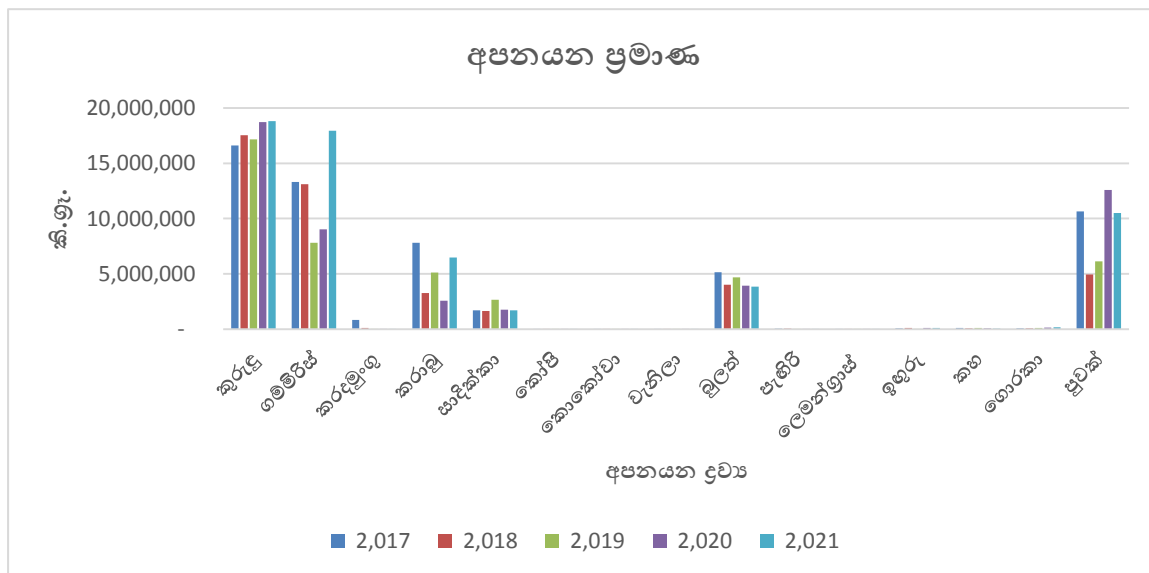
වර්ෂය	මුළු අපනයන ආදායම (රු.මිලියන)	බෝග 02 ක ආදායම (කුරුඳු, ගම්මිරිස්)	
		(රු.මිලියන)	(සියයට)
2017	62,755	43,641	70
2018	57,429	46,927	82
2019	55,343	39,735	72
2020	63,988	47,348	74
2021	90,221	68,549	76

3.6.3 අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ දත්තවලට අනුව

අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ දත්ත වර්ගීකරණයට අනුව ප්‍රධාන අපනයන නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයන් හි 2012 වර්ෂයේ සහ 2021 වර්ෂයේ දත්ත නිරීක්ෂණයේදී, පසුගිය වර්ෂ දහයක කාලය අතරතුර කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදන අංශයේ වර්ධනය සියයට 0.97ක් පමණක් බව නිරීක්ෂණය විය. (ඇමුණුම 09)

3.6.4 අපනයන වෙළඳපල

අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ දත්තවලට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ කුළඹඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍යවල අපනයන වෙළඳපල 2016 සහ 2020 වර්ෂ සංසන්දනය කිරීමේ දී අපනයන වෙළඳපල පුළුල් පරාසයක් දක්වා වර්ධනය වී නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. (ඇමුණුම 10)

3.6.5 ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය

3.6.5.1 ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ කාර්යභාරය

ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය යනු ව්‍යවස්ථාපිත බලයලත් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛතම රාජ්‍ය වෙළඳ ප්‍රවර්ධන ආයතනයයි. 1979 අංක 40 දරන ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන පනත යටතේ ස්ථාපනය කරන ලද ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය ජාතික අපනයන ඉලක්ක ලඟා කර ගැනීම සඳහා උපාය මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමෙහි ලා එහි වගකීම් ඉටු කරමින් ප්‍රතිපත්ති උපදේශකයෙකු, අධීක්ෂකයෙකු, ප්‍රවර්ධකයෙකු, පහසුකම් සලසන්නකු හා දැනුම ලබා දෙන්නකු ලෙස කටයුතු කරනු ලැබේ. එමෙන්ම ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම හා සම්බන්ධ සියලු කරුණු සඳහා වන ප්‍රධාන සම්බන්ධීකරණ ආයතනය වන්නේ ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය යි. නව්‍ය නිෂ්පාදන හා සේවා සඳහා ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රධාන අපනයන කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස පිහිටුවීම ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ දැක්ම වන අතර, එහි මෙහෙවර වන්නේ නවෝත්පාදන ව්‍යවසායකත්ව හා ගෝලීය ඒකාග්‍රතාව තුළින් අපනයන තරඟකාරීත්වය තහවුරු කිරීමයි.

1979 අංක 40 දරන ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන පනතෙහි සඳහන් මණ්ඩලයේ බලතල හා කර්තව්‍ය අතර කිහිපයක් පහත දැක්වෙන අතර විදේශ විනිමය ඉපයීමේදී ශ්‍රී ලංකාවේ දේශගුණික හා භූගෝලීය සාධක මත ඓතිහාසික වශයෙන් වැදගත්කමක් දැක්විය හැකි අපනයන කෘෂි බෝග වර්ධනය සම්බන්ධ යොමු වී ඇති අවධානය ප්‍රමාණවත් නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

- ජාතික අපනයන සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තිය සහ වැඩසටහන් පිළිබඳව අපනයන සංවර්ධන අමාත්‍ය සභාවට උපදෙස් දීම
- ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන සංවර්ධනයට මං සලසන වෙළඳ ගිවිසුම් පිළිගැනීමට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම හෝ රටවල් අතර වානිජ ප්‍රතිපත්ති, මූල්‍ය සහ වෙනත් ඒ හා සම්බන්ධ වැඩ පිළිවෙලවල් ඇති කර ගැනීම සඳහා නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.
- අපනයන නිෂ්පාදන සැපයුම් සංවර්ධනය කිරීමෙහි ලා පහසුකම් ඇති කිරීම.
- අපනයනකරුවන්ට අපනයනය හා සම්බන්ධ සියලු ගැටළු විසඳා ගැනීමට කටයුතු කළ හැකි, ආණ්ඩුව ඇතුළත වූ කේන්ද්‍රස්ථානයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම.
- මේ පනතින් මණ්ඩලය වෙත පැවරී ඇති බලතලවල ව්‍යාප්තියට හානියක් නොමැතිව සියලුම අපනයනකරුවන් සඳහා පහත සඳහන් ආකාරයේ වූ පොදු අපනයන සේවා ක්‍රියාත්මක කිරීම හෝ සැපයීම
  - නිෂ්පාදකයන්ට සහ වෙළඳුන්ට තත්කාලීනව වැදගත්වන වෙළඳ තොරතුරු
  - විදේශීය වෙළඳපලවල අලෙවි පර්යේෂණ
  - අපනයන වෙළඳපොළවල් සඳහා නව නිෂ්පාදන බිහිකිරීමෙහි හා පවත්නා නිෂ්පාදන අපනයන වෙළඳපලවලට ගැලපෙන සේ සකස් කිරීමෙහි ලා සහාය වීම.
  - අත්හදා බැලීමේ අලෙවි වැයම් ද ඇතුළුව නව නිෂ්පාදනයක් අලෙවි කිරීමෙහි හෝ නව වෙළඳපොළකට ඇතුළුවීමෙහි ආරම්භක අවස්ථාවන්හිදී සහාය වීම
  - කොළඹ දී සහ විදේශවල යම් ස්ථානයන්හි ගැණුම්කරුවන් හා විකුණුම්කරුවන් අතර හමුවීම් සංවිධානය කිරීම
  - අපනයන උපදේශක සේවා
  - වෙළඳ ප්‍රදර්ශන, වෙළඳ සල්පිල් සහ වෙළඳාම ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ වෙනත් උපක්‍රමවලට සහභාගී වීමෙහි ලා සහාය වීම
  - වෙළෙඳාම ප්‍රවර්ධනය සහ අපනයන අලෙවි කටයුතු පිළිබඳ පුහුණුවීමේ පාඨමාලා
  - අපනයන භාණ්ඩ නිෂ්පාදක පුද්ගලයන් විසින් සහ අපනයනකරුවන් විසින් මුහුණපානා ගැටළු විසඳා ගැනීමෙහිලා සහාය වීම
  - තත්ව පාලන ප්‍රමිති, ඇසිරීම, අපනයන ණය පහසුකම් සහ රක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් සහාය වීම
  - ආනයන සහ අපනයන ක්‍රියාවලියෙහි දී සහ ලේඛන සම්පාදනයෙහි දී සහාය වීම

3.6.5.2 ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ලියාපදිංචි වීම.

(අ) 1985 ජුනි 27 දිනැති අංක 355/14 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ අපනයනකරුවන් ලියාපදිංචි කිරීමේ නියෝග මගින් ආනයන හා අපනයන (පාලන) පනත යටතේ මුදා හැර ඇති භාණ්ඩ සහ මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිසම පිළිබඳ පනත යටතේ නිෂ්පාදනය කොට අපනයනය කරනු ලබන භාණ්ඩ හැර වානිජ වටිනාකමක් ඇති කිසියම් භාණ්ඩයක් 1985 අගෝස්තු 01 වැනි දින හෝ ඊට පසු අපනයනය කරනු ලබන ඕනෑම පුද්ගලයෙකු මෙම නියෝගයන්හි නියම කර ඇති ආකාරයට ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයෙහි ලියාපදිංචි විය යුතුය යනුවෙන් නියෝගයක් පනවා තිබුණි. ඒ අනුව සෑම අපනයනකරුවෙකුම ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයෙහි ලියාපදිංචි වීම අනිවාර්ය විය. එමෙන්ම සෑම වසරකම ජනවාරි 31 වැනි දිනට පෙර ලියාපදිංචි කිරීම අළුත් කරවා ගත යුතුය යනුවෙන් ද සඳහන් වී තිබුණි.

එලෙස අපනයනකරුවෙකු ලෙස ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ලියාපදිංචි වීමෙන් පහත සඳහන් විශේෂ වාසි ලබා ගත හැකි බව දන්වා තිබුණි.

- අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය මගින් දේශීයව හා විදේශීයව සංවිධානය කරනු ලබන ප්‍රදර්ශන, ව්‍යාපෘති, පුහුණු ඇතුළු අනෙකුත් සංවර්ධන/ ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා සහභාගී වීමේ හැකියාව.
- අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය මගින් අපනයනකරුවන්ගේ ලියාපදිංචි තොරතුරු රාජ්‍ය හා ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන සමඟ හුවමාරු කරන බැවින් එම ආයතන වලින් සිදු වන අපනයන ලේඛන ක්‍රියාවලිය හා කටයුතු පහසුවීම හා එම ආයතන වලින් අපනයනකරු වෙත ලැබෙන පිළිගැනීම හා විශ්වාසය.
- විදේශ වෙළඳාමේ දී ගැනුම්කරුවන් වෙතින් ලැබූ පිළිගැනීම හා විශ්වාසය.
- පහසුවෙන් විදේශ විනිමය ගිණුමක් (Foreign Currency Account) විවෘත කිරීමට උපකාරී වේ.
- විදේශ ගමන් සඳහා විසා ලබා ගැනීමේ දී පහසු වීම.
- අපනයනකරුවන්ගේ හමුව (Exporters' Forum) හරහා අපනයනකරුවන්ට පවතින වෙළඳ ගැටළු නිරාකරණය කර ගැනීමට ලැබෙන අවස්ථාව.
- අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ශ්‍රී ලංකා අපනයනකරුවන්ගේ නාමාවලියට එක් වීමේ හැකියාව.
- අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය හා සම්බන්ධ වන විදේශීය ගැනුම්කරුවන්ව පහසුවෙන් ලියාපදිංචි අපනයනකරුවන් සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ හැකියාව.

- වාර්ෂිකව පවත්වන ජනාධිපති අපනයන සම්මාන සඳහා ඉල්ලුම් කිරීමට මූලික සුදුසුකමක් වීම.
- භාණ්ඩ හා වෙළඳපොළ සම්බන්ධව අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය තුළින් උපදේශන සේවා ලබා ගැනීමේ හැකියාව.

(ආ) 2019 අප්‍රේල් 11 දිනැති අංක 2118/60 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයෙහි “1985 අපනයනකරුවන් ලියාපදිංචි කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමය නියෝග, ඒ යටතේ මින් පෙර සිදු කරන ලද කිසිවකට අගතියක් නොවන පරිදි පරිච්ඡින්න කර ඇත” යනුවෙන් සඳහන් වේ. ඒ අනුව එතැන් සිට අපනයනකරුවන් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ අනිවාර්යෙන් ලියාපදිංචි වීමේ අවශ්‍යතාවයෙන් මුදා හැර ඇත.

කෙසේවුවද විගණනය විසින් කරන ලද විමසීමකට අනුව අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් පැහැදිලි කර තිබූ පරිදි මෙලෙස අපනයන ක්‍රියාවලිය තුළදී අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ලියාපදිංචි වීම අවශ්‍ය නොවූන ද, අපනයනකරුවෙකු අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ලියාපදිංචි වීමෙන් ලබා ගන්නා ලද විශේෂ වරප්‍රසාද හේතුවෙන් අපනයනකරුවන් හා අපනයනය කිරීමට බලාපොරොත්තුවෙන් සිටින ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව වෙතින් දුරකථන මාර්ගයෙන් විශාල ලෙස ඉල්ලීම් හා විමසීම් ලැබෙන බව දන්වා තිබුණි.

(ඇ) අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ තාවකාලික/ස්ථිර ලියාපදිංචිය පිරිනමන අවස්ථාවේදී යම් යම් නිර්ණායක සලකා බැලීම වැදගත් වන බැවින් සෑම අපනයනකරුවෙක්ම එක් ආයතනයක් තුළ ලියාපදිංචි වීම නිසා සියලුම අපනයනකරුවන් එක් ආයතනයක් මගින් නියාමනය වීමේ අවස්ථාව දැකිය හැකිය.

මෙවැනි පසුබිමක, අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය සතුව ඇත්තේ 1985 සිට 2019 වර්ෂය දක්වා ලියාපදිංචි වී ඇති අපනයනකරුවන් පිළිබඳ දත්ත පමණි. ඒ අනුව කුළුබඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනයන් අපනයනකරුවන් 603කගේ ලියාපදිංචි දත්ත විගණනය වෙත ලැබී තිබුණ අතර එක් එක් වර්ෂය තුළදී ලියාපදිංචි වූ සංඛ්‍යාව පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	ලියාපදිංචි සංඛ්‍යාව
1985	02
1992	01
2009	04
2010	07
2011	13
2012	23
2013	26
2014	29
2015	33
2016	57
2017	36
2018	34
2019	9
ලියාපදිංචි දිනය සඳහන් නොවූ එකතුව	329
	603

මේ අනුව කුළුබඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනයන් අපනයනයෙහි නියුතු අපනයනකරුවන් සම්බන්ධ විධිමත් දත්ත පද්ධතියක් කිසිදු ආයතනයක් සතුව නොමැති බව නිරීක්ෂණය වූ අතර ඒ හේතුවෙන් කේන්ද්‍රයේ වැදගත් තීන්දු තීරණ ගැනීමට එය බාධාවක් විය හැකිව තිබුණි.

3.6.5.3 කුළුබඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අපනයනයෙහි යෙදී සිටින අපනයනකරුවන් සම්බන්ධ දත්ත

අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ අපනයනකරුවන් ලියාපදිංචි වීම 2019 වර්ෂයෙන් පසු අනිවාර්යය නොවීම හේතුවෙන් එම වර්ෂයෙන් පසු සියළු අපනයනකරුවන් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ලියාපදිංචි වී නොතිබුණි.

අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ලියාපදිංචි වූ අපනයන කෘෂිකාර්මික අපනයන කටයුතුවල යෙදෙන අපනයනකරුවන්ගේ 2018 වර්ෂයේ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී අපනයන වෙළඳපොළ අපනයනකරුවන් 363 ක් උපයා තිබූ රු.මිලියන 53,418 ක මුදලින් සියයට 76.45 ක් අපනයනකරුවන් 33 අතර පමණක් රැඳී තිබුණි. ඒ අනුව අනෙකුත් අපනයන කරුවන් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයන කටයුතු වලින් ලබන ආදායම ඉතාම අවම මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තරාත්මක තොරතුරු ඇමුණුම 11 හි දැක්වේ.

3.6.6 තෝරාගත් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයන ආදායම

3.6.6.1 කුරුඳු බෝගය

(අ) 2016 වර්ෂයේ දී අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනය තුළින් ලැබූ සමස්ත ආදායමෙන් රු.මිලියන 23,176 ක් එනම් සමස්ත ආදායමෙන් සියයට 52 ක් කුරුඳු අපනයනය තුළින් ලැබී තිබුණි. 2020 වර්ෂය වන විට සමස්ත අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආදායමෙන් සියයට 60 ක් කුරුඳු අපනයනය තුළින් ලැබී තිබුණි. එහි වටිනාකම රු.මිලියන 38,218 ක් බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) 2016 වර්ෂයේ දී කිලෝග්‍රෑම් 42,454,285 ක් වූ අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග අපනයන ප්‍රමාණයෙන් සියයට 34 ක් කුරුඳු බව නිරීක්ෂණය විය. 2020 වර්ෂය වන විට අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග අපනයන ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 48,992,848 දක්වා වැඩි වී තිබුණු අතර එහි කුරුඳු අපනයන ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් ප්‍රමාණය 18,721,834 ක් ලෙස සියයට 38 ලෙස වැඩි වී තිබුණි.

(ඇ) 2016 වර්ෂයේ දී කුරුඳු කිලෝග්‍රෑම් එකක සාමාන්‍ය අපනයන ආදායම රු.1577 ක් වූ අතර එහි වටිනාකම ඇමරිකානු ඩොලර් 11 ක් විය. 2020 වර්ෂය වන විට කුරුඳු කිලෝග්‍රෑම් එකක අපනයන ආදායම රු.2041 දක්වා වැඩි වී තිබුණ ද එහි වටිනාකම ඇමරිකානු ඩොලර් 11 ක් විය. මේ අනුව වසර 5 ක කාලය තුළ කුරුඳු කිලෝග්‍රෑම් එකක අපනයන ආදායම වැඩි කර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ.

වර්ෂය	රුපියල්	ඇ.ඩොලර්
2016	1,577	11
2017	1,858	12
2018	1,987	12
2019	1,832	10
2020	2,041	11

මේ පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ සිදු කරනු ලැබේ.

(i) 2016 වර්ෂයේ සිට 2020 දක්වා කාල සීමාව තුළ කුරුඳු අපනයනය සලකා බැලීමේදී වැඩිම කුරුඳු ප්‍රමාණයක් අපනයනය කර ඇති රටවල් අතර මෙක්සිකෝව ප්‍රධාන තැනක් ගනී. 2016 වර්ෂයේදී ඇමරිකානු ඩොලර් මිලියන 69.3 ක වටිනාකමැති කුරුඳු එනම් සමස්ත කුරුඳු අපනයනයෙන් සියයට 52.43 ක් අපනයනය කර තිබුණි.

(ii) සාමාන්‍යයෙන් මෙක්සිකෝ ආනයනකරුවන් කුරුඳු සඳහා කිසිදු ප්‍රමිත සහතික ඉල්ලුම් නොකරයි. එසේ වුවද යුරෝපා සංගමයේ මිලදී ගන්නන් (ආනයනයකරුවන්) නිෂ්පාදන සහ නිෂ්පාදන ප්‍රමිත පිළිබඳ වඩාත් සැලකිලිමත් වේ. එම ප්‍රමිත සහතික අතර SLS 81:2020, ISO 6535:1997 GAP, GMP, fair trade, microbiological safety requirement ආදිය ප්‍රධාන තැනක් ගනී. මේ නිසා යුරෝපා සංගමයට සිදු කරනු ලබන අපනයන ප්‍රමාණය ඉතා පහළ මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

(iii) 2013 ජුනි 05 දිනැති 1813/15 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය මගින් කුරුඳු සඳහා වන SLS 81:2010. ප්‍රමිතිය 2014 ජනවාරි 01 දින සිට ක්‍රියාත්මක විය යුතු බවට සඳහන් කර තිබුණද 2014 අප්‍රේල් 03 දින එවකට මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් හා අපනයනකරුවන් අතර සාකච්ඡාවකදී ගැසට් නිවේදනය බලාත්මක නොකිරීමට තීරණය කළ ද ඊට අදාළ ගැසට් පත්‍රය නිකුත් කර නොතිබුණි. 2021 මැයි 30 දින ජනාධිපති ලේකම්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවති රුස්වීමක දී නැවත 1813/15 දරන ගැසට් නිවේදනය බලාත්මක කිරීමට අවසර දීමෙන් පසු ඒ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සුදානම් කරමින් පවතින බව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය සඳහන් කර තිබුණි. ඒ අනුව 2014 වර්ෂයේ සිට 2022 දක්වා වසර 9 ක කාල සීමාව තුළ අපනයනය කරනු ලැබූ කුරුඳු සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය විසින් ඉහත ගැසට් නිවේදනයට අනුව නිශ්කාශන සහතික හෝ තත්ව සහතික නිකුත් කර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.6.6.2 ගම්මිරිස් නිෂ්පාදනය සහ අපනයන ආදායම

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) 2016 වර්ෂයේ රු.මිලියන 44,510 ක් වූ සමස්ත අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග ආදායමෙන් රු.මිලියන 10,530 ක් එනම් සියයට 23 ක් ගම්මිරිස් අපනයන තුළින් උපයාගෙන තිබුණි. 2020 වර්ෂය වන විට සමස්ත අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග අපනයනය කිරීම තුළින් ලද ආදායම වූ රු.මිලියන 63,961 න් සියයට 14 ක් ගම්මිරිස් අපනයන තුළින් උපයාගෙන තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) 2016 වර්ෂයේ ගම්මිරිස් කිලෝග්‍රෑම් 7,875,553 ක් අපනයනය කිරීම තුළින් රු. මිලියන 10,530 ක් උපයාගෙන තිබුණ ද 2020 වර්ෂයේ දී ගම්මිරිස් කිලෝග්‍රෑම් 9,038,450 ක් අපනයනය කිරීම තුළින් උපයාගෙන තිබූ ආදායම රු. මිලියන 9,128 ක් විය. 2016 වර්ෂයට සාපේක්ෂව 2020 වර්ෂයේ දී අපනයන ප්‍රමාණය කිලෝග්‍රෑම් 1,162,897 ක් වැඩි වී තිබුණ ද 2016 වර්ෂයට සාපේක්ෂව අපනයන ආදායම රු.මිලියන 1,402 කින් අඩු වී තිබුණි. මේ අනුව ගම්මිරිස් කිලෝග්‍රෑම්යක අපනයන ආදායම ගත වූ වසර 5 ක කාල සීමාව තුළ අඩු වී තිබෙන බව නිරීක්ෂණය වේ.

(ඇ) 2016 වර්ෂයේ රු.1,337 ක් වූ ගම්මිරිස් කිලෝග්‍රෑමයක වටිනාකම ඇමරිකානු ඩොලර් 09 ක් වුවද 2020 වර්ෂය වන විට ගම්මිරිස් කිලෝග්‍රෑමයක මිල රු.1010 ක් දක්වා එනම් ඇමරිකානු ඩොලර් 5 දක්වා අඩු වී තිබුණි. මේ අනුව වසර 5 ක කාලසීමාව තුළ ගම්මිරිස් නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය වැඩි කර ගැනීමට හැකි වී තිබුණ ද අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන කෙරෙහි අවධානය යොමු කර අපනයන ආදායම තවදුරටත් වැඩිකර ගැනීමට කටයුතු කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඈ) පැහිරි, කොකෝවා, වැනිලා සහ කෝපි යන බෝග 4 හි ඒකක අපනයන ආදායම ඉතා ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණද සමස්ත අපනයන කෘෂි බෝග අපනයන ආදායමෙන් ඉතාම සුළු ආදායමක් මෙම බෝග 4 න් ලැබී තිබූ බව පහත දත්ත අනුව නිරීක්ෂණය වේ.

අයිතම	2016		2017		2018		2019		2020	
	අපනයන ප්‍රමාණය(කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම රු.මි.	අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම රු.මි.	අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම රු.මි.	අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම රු.මි.	අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම රු.මි.
පැහිරි	304	1.1	984	5.0	5,392	28.5	5,745	31.2	2,762	18.7
කොකෝවා	4,355	4.1	26,710	17.9	4,283	5.2	2,043	3.2	2,805	3.9
වැනිලා	1,057	18.1	5,995	27.0	1,553	63.2	709	24.8	624	25.7
කෝපි	13,685	20.5	13,793	29.2	23,605	46.6	22,695	63.1	26,643	58.6
එකතුව	19,402	43.9	47,482	79.2	34,832	143.	31,191	122.4	32,834	107.0
සමස්ත අපනයන ආදායම	42,454,285	44,510.2	56,386,248	62,491.7	44,951,691	57,252.07	43,868,934	55,299.4	8,992,848	63,961.7
භෝග 4 හි ආදායම් සියයට	0.0457	0.0988	0.0842	0.1268	0.0775	0.2509	0.0711	0.2215	0.0670	0.1674

3.7 ප්‍රති අපනයනය

(අ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග 8ක් ආනයනය කිරීම තාවකාලිකව අත්හිටුවීම සඳහා 2020 අගෝස්තු 17 දිනැති 2189/04 දරන ගැසට් පත්‍රය නිකුත් කර තිබුණු අතර එය 2022 දෙසැම්බර් 16 දින විගණක දිනය දක්වාම වලංගුව පැවතුන ද එම කාල සීමාව තුළ අදාළ බෝග 8ට අදාළව 2021 සිට 2022 දක්වා පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 310,091ක් සහ කිලෝග්‍රෑම් 105,844ක් ආනයනය කර තිබුණි. මේ සඳහා දරන ලද වියදම පිළිවෙලින් රු.254,801,281ක් සහ 237,407,229ක් වැය කර තිබුණි.

(ආ) 2021 සිට 2022 ආනයනය තාවකාලිකව නවතා තිබූ බෝග 8ට අදාළව පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 301,091ක් සහ කිලෝග්‍රෑම් 105,844ක් ආනයනය කර තිබුණද එම කාල සීමාව තුළ අදාළ බෝග 8ට අදාළව ප්‍රතිඅපනයනය කර තිබූ ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් කිලෝග්‍රෑම් 196,387ක් සහ 65ක් බව නිරීක්ෂණය විය.

(ඇ) 2018 වර්ෂය වන අඩු මිල ගණන් යටතේ ශ්‍රී ලංකාවට ගම්මිරිස් ආනයනය කර ප්‍රතිඅපනයන කිරීම පිළිබඳ ගැටළු සාකච්ඡා වූ අතර එවැනි තත්වයක් තුළ ගම්මිරිස් ආනයනය පිළිබඳ සීමා පනවා තිබුණද 2021 සහ 2022 වර්ෂවලදී එකතුව ගම්මිරිස් කිලෝග්‍රෑම් 110,742ක් ආනයනය කර තිබුණද කිලෝග්‍රෑම් 267ක් පමණක් ප්‍රතිඅපනයනය කර තිබුණි.

මේ අනුව අපනයන කෘෂි බෝග 8ක ආනයනය තාවකාලිකව අත්හිටුවා තිබෙන කාල සීමාවක එම බෝග ආනයනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සැලකිලිමත් විය යුතු බව නිරීක්ෂණය විය.

2018 සිට 2022 නොවැම්බර් 30 දක්වා ප්‍රති අපනයනය කළ අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග පිළිබඳ විස්තර

අනු අංකය	බෝගය	2021				2022 නොවැම්බර් 30 දක්වා			
		ආනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ)	ආනයන වටිනාකම (රු)	ප්‍රති අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ)	ප්‍රති අපනයන වටිනාකම (කි.ග්‍රෑ)	ආනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ)	ආනයන වටිනාකම (රු)	ප්‍රති අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ)	ප්‍රති අපනයන වටිනාකම (රු)
01	කුරුඳු	87	86,107	32	40,862	18,030	52,343,529	5	22,195
02	කරාබු	10,011	11,273,841	297	274,454	2	8,327	.	.
03	ගම්මිරිස්	59,208	68,186,770	207	187,151	51,534	129,183,841	60	166,263
04	කරදමුංගු	512	545,105	1,926	1,941,869	131	431,046	.	.
05	සාදික්කා	2	4,836	.	.	1	5,541	.	.
06	ඉඟුරු	472	465,495	.	.	121	656,845	.	.
07	කහ	799	583,567	193,925	48,415,258	24	60,079	.	.
08	පුවක්	239,000	173,655,560	.	.	36,000	54,718,021	.	.
එකතුව		310,091	254,801,281	196,387	50,859,954	105,844	237,407,229	65	188,458

මූලාශ්‍රය- සංඛ්‍යාලේඛණ අංශය, ශ්‍රී ලංකා රේගුව

3.8 අපනයන ප්‍රවර්ධනය

3.8.1 කුළුබඩු සඳහා සන්නාම ගොඩනැගීම සහ ස්ථානගත කිරීම

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකාව ගෝලීය වශයෙන් සහ දේශීය වශයෙන් රටක් ලෙස සහ නිෂ්පාදන හා සේවාවලට අදාළව සන්නාම ගොඩනැගීම සහ ස්ථාන ගත කිරීම ජාතික අපනයන උපාය මාර්ගයේ වෙළඳ ප්‍රවර්ධනයට ඇතුළත් අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් ලෙස හඳුනාගෙන තිබුණි. ඒ අනුව අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය කුළුබඩු අතරින් කුරුඳු, ගම්මිරිස්, එනසාල්, සාදික්කා සහ කරාබුනැටි යන බෝග වර්ග 05 සඳහා වෙනවෙනම සන්නාම

05ක් ද “ලංකා කුළඬු” (Ceylon Spices) සන්නාමය ද මේ වන විට නිර්මාණය කර ඇත. සන්නාම නිර්මාණ කටයුතු සඳහා 2018 වර්ෂයේ දී රුපියල් මිලියන 6ක මුදලක් වැය කර තිබුණි. වෙළඳ සලකුණ ලියාපදිංචි කිරීමට අදාළව සියලු අවශ්‍යතා සපුරා ඇත්ත්, ජාතික බුද්ධිමය දේපළ කාර්යාලය මගින් ලියාපදිංචිය සම්පූර්ණ වීමට අදාළව මෙතෙක් සහතිකය ලැබී නොතිබුණ ද කුළඬු අපනයන කේෂ්ත්‍රයේ නියුතු අපනයනකරුවන් 394 කට (2021 රේගු දත්ත අනුව) ආසන්න පිරිසක් අතරින් මෙම සන්නාම ලබා ගෙන තිබුණේ අපනයනකරුවන් 05 දෙනෙකු පමණි.

(ආ) මෙතෙක් ලියාපදිංචි වෙළඳ ලකුණ සඳහා ලියාපදිංචි සහතිකය නිකුත් නොකිරීම සම්බන්ධයෙන් ජාතික බුද්ධිමය දේපළ කාර්යාලය මගින් කල විමසීමට ලියාපදිංචි කිරීමට අදහස් කරනු ලබන්නේ සහතික ලකුණක් ද යන්න දැනුම් දෙන මෙන් සහ ඒ සඳහා ගැසට් පත්‍රයේ ප්‍රකාශිත අයදුම්පත් ගාස්තු ලෙස අමතර රු.2300 ක මුදලක් ගෙවන ලෙසත්, සහතික ලකුණක් භාවිතා කිරීමේ දී බලපාන කොන්දේසි ලේඛනයක් ඉදිරිපත් කරන ලෙසත් ලිඛිත දැන්වීමක් මගින් 2020 මැයි 29 දින ඉල්ලුම්කරු වෙත නිකුත් කර ඇති බව විගණනයට දන්වා ඇත. එහෙත් මේ වන තෙක් එම ලියාපදිංචිය සම්පූර්ණ කිරීමට අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය අපොහොසත් වී තිබුණි.

(ඇ) මෙම සන්නාම ප්‍රථම වරට 2019 වර්ෂයේ කොළඹ දී රුපියල් 650,000ක් වැය කර දේශීය වශයෙන් හඳුන්වා දීමට කටයුතු කර තිබුණි. ඉන් රු.150,000 ක් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයෙන් සහ ඉතිරිය UNIDO ආයතනය මගින් ප්‍රධානය කර තිබුණි. පසුව 2019 දී යුරෝපා වෙළඳපොළ තුළ හඳුන්වා දීමට කටයුතු කර තිබුණු අතර මේ සඳහා රුපියල් මිලියන 7.5 ක මුදලක් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය මගින් වැයකර තිබුණි.

මෙහිදී ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය, කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය, අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, සහ වෙළඳ අමාත්‍යාංශය යන ආයතන වලින් එක් නියෝජිතයෙකු බැගින් සමන්විත කමිටුවක් මගින් අපනයනකරුවන් විසින් යොමුකරන අයදුම්පත්, තත්ත්ව සහතික (කුළඬු වර්ගයට අදාළව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිතියට අනුකූලව ප්‍රතිතනය ලත් පරීක්ෂණාගාරයකින් නිකුත් කළ), යහපත් නිෂ්පාදන පිළිවෙත් (GMP) (අවම සුදුසුකම)/ISO, HACCP හෝ වෙනත් ප්‍රමිත සහතික සහ සාම්පල පරීක්ෂා කිරීමෙන් අනතුරුව සන්නාම භාවිතය සඳහා අනුමැතිය ලබා දෙනු ලැබේ. මේ සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ සකස් කර තිබුණි. මෙම සන්නාම මෙතෙක් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ වෙබ් අඩවියේ ප්‍රදර්ශනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඇ) අපනයන වෙළඳපළ තුළ වෙනත් රටවලින් පැමිණෙන බාල වර්ගයේ නිෂ්පාදන වලින් වෙන් කොට ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදනයක් ලෙස අන්‍යන්‍යතාව තහවුරු කිරීම මෙම සන්නාම භාවිතයේ විශේෂ වරප්‍රසාදය වේ. එහෙත් විගණන දිනය වන විටත් මෙම සන්නාම භාවිතය අපනයනකරුවන් අතර ප්‍රමාණවත්ව ප්‍රචලිත වී නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3.8.2 Pure Ceylon Cinnamon Logo

මෙම Pure Ceylon සලකුණ ශ්‍රී ලංකාව තුළ නිෂ්පාදිත කුරුදු හා කුරුදු ආශ්‍රිත අගය එකතු කළ නිෂ්පාදන සඳහා භාවිතා කළ හැකිය. මේ සඳහා ජාතික බුද්ධිමය දේපළ කාර්යාලයෙන් 2012 ඔක්තෝබර් 22 දින ලියාපදිංචි සහතිකය ලබාගෙන තිබූ අතර එහි අවුරුදු 10ක වලංගු කාලය 2022 ඔක්තෝබර් 22න් අවසන් වීමට නියමිතය. මීට අදාල විස්තර පහත පරිදි විය.

(අ) මෙම සන්නාම සලකුණ භාවිතා කිරීමෙන් අපනයනකරුවන්හට ජාත්‍යන්තර ඉහළ පිළිගැනීම, ලෝක වෙළඳපළේ පවතින බාල තත්ත්වයේ නිෂ්පාදනවලින් වෙන්කොට හඳුනාගත හැකි වීම, නිෂ්පාදනයේ වටිනාකම සහ ගුණත්වය වැඩි දියුණු කිරීම, ලෝක වෙළඳපළ තුළ PCC Logo සහිත කුරුදු නිෂ්පාදනවල පිරිසිදුකම සහතික කිරීම, හොඳ මිලකට, වැඩි ජාත්‍යන්තර වෙළඳපොළකට අපනයන විවිධාංගීකරණය කිරීම විශේෂ වාසි ලෙස සැලසෙන බව අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය පෙන්වා දී ඇත.

මෙම සන්නාමය නිර්මාණය කිරීම ඇතුළුව සන්නාමය ප්‍රවර්ධන කටයුතු සඳහා මේවන විට රු.13,713,332 ක මුදලක් වැය කර තිබුණි.

විස්තරය	වියදම (රු.)
PCC Logo නිර්මාණය කිරීම සඳහා- 2009	600,000
සන්නාම ලියාපදිංචිය සඳහා (SL, EU, USA, Mexico, Peru and Colombia)	2,800,000
සන්නාමය හඳුන්වාදීමේ උත්සවය සඳහා -කොළඹ- 2010	1,200,000
සන්නාමය හඳුන්වාදීමේ උත්සවය සඳහා - ජර්මන් - 2011	9,000,000
PCC දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළුව - 2018	113,332
මුළු වියදම	13,713,332

PCC Logo ලබා ගන්නා අපනයනකරුවන් එය ලියාපදිංචියේ දී රු.7,500 ක මුදලක් ගෙවිය යුතු අතර වාර්ෂිකව බලපත්‍රය අලුත් කිරීමේ දී රු.6,000ක මුදලක් ගෙවිය යුතුවේ.

(ආ) කුරුඳු හා කුරුඳු ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනයන්ගේ නියුතු අපනයනකරුවන් 131ක් (2021 රේගු දත්ත අනුව) අතරින් PCC Logo ලබාගත් අපනයනකරුවන් ගණන 20ක් පමණි. විශාල වියදමක් දරා මෙම සන්නාමය හඳුන්වා දී වසර 10කට ආසන්න කාලයක් ගත වී තිබුණ ද එය භාවිතය අපනයනකරුවන් අතර ප්‍රමාණවත්ව ප්‍රචලිත වී නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර ඇමුණුම 12 පරිදි වේ.

3.8.3 අපනයනකරුවන් වෙළඳ ඉසව් සහ ප්‍රදර්ශන සඳහා සහභාගී වීම

වෙළඳ ඉසව් සහ ප්‍රදර්ශන යනු ශ්‍රී ලාංකේය නිෂ්පාදන සහ සේවා ගෝලීය වෙළඳපොළ වෙත නිරූපනය කිරීමට සහ දේශීය අපනයනකරුවන් සහ ගෝලීය ගැනුම්කරුවන් අතර සම්බන්ධයක් ගොඩ නැගීමට ඇති හොඳම ක්‍රමයකි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය බී2බී ප්‍රවර්ධනයට පහසුකම් සැලසීම සඳහා විදේශීය වෙළඳපළ තුළ ජාත්‍යන්තර වෙළඳ ප්‍රදර්ශන සඳහා ශ්‍රී ලංකා අපනයනකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය සංවිධානය කිරීම, දේශීය වෙළඳ ඉසව් සංවිධානය කිරීම, මධ්‍යම මට්ටමේ අපනයනකරුවන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ පහසුකම් සැලසීම සඳහා ගෝලීය වෙළඳ ඉසව් සහ ප්‍රදර්ශන සඳහා කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින් සහභාගී කර වීම වැනි කාර්යයන් සිදු කරනු ලැබේ. අපනයනකරුවන් සමග සිදු කරන ලද සාකච්ඡාවන්ට අනුව මෙවැනි වැඩසටහන් සඳහා සහභාගීවීමෙන් විදේශීය වෙළඳපළ අවස්ථා නිර්මාණය වී ඇති බව තහවුරුවිය. **Bio Fach, Gulfood, IFEAT** යන වෙළඳ ප්‍රදර්ශන සඳහා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය සහභාගී වන නමුත් පසුගිය වසර 3ක කාලය තුළ සහභාගී වී නොතිබූ අතර ඒ හේතුවෙන් ලභාකර ගත හැකිව තිබූ අවස්ථා වර්ධනය කර ගැනීමට තිබූ අවස්ථාව අර්ථවත් ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගෙන නොතිබුණි.

3.8.4 කුරුඳු සඳහා භූගෝලීය දර්ශකය (GI) ලබා ගැනීම

විස්තර පහත පරිදි විය.

(අ) කුරුඳු සඳහා වන සියලු ආකාර ප්‍රවර්ධන හා බුද්ධිමය දේපළ සුරැකීම සඳහා වන හිමිකම කැබිනට් මණ්ඩල අනුමැතියක් මගින් ශ්‍රී ලංකා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයට හිමි වී ඇත. ඒ අනුව කුරුඳු සඳහා භූගෝලීය දර්ශකය ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය 2009 වර්ෂයේදී ආරම්භ කර ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් 2022 පෙබරවාරි 02 දින GI සහතිකය යුරෝපා සංගමය වෙතින් ලබා ගෙන ඇත.

මෙම සහතිකය ලබා ගැනීමෙන් පහත සඳහන් වාසි සැලසෙන බව අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය දන්වා ඇත.

- දේශීය වශයෙන් ආවේණික වූ නිෂ්පාදනයන් සහ නිෂ්පාදන ක්‍රමවේදයන් සඳහා ලබා ගත හැකි ඉහළම බුද්ධිමය දේපළ සුරක්ෂිතභාවය මේ තුළින් හිමිවන බව.
- ශ්‍රී ලංකා කුරුඳු, ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික නිෂ්පාදනයක් වන අතරම එහි සැකසුම් ක්‍රමවේද මේ තුළින් සුරක්ෂිත වන බව
- ග්‍රාමීය වශයෙන් ව්‍යාප්ත ව පවතින කුරුඳු ගොවීන්, එකතු කරන්නන් සහ නිෂ්පාදකයන්, අපනයනකරුවන් ඇතුළු කුරුඳු සැපයුම් ජාලය අවසාන නිෂ්පාදනය තුළ නියෝජනය කිරීමට හැකි බව
- ඒ තුළින් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ තුළ නිෂ්පාදනය ව්‍යාප්ත කරවීම සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනයට අවස්ථාව උදා වන බව
- GI කුරුඳු සඳහා ගොවීන් GAP සහතිකයද නිෂ්පාදකයන් GMP සහතිකයද අපනයනකරුවන් සඳහා HACCP සහතිකයද අනිවාර්ය අංගයක් වන බැවින් ලංකා කුරුඳුවල ප්‍රමිතිය ඉහළ නැංවිය හැකි බව
- දේශීය වටිනාකම එකතු කළ නිෂ්පාදන ධාරිතාව ඉහළ නැංවීමට හැකි වීම සහ ඒ තුළින් අපනයන ආදායම ඉහළ නැංවීමට හැකි බව
- භූගෝලීය දර්ශක පිරිවිතරයන්ට අනුකූලව කුරුඳු සැකසීම තුළින් ගුණාත්මක තත්ත්වයෙන් ඉහළ කුරුඳු වෙළඳපලට සැපයීමට හැකි බව
- විදේශ වෙළඳපලතුළ කුරුඳු සඳහා වූ අනෙකුත් තරඟකාරී රටවල් අභිබවා සත්‍ය කුරුඳු ලෙස ලංකා කුරුඳු අලෙවි කිරීමට සහ ඉහළ ආදායමක් ලබා ගැනීමට මග හෙළි වන බව
- කුරුඳු සඳහා ඉදිරි වසරවලදී ඇ.ඩො.බිලියනයක ආදායමක් අපේක්ෂා කරන බව

මෙම ප්‍රතිලාභ කුරුඳු අගයදාම තුළ සිටින සුලු පරිමාණ ගොවි මහතූන් ඇතුළු කුරුඳු වගාකරුවන්, සැකසුම්කරුවන්, වෙළඳුන්, පැළ තවාන් හිමියන් හා අපනයනකරුවන්ගෙන් සැදුම්ලත් 50,000 ක පමණ කුරුඳු කර්මාන්තයේ නියැලී සිටින පාර්ශවකරුවන් හට GI ක්‍රියාවලියට ලියාපදිංචි වී ප්‍රතිලාභ ලබා ගත හැකි බව අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය සඳහන් කරයි.

මෙම ක්‍රියාවලිය සඳහා විවිධ පාර්ශව මගින් පහත පරිදි වියදම් දරා තිබුණි.

විස්තරය	Euro/ US\$	Rs.	පාර්ශවය
GI සහතික ලකුණ ලියාපදිංචිය ආරම්භක වියදම් (Initial work on certification mark registration & GI)		5,000,000.00	EDB
තාක්ෂණික ලේඛන සකස් කිරීමේ උපදේශන ගාස්තු (Preparation of Technical Dossier Consultancy fees)	US\$ 705,000		UNIDO
නීති වියදම් (Legal fees/Lawyer in Brussels (Grant Received from CFC Euro 15,000))	Euro 80,000	2,000,000.00	EDB
පාලන සැලසුම් (Control Plans)		2,300,000.00	EDB
සොයා ගැනීමේ හැකියාව ඇති පද්ධති (Traceability system)	45,000	10,350,000.00	UNIDO
EDB පිරිවැය (Cost met by EDB)		29,300,000.00	
UNIDO පිරිවැය (Cost met by UNIDO)		10,350,000.00	

මෙම සහතිකය ලබා දීමේදී යුරෝපා සංගමය පිළිගනු ලැබූයේ සහ සලකා බලනු ලැබූයේ GI ලාභනය සඳහා කුරුඳු සකස් කරනු ලැබූ ආකාරය බැවින් කුරුඳු සඳහා GI සහතිකය යුරෝපා සංගමයෙන් ලබා ගැනීම සඳහා යුරෝපා සංගමයට ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ අයදුම්පත සමඟ භූගෝලීය දර්ශකය සනාථ කිරීම සඳහා දේශීය කුරුඳු සකස් කරන ආකාරය පිළිබඳව පිළිවෙත් සකස් කොට ඉදිරිපත් කර ඇත. එහිදී එම පිළිවෙතට අනුව කුරුඳු සකස් කිරීමට යුරෝපා සංගමය නිර්දේශ කර ඇත.

(ආ) යුරෝපා සංගමයට ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ කුරුඳු සකස් කිරීමේ පිළිවෙත්වලට අනුකූල වන පරිදි දේශීයව සකස් කරනු ලබන කුරුඳු ප්‍රමිති ගත කල යුතුය. මේ සඳහා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ එක්ව GI පිරිවිතර අගයදාම තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පාලන පිළිවෙත් සකස් කර ඇත. එහෙත් මෙම GI පිරිවිතරවලට අනුකූලව කුරුඳු සකස් කරනු ලබන ආකාරය අගයදාම තුළ මෙතෙක් ක්‍රියාත්මක වී නොමැත.

(ඇ) භූගෝලීය දර්ශකය ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේදී විවිධ පාර්ශව මේ සඳහා කටයුතු කර තිබුණි.

ආයතනය	ලබා දෙන ලද සහාය	කාලපරිච්ඡේදය
අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව	කුරුඳු වගාකරුවන් ලියාපදිංචිය සහ GI සංගමය සංවිධානය කිරීම. මෙම ව්‍යාපෘතියේ බාහිර පාලක වශයෙන් කටයුතු කිරීම.	2009 - මේ දක්වා හා ඉදිරියේ දී සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීම.
ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය (SLSI)	SLSI කුරුඳු ප්‍රමිතිය සකස් කිරීම, GAP, GMP ප්‍රමිති සැකසීම	2009-2021
කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය (ITI)	අවශ්‍ය පරීක්ෂණ දත්ත ලබා දීම	2009-2021
වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුව (DOC)	විදේශ තානාපති කාර්යාල හරහා යුරෝපා සංගමයේ නීතිඥවරුන් සමඟ සම්බන්ධීකරණය	2009-2021
කුළුබඩු සංගමය (The spice Council)	කුරුඳු වගාකරුවන් සහ සැකසුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සහ GI සංගමය සංවිධානය කිරීම	2009-2022
කුළුබඩු සහ ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන නිෂ්පාදකයින්ගේ වෙළඳ සංගමය (SAPPTA)	කුරුඳු වගාකරුවන් සහ සැකසුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සහ GI සංගමය සංවිධානය කිරීම	2009-2022
විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය	යුරෝපා සංගමය සමඟ අවශ්‍ය සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සඳහා සහායවීම.	2009-මේ දක්වා

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය (SLSI) විසින් කුරුඳු ප්‍රමිතිය සකස් කිරීම, GAP, GMP ප්‍රමිති සැකසීම මෙතෙක් සිදු කර නොතිබුණි.

3.8.5 ලංකා භූගෝලීය දර්ශක සංගමය (CCGIA)

විස්තර පහත පරිදි විය.

(අ) භූගෝලීය දර්ශකය යුරෝපා සංගමය තුළ ලියාපදිංචි අවශ්‍යතාවක් සපුරාලමින් හා භූගෝලීය දර්ශකය ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාම සඳහා 2019 වසරේ දී, ලංකා භූගෝලීය දර්ශක සංගමය (Ceylon Cinnamon GI Association- CCGIA) අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් පිහිටුවා ඇත. අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් කුරුඳු භූගෝලීය දර්ශක සංගම් පිහිටුවා සාමාජිකත්වය පුළුල් කිරීමට කටයුතු කර ඇති අතර දිස්ත්‍රික් නියෝජිතයින් රැස්කොට ජාතික සංගමයක් පිහිටුවීමට කටයුතු යොදා ඇත.

මෙම සංගමය මූලික අරමුණ වී ඇත්තේ භූගෝලීය දර්ශකය සඳහා වන කුරුඳු පිරිවිතරය (specification) CCGIA සාමාජිකයන්ට හඳුන්වා දීම සහ අගයදාමය තුළ මෙම පිරිවිතරය අනුගමනය කිරීම සඳහා වන පාලන සැලැස්ම (Control Plan) අදියර 3ක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමයි.

- (i) ස්වයං පාලනය - අදාළ පාර්ශවකරු විසින් ස්වේච්ඡාවෙන් සිදු කරන තත්ත්වපාලනය
- (ii) අභ්‍යන්තර පාලනය - කුරුඳු භූගෝලීය සංගමය මගින් සිදු කරන තත්ත්ව විගණනය
- (iii) භාහිර පාලනය - අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සුදුසු විගණන ආයතනයක් හරහා සිදුකරන තත්ත්ව විගණනය

මෙම පාලන සැලසුම් සකස් කිරීම සඳහා අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් Control Union නැමැති ආයතනයක සහාය ලබා ගෙන ඇති අතර එම ආයතනය සමඟ එක්ව ඉදිරියේදී පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යෝජිතව ඇත.

- (ආ) භූගෝලීය දර්ශක සංගමයේ පාර්ශවකරුවන් වනුයේ එහි සාමාජිකයන්ය. එනම් වගාකරුවන්, සැකසුම්කරුවන්, අතරමැදියන්, අපනයනකරුවන් ය. ඔවුන්ට පැවරී ඇති කාර්යභාරය පහත පරිදි විය.

පාර්ශවකරු	පැවරී ඇති කාර්යභාරය
වගාකරුවන්	නිර්දේශිත පිරිවිතරයන් අනුව උසස් ප්‍රමිතියේ කුරුඳු වගා කිරීම.
සැකසුම්කරුවන්	නිර්දේශිත පිරිවිතරයන් අනුව උසස් ප්‍රමිතියේ කුරුඳු නිෂ්පාදනයක් සැකසුම් කිරීම.
අතරමැදියන්	නිර්දේශිත පිරිවිතරයන් අනුව උසස් ප්‍රමිතියේ කුරුඳු එකතු කිරීම.
අපනයනකරුවන්	නිර්දේශිත පිරිවිතරයන් අනුව උසස් ප්‍රමිතියේ නිෂ්පාදන අපනයනය කිරීම. GI පිරිවිතරයන්ට අනුකූලව ගුණත්වය පවත්වා ගැනීම සහ අගයදාමය තුළ සොයාගැනීමේ හැකියාව පවත්වාගෙන යාම.

සංගමයේ සාමාජිකත්වය ලබා ගැනීම සඳහා දිස්ත්‍රික් වශයෙන් වැඩිමුළු පවත්වා වැඩසටහන් සංවිධානය කරනු ලැබ ඇත. එහෙත් මේ වන විටත් එහි සාමාජිකත්වය ලබා ගෙන ඇත්තේ වගාකරුවන් 01 අයෙකු, අපනයනකරුවන් 9 දෙනෙකු සහ වගාව සහ අපනයනය යන දෙකෙහිම නියුතු 03 දෙනෙකු පමණි.

- (ඇ) මෙම සංගමයේ සාමාජිකයන්ට කුරුඳු වගා කිරීම සහ සකස් කිරීමට අදාළව පිරිවිතරයන් සාමාජිකයන්ට හඳුන්වා දී ඇත. එම පාලන පිලිවෙත් ක්‍රියාත්මක කල යුතු වන්නේ සංගමය විසිනි. කෙසේවුවද මේ දක්වා එය ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි. එමෙන්ම පවත්නා කුරුඳු භූගෝලීය දර්ශක සංගමයේ ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය කිරීමට සහ නව සංගමයක් පිහිටුවා ඇටෝනි ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවේ උපදෙස් ලබා ගැනීමට කටයුතු සිදු කරමින් පවතින බව අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය සඳහන් කරයි.

- (ඇ) කුරුඳු GI තත්ත්වය ජාත්‍යන්තරව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධ විශාල කාර්යභාරයක් අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය ඉටු කරයි. 2009 වර්ෂයේ සිට දරන ලද ප්‍රයත්නයන්ගෙන් පසුව 2022 පෙබරවාරි මාසයේදී කුරුඳු GI තත්ත්වය ලබාගෙන ඇත. කුරුඳු GI තත්ත්වය අනෙකුත් රටවල ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා වන කටයුතු සැලසුම් සහ මේ සඳහා අවශ්‍ය වන අලෙවිකරණ සැලැස්ම තවදුරටත් පිළියෙල කිරීමේ අදියරේ පැවතීණි.
- (ඉ) 2022 පෙබරවාරි මස 02 වන දින ශ්‍රී ලංකාව වෙත GI සහතිකය යුරෝපා සංගමය වෙතින් ලබා ගෙන ඇති අතර ඒ අනුව ශ්‍රී ලාංකීය කුරුඳු බෝගය සඳහා සුවිශේෂී වෙනස්කමක් අනෙකුත් කුරුඳු නිෂ්පාදන අතරින් හිමිවන බව පිළිගැනීමයි. ජාතික මට්ටමින් ශ්‍රී ලංකාව වෙත මෙම සහතිකය ලබා තිබුණද ඉන් පසුව කුරුඳු නිෂ්පාදකයින් වෙත GI සලකුණ ලබා දීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග රාශියක් ගත යුතුව ඇත. නමුත් විගණන අවස්ථාව වන විටත් බිම් මට්ටමේ ගොවීන්ගේ සමිති ස්ථාපිත කිරීමක් පමණක් සිදු වී තිබුණි. ඊට අමතරව කුරුඳු නිෂ්පාදකයින් වෙත GI සහතිකය ලබා දීම සඳහා වෙනත් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.
- (ඊ) පෙර සිට පවතින ප්‍රාදේශීය ගොවි සමිතිම මෙම නව ගොවි සංවිධාන ලෙස ස්ථාපිත කර තිබූ අතර ඒවා ලියාපදිංචි කිරීමක් හෝ සමිති වාර පැවැත්වීම, වාර්තා සටහන් තබා ගැනීම ආදිය විධිමත්ව ක්‍රියාත්මක වන ආකාරයක් විගණනයට නිරීක්ෂණය නොවුණි. ගාල්ල, මාතර දිස්ත්‍රික් ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂාවේදී පැවති ගොවි හමුවීම් හා නිෂ්පාදනකරුවන්ගේ හමුවීම් වලදී ඔවුහු GI සහතිකය පිළිබඳව හෝ එම ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා නොමැති බව විගණනයට නිරීක්ෂණය විය.
- (උ) මේ වන විට අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් කුරුඳු අපනයනකරුවන් ඒකරාශී කොට ගෙන නිෂ්පාදනකරුවන් සමඟ සබඳතා ගොඩ නගා ගෙන නොමැත. එබැවින් GI සහතිකය ලබා දීම සඳහා සිදු කිරීමට නියමිත අභ්‍යන්තර, බාහිර හා ස්වාධීන විගණන සිදු කිරීමට නොහැකි වී ඇත.

3.8.6 ඇසුරුම්කරණය හා ලේඛලේකරණය

කුළුබඩු ප්‍රාථමික ආකාරයෙන් සහ අගය එකතු කල නිෂ්පාදන වශයෙන් අපනයනය කිරීමේදී ඇසුරුම්කරණය හා ලේඛලේකරණය පිලිබඳ විශේෂයෙන් සැලකිලිමත් විය යුතු වේ. ඇසුරුම්කරණයේ දී කුළුබඩුවල ස්වරූපය, රසය, සුවඳ ආදිය ආරක්ෂා වන අයුරින් පිරිසිදු, සෞඛ්‍යාරක්ෂිත ක්‍රම අනුගමනය කිරීමෙන් එහි ප්‍රමිතිය රැක ගත හැකි වේ.

3.8.6.1 ඇසුරුම්කරණයේදී අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ කාර්යභාරය

අපනයනකරුවන්ට සහ විභව අපනයනකරුවන්ට ඔවුන්ගේ අපනයනවල තරඟකාරී තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ වැඩි කිරීමට සහාය වීම සඳහා තාක්ෂණික, තත්ත්ව සහ ඇසුරුම් සංවර්ධනය ඇතුළු සැපයුම් සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ වගකීම් වේ. එසේ වුවද කුළුබඩු ක්ෂේත්‍රයේ අපනයනකරුවන් සඳහා 2018 සිට 2021 කාලය තුළ ඇසුරුම්කරණය හා ලේඛලේකරණය වැඩිදියුණු කිරීමේ කටයුතු වෙනුවෙන් ඒ සඳහා සහයෝගය ලබා දී නොතිබුණි.

2022 අතුරු අයවැය වාර්තාව අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ භාණ්ඩවල ඇසුරුම්කරණ අවශ්‍යතාව සපුරාලීමට අවශ්‍ය උපදේශණ කටයුතු හා ඒ සම්බන්ධ රාජ්‍ය ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණය පහසුකිරීම සඳහා ජාතික ඇසුරුම් මධ්‍යස්ථානය අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය තුළ ස්ථාපිත කළ ද අපනයන 2022 වර්ෂය අවසන් වන විටද අපනයනකරුවන්ගේ ඇසුරුම්කරණ අවශ්‍යතාවයන් සපුරාදීමට නොහැකිවී තිබුණි.

3.8.6.2 ඇසුරුම්කරණයේදී කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ කාර්යභාරය

ඇසුරුම්කරණය සම්බන්ධයෙන් කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයෙන් ලද පිලිතුර අනුව ඇසුරුම්කරණය සම්බන්ධයෙන් උපදේශන සේවා ලබා ගැනීමට ස්ථාපිත කරන ලද රාජ්‍ය ආයතනයක් නොමැති බව දන්වා ඇත. ලංකා කාර්මික සංවර්ධන මණ්ඩලය විසින් සුළු පරිමාණ කර්මාන්තවල ඇසුරුම්කරණය සම්බන්ධව අවශ්‍යතැන්හිදී උපදෙස් ලබා දීම සිදුකරන බවත්, පෞද්ගලික අංශයේ ඇසුරුම් කර්මාන්තකරුවන්ගේ සාමාජිකත්වය ඇතිව පිහිටුවා ඇති ශ්‍රී ලංකා ඇසුරුම් ආයතනය මගින් ඇසුරුම්කර්මාන්තවලට වෙළඳ ප්‍රදර්ශන , සම්මන්ත්‍රණ, සම්මේලන පවත්වනු ලබන බවත් වැඩිදුරටත් දන්වා ඇත.

3.9 අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග නිෂ්පාදනය හා ප්‍රවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් අනෙකුත් රාජ්‍ය ආයතනවල කාර්යභාරය

3.9.1 රසායනාගාර සේවා පහසුකම්

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික අපනයන උපායමාර්ගවල කොටසක් ලෙස කුළුබඩු හා මිශ්‍රයන්ගේ උපායමාර්ග 2018-2022 සැලැස්ම තුළ හඳුනාගෙන තිබූ පරිදි අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත නිෂ්පාදනවල ගුණත්වය පරීක්ෂා කිරීමේ පර්යේෂණාගාරවල අඩුවක් රට පුරාම පවතින බව 2018 වර්ෂයේ දී හඳුනාගෙන තිබුණි. 2022 වර්ෂය වන විටද රසායනාගාර පහසුකම් ලබාගතහැකි පිළිගත් ආයතනයක් ලෙස කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනය නම් කළ හැකි වුවද කුරුඳු පර්යේෂණ ආයතනය, මාතලේ මධ්‍යම පර්යේෂණායතනය, කුළු බඩු හා ඒ ආශ්‍රිත අලෙවි මණ්ඩලය මේ සඳහා පහසුකම් ප්‍රමාණවත් ලෙස සංවර්ධනය වී නොතිබීම සහ රට තුළ අපනයන කෘෂිබෝග ආශ්‍රිත පර්යේෂණාගාරවල හිඟකම පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

3.9.2 රසායනාගාර සේවා පහසුකම් සැපයීම-කුරුඳු පර්යේෂණ ආයතනය

ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ හා පුහුණු මධ්‍යස්ථානය, කුරුඳු පිළිබඳව ලංකාවේ ඇති එකම පර්යේෂණ ස්ථානය වේ. කුරුඳු කර්මාන්තයේ යහපත උදෙසා කුරුඳු වගා කිරීම සහ පිරිසැකසුම්කරණය සම්බන්ධ සියලු අංශයන් හි පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය පිළිබඳ ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනය වන මෙමගින් රජයේ අනුමත ගාස්තු මත බාහිර පාර්ශවයන්ට රසායනාගාර සේවා පහසුකම් ලබාදීම සිදුකරයි. ආයතනය තුළ ක්‍රියාත්මක කෘෂි විද්යාව හා බෝග වැඩි දියුණු කිරීමේ අංශය, පාංශු හා ශාක පෝෂණ අංශය, ශාක ආරක්ෂණ අංශය, පසු අස්වනු තාක්ෂණ අංශය ආදී අංශවල සිදුකරනු ලබන විවිධ පර්යේෂණ කටයුතු, පුහුණුවීම්, සඳහා මෙන්ම අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත කටයුතුවල නිරත වන පාර්ශවයන්ට ගුණාත්මක සේවාවක් සැපයීම ආදී කටයුතු සඳහා තාක්ෂණික පහසුකම් සහිත පර්යේෂණාගාරයක අවශ්‍යතාවය පවතී. ආයතනය තුළ පවතින පර්යේෂණාගාරය සහ පහසුකම් පිළිබඳ පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) 2019 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ කුරුඳු පර්යේෂණ ආයතනය විසින් නිකුත් කළ රසායනාගාර වාර්තා පිළිබඳ විස්තර අනුව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රතිපත්ත මණ්ඩලයේ සහතික ලත් රසායනාගාර වාර්තා නිකුත් කිරීම අවම මට්ටමක පවතින බව 2022 ජුනි 28 සිදුකළ විගණන පරීක්ෂාවේ දී නිරීක්ෂණය විය. මෙම තත්වය තුළ දකුණු පළාත හා ආශ්‍රිත කුරුඳු නිෂ්පාදකයින්ට රසායනික පරීක්ෂණ සඳහා කොළඹ වැනි දුර බැහැර ප්‍රදේශවල පෞද්ගලික රසායනාගාර හා කාර්මික තාක්ෂණය වැනි ආයතන වෙත පැමිණීමට විශාල මුදලක් සහ කාලයක් වැය කිරීමට සිදුවන බව නිරීක්ෂණය විය. සහතික නිකුත් කිරීම පිළිබඳ විස්තර පහත පරිදි වේ.

අංශය	පර්යේෂණයේ නම	2019		2020		2021	
		බාහිර	අභ්‍යන්තර	බාහිර	අභ්‍යන්තර	බාහිර	අභ්‍යන්තර
පසු අස්වනු තාක්ෂණ අංශය	GCMS identification (වාෂ්පශීලී තෙල් තුළ අන්තර්ගත රසායනික ද්‍රව්‍ය සංයුතිය සෙවීම හා ඊට අදාළ වාර්තා ලබා ගැනීම)	01	650	11	722	10	680
	Sulfitte Content (On dry basis)	00	36	09	36	07	56
	Oil Content (on dry basis)	12	402	52	858	18	157
	Moisture Content	02	357	44	457	23	275
	Water activity	01	387	11	312	35	121
	එකතුව	16	1,832	127	2,385	93	1,289

(ආ) පසු අස්වනු තාක්ෂණ අංශය සහ පාංශු හා ශාක පෝෂණ අංශය මගින් විද්‍යාගාර සේවාවන් 28 ක් සැපයීම සිදුකළ ද සේවාවන් 12 ක් සඳහා පමණක් ප්‍රතිඵල අනුමත වී තිබුණු අතර අනෙකුත් පර්යේෂණ ආයතන විසින් අයකරනු ලබන ගාස්තුවලට සාපේක්ෂව එම සේවාවන් අවම ගාස්තු යටතේ සැපයීමට හැකි වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

විද්‍යාගාර සේවාව	අයකිරීම/ Cost (Rs.)	අනෙකුත් ආයතනව ල මිල ගණන් (ITI)	Status of the Accreditation/ප්‍රතිඵල
Post-harvest technology division			
1. Determination of moisture content in volatile sample with report**	300.00	9,000	ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
2. Determination of spice volatile oil content and moisture content (%) with report**	750.00		ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
3. Determination of bark oil content and moisture content (%) with report (cinnamon)	750.00	2,000.00	ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
4. Determination of moisture content (%) with report	750.00		ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
5. Determination of non volatile ether extraction content (%) with report**	1,800.00		ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
6. Determination of water activity in sample with report (water activity meter)**	450.00		ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
7. Soil PH and EC with report**	100.00	100.00	ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
8. N,P,K analysis without report**	1,000.00	670.00	ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
N,P,K analysis without report**	700.00		ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
9. Total N in soil**	350.00		ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
10. Phosphorous analysis in soil**	350.00		ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත
11. Exchangeable K analysis in soil**	350.00		ප්‍රතිඵල සඳහා අනුමත වී ඇත

(ඇ) ආයතනය විසින් සපයනු ලබන පහත සඳහන් විද්‍යාගාර සේවාවන් 8 සඳහා ප්‍රතීතන ලබාගැනීමට නොහැකි වී ඇති අතර ප්‍රතීතන ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිත බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම සේවාවන් සඳහා ප්‍රතීතනය ලබාදීම මගින් සේවාවන් ලබාගන්නා ආයතනවලට අදාළ සේවාව සඳහා ජාත්‍යන්තර පිළිගැනීම සහිත සහතික පත්‍ර ලබාගැනීමට හැකියාව ලැබේ. අදාළ සේවාවන් සහ ආයතන විසින් අයකරනු ලබන ගාස්තු සහ පෞද්ගලික අංශයේ අනෙකුත් අයකරනු ලබන ගාස්තු පිළිබඳ විස්තර පහත දැක්වේ.

විද්‍යාගාර සේවාව	අයකිරීම/Cost (Rs.)	අනෙකුත් ආයතනවල මිල ගණන් (ITI)	Status of the Accreditation/ප්‍රතීතන
Post-harvest technology division			
GCMS Analysis for volatile oil with report (Cinnamon)	6,000.00	12,000.00	ප්‍රතීතනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට ඇත.
GCMS Analysis for pesticide residual with report (cinnamon)	5,000.00		ප්‍රතීතනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට ඇත.
Determination of leaf oil content and moisture content (%) with report (cinnamon)	750.00	2,000.00	ප්‍රතීතනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට ඇත.
Specific gravity*	600.00		ප්‍රතීතනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට ඇත.
Solubility in alcohol*	500.00		ප්‍රතීතනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට ඇත.
Refractive index*	700.00		ප්‍රතීතනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට ඇත.
Optical rotation*	700.00		ප්‍රතීතනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට ඇත.
Soil analysis CR, Cu*,Ca*, Na, Fe*,Ni, Mn, MG*,Zn*,Li, As, Se, Be, AI			ප්‍රතීතනය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට ඇත

(ඈ) ඉහත සේවාවන් ප්‍රතීතනය කිරීම සඳහා සපුරාලිය යුතු අවශ්‍යතාවයන් සහ නඩත්තු කටයුතු සඳහා රු.2,055,000 ක පමණ මුදලක් අවශ්‍ය වන බවත් ප්‍රතිපාදන ලබාගැනීමට නොහැකි වීම මත ඉහත සඳහන් විද්‍යාගාර සේවාවන් සඳහා ප්‍රතීතන ලබාගැනීම ප්‍රමාද වී තිබෙන බව නිරීක්ෂණය විය. අදාළ අවශ්‍යතාවයන් සහ වටිනාකම පහත පරිදි විය.

S/N	Item	දළ ඇස්තමේන්තුව (රු.)
1	ICPOES උපකරණය නඩත්තු කිරීම	795,000.00
2	GCMS සේවා කිරීම/Services	300,000.00
3	උපකරණ ක්‍රමාංකනය කිරීම /Instrument calibration	200,000.00
4	Chemicals and Consumables	500,000.00
5	PT and ILC Programme	50,000.00
6	Renew of Accreditation	80,000.00
7	Assessment charges	50,000.00
8	Service of other equipment (Spectrophotometer, Distillation unit)	80,000.00
	Total	2,055,000.00

(ඉ) ජාතික කුරුඳු පර්යේෂණ ආයතනයේ පසු අස්වනු තාක්ෂණ අංශය විසින් සිදු කරන ලද පර්යේෂණයන් මගින් වෙළඳපල ඉලක්කර නව නිෂ්පාදනයන් බිහිකර තිබූ නමුත් එම නිෂ්පාදනයන් දේශීය හෝ විදේශීය වෙළඳපලට නිකුත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කරන තත්ත්ව සහතික අදාල ආයතන වලින් ලබා නොගැනීම නිසා ඉහළ ගුණත්මක බවින් යුතු නිෂ්පාදිතයක් වෙළඳපලට නිකුත් කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.

මේ සම්බන්ධව පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- (i) 2017-2019 වර්ෂයේදී සිදුකරන ලද සම මේ රෝග හා දත්ත රෝග සඳහා දිලීර හා බැක්ටීරියා ප්‍රතිවිරෝධී ක්‍රියාකාරීත්වය (anti-bacterial and antifungal activity) පිළිබඳ කුරුඳු වල හැකියාව සම්බන්ධ පර්යේෂණ යෝජනාව රජයේ වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය වෙත ඉදිරිපත් කළද එම ආයතනයේ පැවති අභ්‍යන්තර අපහසුතාව හේතුවෙන් අදාල යෝජනාව පිළිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප වී තිබුණි.
- (ii) 2017-2018 වර්ෂයේදී සිදුකරන ලද දියවැඩියාව පාලනය සඳහා කුරුඳු තේ ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද පර්යේෂණය සඳහා සායනිකව තහවුරුවක් ලබාගෙන එය වෙළඳපොලට නිකුත් කර නොතිබුණි.
- (iii) 2019-2022 වර්ෂයේදී සිදු කරන ලද කුරුඳු තෙල් හා පැහිරි තෙල් යොදා ගෙන සිදුකරන ලද මදුරු චිකර්ශන හඳුන්කුරු නිෂ්පාදනය සිදු කර තිබුණද එම නිෂ්පාදිතය මිනිස් ශරීරයට සුදුසුදැයි සායනික පර්යේෂණ මගින් තහවුරු කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබූ අතර එමඟින් ඊට සරිලන වෙළඳපලක් ඇතිකර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

3.9.3 අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාලවල දායකත්වය

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයට අයත් උතුර, වයඹ, මධ්‍යම සහ දකුණ යන පළාත් කාර්යාල 4 මගින් 2020 හා 2021 වර්ෂ දෙක තුළ දී කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය අංශයේ “නව විභව අපනයන සමාගම් හඳුනාගැනීම හා සංවර්ධනය කිරීම යටතට වැඩසටහන යටතේ” අපනයනකරුවන් 44 දෙනෙකු හඳුනාගෙන තිබුණි.

(ආ) අපනයන සැකසුම් ගම්මාන වැඩසටහන යටතේ වයඹ, සහ දකුණ යන පළාත් කාර්යාල දෙකෙහි වැනිලා වගාව සඳහා ප්‍රතිලාභීන් 150 දෙනෙකු ද, මධ්‍යම පළාත තුළ කෝපි, වැනිලා, සහ එනසල් වගාව සඳහා ප්‍රතිලාභීන් ගණන 2645ක් පමණ තෝරාගෙන තිබුණ ද රාජ්‍ය වියදම් අවම කිරීමේ මුදල් අමාත්‍යාංශයේ චක්‍රලේඛය අනුව ප්‍රතිපාදන නොලැබීම හේතුවෙන් මෙම ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වූ බව සඳහන් කර තිබූ අතර උතුරු පළාත් තුළ මෙම ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

3.9.4 කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ කාර්යභාරය

“කර්මාන්ත විවිධාංගීකරණයක් හරහා දේශීය, කලාපීය හා ජාත්‍යන්තර සැපයුම් ජාලය හා සම්බන්ධ වෙමින් ගෝලීය තරඟකාරීත්වය තුළ සාපේක්ෂ ලාභයන් වෙත ළඟාවීම සඳහා දේශීය කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රය නවීන ක්‍රමෝපායන් හරහා ශක්තිමත් කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය” කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ වර්තමාන විෂය පථය වේ. ඒ අනුව ආනයන අපනයන ක්‍රියාවලිය වඩා කාර්යක්ෂම කර ගැනීම සඳහා ඒකාබද්ධ යාන්ත්‍රණයක් සැකසීම හා අපනයන ආශ්‍රිත ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති, වැඩසටහන් හා ව්‍යාපෘති සම්පාදනය මෙම අමාත්‍යාංශයේ සුවිශේෂී ප්‍රමුඛතා වශයෙන් හඳුනාගෙන ඇත.

ඒ අනුව අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ආශ්‍රිත අපනයනකරුවන් උදෙසා කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය මගින් සිදුවන කාර්යභාරය සම්බන්ධයෙන් කල විමසීමට ලද පිළිතුරු අනුව පහත කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

(අ) කුළුබඩු ආශ්‍රිත කර්මාන්ත 2018-2022 මාර්තු දක්වා කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ ලියාපදිංචි අපනයනකරුවන් සංඛ්‍යාව පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	අපනයනකරුවන් සංඛ්‍යාව
2018	08
2019	09
2020	10
2021	08
2022 මාර්තු	09

(ආ) කුළුබඩු කර්මාන්තවල අවශ්‍යතාවයන් හඳුනා ගැනීම සඳහා අගය එකතුකල කර්මාන්තවලින් උපදේශන කමිටුවක් පිහිටුවීමට ක්‍රියා කර තිබුණි. මෙම කමිටුව හරහා කර්මාන්තකරුවන්, රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන සමග සම්බන්ධීකරණය සිදුකර අවශ්‍ය සංවර්ධන හා සේවාවන් ලබා දීමට අපේක්ෂිතය.

(ඇ) එම උපදේශන කමිටු මගින් දේශීය කුළුබඩු නිෂ්පාදන කර්මාන්ත පිළිබඳ දත්ත පද්ධතියක් ඇති කිරීමට 2023 වර්ෂය සඳහා සැලසුම් කර තිබුණි. කුළුබඩු නිෂ්පාදකයින්, කර්මාන්තකරුවන් සහ වෙළඳපල අතර වඩාත් නම්‍යශීලී සම්බන්ධීකරණයක් ඇති කිරීම මගින් නාස්තිය අවම කිරීම, කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම මගින් ගුණාත්මක නිෂ්පාදන පාරිභෝගිකයා වෙත ලබා දීමට ක්‍රියා කිරීම මෙයින් අපේක්ෂිත අරමුණු වේ.

3.9.5 වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය

නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් හා වරණීය වෙළඳ ගිවිසුම් යටතේ ප්‍රභවස්ථාන සහතික නිකුත් කිරීමේ වගකීම පැවරී ඇත්තේ වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුවටයි. වෙළඳ ගිවිසුම් යටතේ භාණ්ඩ අපනයනය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රභවස්ථාන සහතික ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් ඇති අපනයනකරුවන් පමණක් වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ ලියාපදිංචි වේ. එම අපනයනකරුවන්ට ප්‍රභවස්ථාන සහතික ලබා ගැනීම මගින් අපනයන සඳහා තීරුබදු සහන ලබා ගැනීමට හැකියාව ලැබේ. විස්තර පහත පරිදි විය.

ඒ අනුව මෙම වාර්තාවෙන් සාකච්ඡා කෙරෙන අපනයන කෘෂි බෝග ආවරණය වන වෙළඳ ගිවිසුම් 07 ක් විය. එම වෙළඳ ගිවිසුම් යටතේ සිදු කරන ලද අපනයන ප්‍රමාණයන් පිළිබඳ දත්ත ඇමුණුම 13හි දැක්වේ.

වෙළඳ ගිවිසුම

ගිවිසුම්ගත වූ දිනය

ISFTA - ඉන්දු- ශ්‍රී ලංකා නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම	2000.03.01
APTA - ආසියානු පැසිෆික් වෙළඳ ගිවිසුම	2006.09.01
PSFTA - පකිස්ථාන- ශ්‍රී ලංකා නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම	2005.06.12
SAFTA - දකුණු ආසියානු නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම	2006
GSTP - ගෝලීය වරණීය වෙළඳ ක්‍රමය	1989
GSP - වරණීය පොදු ක්‍රමය	1964 පමණ සිට

(මූලාශ්‍රය: වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුවේ වෙබ් අඩවිය)

2019, 2020, 2021 වර්ෂයන්හිදී වෙළඳ ගිවිසුම් යටතේ සිදුකරන ලද අපනයනයන් ප්‍රමාණය මුළු අපනයනයන් සමග සැසඳීමේ දී වෙළඳ ගිවිසුම් යටතේ සිදුකරන ලද අපනයනයේ දායකත්වය පහත පරිදි විය.

අයිතමය	අපනයන ප්‍රමාණය (මෙ.ටොන්)								
	2019			2020			2021		
	රේඛ දත්ත අනුව	වෙළඳ ගිවිසුම්වලින්	%	රේඛ දත්ත අනුව	වෙළඳ ගිවිසුම්වලින්	%	රේඛ දත්ත අනුව	වෙළඳ ගිවිසුම්වලින්	%
කුරුඳු	17,176.18	10,181.70	59.28	18,721.83	10,002.64	53.43	18,813.52	9,132.19	48.54
ගම්මිරිස්	7,812.69	5,689.62	72.83	9,038.45	6,358.59	70.35	17,959.16	14,921.66	83.09
කරදමුංඟු	12.78	1.32	10.33	1.35	0.94	69.47	2.61	1.88	72.05
කරාඹු	5,115.22	4,167.89	81.48	2,579.39	1,927.36	74.72	6,478.68	4,691.18	72.41
සාදික්කා	2,657.96	1,226.75	46.15	1,774.07	796.79	44.91	1,710.29	995.75	58.22
කෝපි	22.70	9.46	41.68	26.64	8.84	33.18	30.47	12.01	39.41
කොකෝවා	2.04	0.00	0.00	2.81	0.00	0.00	3.91	0.00	0.00
වැනිලා	0.71	11.11	1,567.79	0.62	19.31	3,095.84	1.43	15.24	1,064.28
මුලන්	4,677.81	4,280.59	91.51	3,939.68	3,540.30	89.86	3,833.66	3,727.00	97.22
පැහිරි	10.46	0.00	0.00	5.78	0.00	0.00	4.08	0.00	0.00
ලෙමන්ග්‍රාස්	5.74	0.00	0.00	2.76	0.00	0.00	1.61	0.00	0.00
ඉඟුරු	36.17	21.76	60.15	110.49	42.03	38.04	113.81	80.34	70.59
කහ	116.59	67.27	57.70	69.25	34.81	50.27	42.38	24.27	57.27
ගොරකා	98.23	317.53	323.24	141.52	327.42	231.36	176.34	746.13	423.11
පුවක්	6,134.10	5,885.53	95.95	12,583.98	12,545.28	99.69	10,516.26	10,467.54	99.54

(මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා රේඛවෙන් ලද දත්ත, වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලද දත්ත)

ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා රේගුවෙන් ලද මුළු අපනයන දත්ත හා වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලද දත්ත සැසඳීමේදී පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) වෙළඳ ගිවිසුම් මගින් කෙරෙන අපනයනයන් මුළු අපනයනවලින් සියයට 10 සිට සියයට 92 දක්වා ආවරණය වී තිබෙනු දක්නට ලැබුණි. එහෙත් වැනිලා සහ ගොරකා සම්බන්ධ දත්ත දෙස බැලීමේදී මුළු අපනයනයන්ට වඩා වෙළඳ ගිවිසුම් මගින් සිදුකල අපනයන වැඩි බව පෙන්වීම ගැටළුකාරී විය.
- (ආ) කොකෝවා, පැහිරි, ලෙමන්ග්‍රාස් යන බෝග වෙළඳ ගිවිසුම්වලින් ආවරණය නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඇ) එමෙන්ම මෙම වෙළඳ ගිවිසුම් පැරණි කාලයේ සිට පැවත එන ගිවිසුම් වන අතර වර්ෂ 16කට මැන කාලයේදී නව ගිවිසුම්වලට එළැඹ තිබෙනු දක්නට නොලැබුණි.
- (ඈ) ඉන්දු- ශ්‍රී ලංකා නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම (ISFTA) යටතේ වර්ෂයකට මෙ.ටොන් 25,000ක කොටසක් (Quota) ශ්‍රී ලංකාවට හිමිවී ඇත. එහෙත් ඒ යටතේ සිදුකර තිබූ අපනයන ප්‍රමාණය 2019 දී මෙ.ටොන් 1137ක්, 2020 දී මෙ.ටොන් 1043ක් සහ 2021 දී මෙ.ටොන් 2099ක් පමණි. ඒ අනුව එම අපනයන අවස්ථාව උපරිම කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඉ) වර්ණය පොදු ක්‍රමය (GSP) යටතේ යුරෝපය, ස්විස්ටර්ලන්තය, නෝර්වේ, තුර්කිය යන රටවලට අපනයනය කරනු ලබන භාණ්ඩ සඳහා ප්‍රභවස්ථාන සහතික නිකුත් කිරීම සඳහා මැනකදී REX System නැමති පරිගණක පද්ධතියක් හඳුන්වා දී තිබුණි. අපනයන කෘෂි බෝග අපනයනයෙහි නියුතු (දළ වශයෙන්) අපනයනකරුවන් 363 ක් (අ.ස.ම.-2018 දත්ත) අතරින් මෙම පද්ධතිය යටතේ ලියාපදිංචි වී තිබුණේ අපනයනකරුවන් 88 දෙනෙකු පමණි.
- (ඊ) එමෙන්ම මෙම වෙළඳ ගිවිසුම හැර අනෙකුත් ගිවිසුම් යටතේ ප්‍රභවස්ථාන සහතික නිකුත් කිරීමේ විද්‍යුත් ක්‍රමවේදයක් මෙතෙක් හඳුන්වා දී නොතිබුණි.

3.9.6 පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරියේ කාර්යභාරය

2003 අංක 09 දරන පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය පනත මගින් ස්ථාපනය කරන ලද පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය ප්‍රධාන ලෙසම පාරිභෝගික අයිතීන් ආරක්ෂා කිරීම හා සාධාරණ වෙළඳපොළ තරඟකාරීත්වයක් ඇති කිරීම වෙනුවෙන් පෙනී සිටිනු ලැබේ. මෙහිදී පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරියට අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග සම්බන්ධව වන වගකීම සම්බන්ධව විගණනය විසින් අවධානය යොමු කර ඇත.

මේ සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

- (අ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග සම්බන්ධව මිල නියාමනය හා භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් වන වගකීම පිළිබඳ නිරීක්ෂණයේ දී පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය ප්‍රමාණවත් නියාමනයක් සිදු නොවන බව පැහැදිලි විය. සලකා බලන පසුගිය ආසන්නතම වර්ෂ හතර තුළ දී මෙම අපනයන බෝග සම්බන්ධව විශාල මිල උච්චාවචන හා වෙළඳපොළ තුළ භාණ්ඩ හිඟ වීම් සිදු වූ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය ප්‍රමාණවත් පියවරක් ගෙන නොතිබුණි.
- (ආ) 2020 අප්‍රේල් 21 දිනැති අංක 2172/5 දරන ගැසට්පත්‍රය මගින් කහ කිලෝග්‍රෑමයක් සඳහා රු.750ක පාලන මිලක් නියම කර තිබුණ ද 2020 සැප්තැම්බර් 23 දිනැති අංක 2194/49 දරන ගැසට් පත්‍රය මගින් පරිච්චින්න කර තිබුණි. ඒ හැර වෙනත් කිසිදු බෝගයක් සඳහා පාලන මිලක් නිෂ්පාදකයා හෝ පාරිභෝගිකයා වෙත නිකුත් කර නැති අතර ඒ නිසා වෙළඳපොළ ඉල්ලුම සැපයුම මෙන්ම මිල සම්බන්ධවද සක්‍රීය පාලනයක් හෝ නියාමනයක් නිසි අයුරින් සිදුව නොමැත.
- (ඇ) 2020 සහ 2021 වර්ෂයන් සලකා බැලීමේ දී පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය කහ බෝගය සඳහා වන ගැසට් පත්‍රයේ සඳහන් පාලන මිල ඉක්මවීම් සම්බන්ධව විමර්ෂණ 68ක්ද නියමිත ප්‍රමිතියට නොමැති වීම පිළිබඳව විමර්ෂණ 59ක්ද සිදු කර ඇති අතර එම වැරදි මත නඩු පැවරීම් සිදු කර ඇත.
- (ඈ) අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග සම්බන්ධව වගකීම් දරන විශේෂ ඒකකයක පිහිටුවීම හෝ ඒ සම්බන්ධව සිදු කරනු ලබන ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව/පාරිභෝගික ප්‍රජාව දැනුවත් කිරීමේ විශේෂ වැඩසටහන් හෝ පැවැත්වීම සම්බන්ධ කරුණු විමසීමේ දී පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරිය ඒ පිළිබඳ විශේෂ අවධානයක් යොමු කර නොතිබුණි. නමුත් සදාචාරාත්මක ව්‍යාපාර පරිසරයක් තුළ සුරක්ෂිත වූ පාරිභෝගිකයෙකු බිහි කිරීම සඳහා වන දැක්ම යතාර්ථයක් කර ගැනීම සඳහා මෙම අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග සම්බන්ධව ද අවධානය යොමු කළ යුතු වේ.

3.9.7 ආනයන හා අපනයන සම්බන්ධයෙන් ආනයන හා අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය

ආනයන හා අපනයන පාලනයට යටත් කළ භාණ්ඩ සඳහා ආනයන හා අපනයන බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම ආනයන හා අපනයන පාලන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදුකරනු ලබයි. ආනයන හා අපනයන පිළිබඳව රජය විසින් කලින් කල ගනු ලබන ප්‍රතිපත්තිමය තීරණවලට අදාළව රෙගුලාසි සකස් කිරීම හා ප්‍රසිද්ධ කිරීම මෙම දෙපාර්තමේන්තුවෙන් සිදු කෙරේ. විස්තර පහත පරිදි විය.

(අ) ඒ අනුව මෙම වාර්තාවෙන් සාකච්ඡා කෙරෙන කෘෂිකාර්මික බෝග සඳහා වර්තමානයේ දී බලාත්මක වන ආනයන අපනයන පාලන රෙගුලාසි සම්බන්ධ බෝග වර්ග 09ක් සඳහා හා 2020 අගෝස්තු 17 දිනැති අංක 2189/4 හා 2017 නොවැම්බර් 09 දිනැති අංක 2044/40 දරන ගැසට් නිවේදන මගින් වර්තමානය වන විට ආනයන බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම තාවකාලිකව අත්හිටුවා තිබුණි. එහෙත් ශ්‍රී ලංකා රේගුවෙන් ලද දත්තවලට අනුව 2021 වර්ෂයේදීත් එම බෝග ආනයනය සිදු කර තිබුණි.

අයිතමය	ආනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑම්)	වටිනාකම (රු.)
කුරුඳු (CINNAMON)	87	86,107
ගම්මිරිස් (PEPPER)	59,208	68,186,770
කරදඹුංගු (CARDAMOM)	512	545,105
කරාබු (CLOVES)	10,011	11,273,841
සාදික්කා (NUTMEG)	2	4,836
කොකෝවා (COCOA)	2	1,147
ඉඟුරු (GINGER)	472	465,495
කහ (TURMERIC)	799	583,567
පුවක් (ARECANUT)	239,000	173,655,560

මූලාශ්‍රය: සංඛ්‍යාලේඛන අංශය, ශ්‍රී ලංකා රේගුව

3.10 අපනයන ප්‍රේෂණ ලැබීම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය

ශ්‍රී ලංකාව විසින් කරනු ලබන සියලුම අපනයන වල ප්‍රේෂණ ලැබීම්, 1948 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව නිකුත් කරන ලද 2022 අංක 01 දරන අපනයන ඉපයුම් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන ඒමේ රීති(රීතීන්) සංශෝධන මගින් නියාමනය කරනු ලබයි. එම රීතීන් මගින් විදේශීය විනිමය දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරී ඇති බලතල ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ විනිමය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බලයලත් වෙළෙඳන් (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව) මගින්, අපනයන ඉපයීම් ශ්‍රී ලංකාවට ප්‍රේෂණය කිරීම පිළිබඳ තොරතුරු ගෙන්වා ගනු ලබන බව සඳහන් කර තිබුණි.

අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනය කිරීම විවෘත ගිණුම් ක්‍රමවේදය හරහා සිදුවන විට අපනයනකරුවන් විසින් බලයලත් වෙළඳුන් වෙත අපනයන ලියවිලි ඉදිරිපත් නොකරන අවස්ථාවලදී එවැනි අපනයන පිළිබඳ තොරතුරු බලයලත් වෙළඳුන් සතුව නොපවතී. ඒ අනුව එම අවස්ථාවල දී විදේශ විනිමය ශ්‍රී ලංකාවට ලැබුණු බවට තහවුරු කරගැනීමට ක්‍රමවේදයක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතුව නොපවතින අතර පවතින අඩුපාඩු අවම කරගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ශ්‍රී ලංකා රේගුව සහ බලයලත් වෙළඳුන් එක්ව මාර්ගගත අපනයන ඉපයීම් අධීක්ෂණ පද්ධතියක් (Online Export Proceeds Monitoring Scheme) ස්ථාපිත කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගනිමින් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. මෙම පද්ධතියේ වර්ග කිරීමේ හැකියාව (sorting) මත අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනය කිරීමට අදාළ තොරතුරු ලබාගැනීමේ හැකියාව පවතින බව සඳහන් කර තිබුණි.

4. නිර්දේශ

- 4.1 අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අපනයන කෘෂිකාර්මය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තියක්ද ඇතුළත් කර කෘෂිකර්ම ප්‍රතිපත්තියක් සකස්කර ක්‍රියාවට නැංවීම.
- 4.2 1992 අංක 46 දරන අපනයන කෘෂිකර්මාන්තය ප්‍රවර්ධන පනත අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග ප්‍රවර්ධනය උදෙසා වඩා ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සාධනීය සංශෝධන පනතට ඇතුළත් කර කඩිනමින් බලාත්මක කිරීම.
- 4.3 පර්යේෂණ ප්‍රමුඛතා හඳුනාගෙන ඒ සමග ප්‍රමාණවත් ප්‍රතිපාදන ලබාදීම මගින් පර්යේෂණ සිදුකිරීම සහ ඒවා ප්‍රායෝගික භාවිතය සඳහා සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් පෙළඹවීම මගින් අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන අපනයන ප්‍රවර්ධනය.
- 4.4 දේශීය ඖෂධ සඳහා අවශ්‍ය බෝග නිෂ්පාදනය කිරීමට අමතරව අපනයනය අරමුණුකොට ගෙන ශ්‍රී ලංකා ආයුර්වේද සංස්ථාව, ආයුර්වේද දෙපාර්තමේන්තුව සතු ඔසු උයන්වල සහ වෙනත් යෝග්‍ය භූමිවල වගා කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- 4.5 ප්‍රදේශවලට ආවේණික වූ සුළු අපනයන බෝග වගාකිරීම සඳහා ගොවි සමිති ,සමූපකාර සමිති සහ වගාකරුවන් දිරිමත් කිරීම, අස්වැන්න වර්ධනයකිරීම, ගුණාත්මකභාවය වර්ධනය කිරීම සඳහා වැඩසටහන් සකස්කිරීම සහ වෙළඳපොළ තහවුරු කිරීම.
- 4.6 කෘෂිකාර්මික බෝග වලින් හැකිතාක් අගය එකතුකිරීමේ නිෂ්පාදන, අතුරු නිෂ්පාදන හඳුනාගැනීම හා ඒ සඳහා ක්‍රමෝපායන් සැලසුම් කිරීම.
- 4.7 කුළු බඩු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි මණ්ඩලය මගින් සුළු අපනයන බෝග මිල දී ගැනීම, නිෂ්පාදකයන්ට අවශ්‍ය තොග ලබාදීම හා සාධාරණ මිලට ගුණාත්මක ද්‍රව්‍ය පාරිභෝගිකයන් වෙත ලබා දීම.
- 4.8 අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝගවලට අදාළ බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය සහතික කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම හා හැකියාව අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතු වන බැවින් ඒ සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය බලය අපනයන කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වෙත ලැබෙන පරිදි අදාළ නීතිමය සංශෝධන ඇති කිරීම.

- 4.9 අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග වර්ගවලට අදාළ පැළ ගොවීන්ට ලබාදීමේ දී වගා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් පවතින නිශ්චිතව හඳුනාගත් වගාකරුවන්ට පමණක් පැළ නිකුත් කිරීම හා අස්වනු නෙලීම දක්වා අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ ක්‍රමවේදයක් සැකසීම.
- 4.10 අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝග ආශ්‍රිත ගොවීන් හා නිෂ්පාදනයන්ට යහපත් කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් (GAP) සහ යහපත් නිෂ්පාදන පිළිවෙත් (GMP) සහතික නිකුත් කිරීම සඳහා විශේෂ වැඩපිළිවෙලක් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කිරීම හා ඔවුන් සහතික කරණය කරන ලද නිෂ්පාදන අඛණ්ඩව කරගෙනයාම සඳහා පෙළඹවීම.
- 4.11 අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග හා සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්ගේ ලියාපදිංචි කිරීම හා භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධතිය (GIS) පදනම් කරගත් සිතියමක් ආධාරයෙන් වගා කරන ප්‍රදේශ හඳුනා ගැනීමට හැකිවන පරිදි මධ්‍යගත දත්ත පද්ධතියක් පවත්වා ගැනීම, දත්ත හුවමාරුව හා ප්‍රගතිය කාලීනව නියාමනය.
- 4.12 වැඩි අපනයන ආදායම් ලබාගත හැකි බෝග පිළිබඳ කාලීන දත්ත විශ්ලේශණය මගින් අදාළ බෝග නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය.
- 4.13 නව වෙළඳ ගිවිසුම් ඇතිකර ගනිමින් බදු සහන හා වෙනත් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සහ කුරුදු සඳහා ලබා ගෙන ඇති භූගෝලීය දර්ශකය (GI) තුළින් කඩිනම් ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ වැඩසටහනක් සැකසීම.
- 4.14 2022 අයවැය යෝජනා අනුව සියළු අපනයනයන් නියාමනය සඳහා කේන්ද්‍රීය ආයතනයක් පිහිටුවීම සහ අමුද්‍රව්‍ය ලෙස නොව අගය එකතුකළ නිෂ්පාදන ලෙස අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනය ප්‍රවර්ධනය සඳහා ආයෝජන සිදුකිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදල් ප්‍රතිපාදන ලබාදීම සහ ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ සියළුම ආයතන අදාළ කාර්යභාරය වෙත යොමුකරවීම.
- 4.15 අපනයන මගින් උපයන විදේශ විනිමය ශ්‍රී ලංකාවට ලැබෙන බවට සහතික වීමේ ක්‍රමවේදය අදාළ වගකිවයුතු ආයතන සම්බන්ධ වී කඩිනමින් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණය ශක්තිමත් කිරීම, අපනයන ඉපයීම් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙනඒම පිළිබඳ රීතීන් කෙරෙහි අපනයනකරුවන් දක්වන අනුකූලතාවය පිළිබඳ පසුච්ඡරම් කිරීම. (මාර්ගගත අපනයන අධීක්ෂණ පද්ධතිය)

4.16 ඇසුරුම්කරණයේ ප්‍රමිතිය සහතික කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතනයක සහාය ලබා දීම, සන්නාම භාවිතය කෙරෙහි අපනයනකරුවන් නැඹුරු කිරීම සඳහා වැඩපිළිවෙලක් සකස් කිරීම.

4.17 2018 සිට 2022 දක්වා ක්‍රියාත්මක කළ බඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍ය පිළිබඳ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී හඳුනාගත් ඉහත දුර්වලතාවලට අදාළ නිර්දේශ නව සැලසුම් සකස් කිරීමේදී භාවිතා කිරීම.

ඩබ්ලිව්.පී.සී.වික්‍රමරත්න

විගණකාධිපති

2023 ජූනි 02 දින

2011 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති සභාව වෙත පර්යේෂණ යෝජනා 24 ක් ඉදිරිපත් කර ඒ සඳහා රු.මිලියන 45.5 ක් වැය කර තිබුණි.

අනු අංකය	පර්යේෂණයේ නම	ආරම්භ කළ වර්ෂය	අවසන් කළ වර්ෂය	දරන ලද පිරිවැය(රු.)
01	productivity improvement of cocoa through integrated soil and plant nutrient management system including good management practices(continuation)	2011	2013	2.4
02	Development of a cinnamon variety with high yield, superior oil quality, resistant to Rough bark disease and cinnamon wood Boring Moth	2011	2013	1.2
03	Multi –faceted crop improvement project on Black pepper	2011	2015	2.4
04	In vitro clone propagation of pepper local selections with high yield and quality	2011	2014	2.8030
05	Technology innovation for large scale in vitro multiplication of Cardamom,Cinnamon,Black pepper,Ginger and Turmeric	2011	2013	2.96
06	preparation of bio-fertilizer(Arbuscular mycorrhizae -AM) and bio-control agents(Trichoderma species and Pseudomonas florensence) for the nursery and field applications in Black Pepper (Piper nigrum L.)	2011	2013	0.2171
07	Detection of microbial contaminations at different stages of post harvest practices of Export Agricultural Crops (EACs)mainly Black papper (piper nigrum L)and its control (continuatin)	2011	2013	0.7659
08	Management of Cardamom Thrips(Sciothrips cardamom)in Cardamom (Elettaria cardamomum Maton)plantations under natural forests(continuation)	2011	2013	2.9520
09	Development of crop health based integrated pest management (IPM)package for managing Cinnamon pests(Arthropods,Pathogens and weeds)	2012	2014	3.2210
10	Development of tray drying technology to improve quality of export agricultural crops	2012	2013	1.3225
11	productivity improvement of cocoa through integrated soil and plant nutrient management system including good management practices Phase II	2014	2015	0.8
12	Technology innovation for large scale in vitro	2014	2015	0.8

	multiplication of Cardamom,Cinnamon,Black pepper,Ginger and turmeric Phase II			
13	Collection,Establishment,Evaluation,and Conservation of Germplasm of,Betel(piper betle L),Ginger(Zingiber officinales Roscoe)and Termeric(Curcuma domestica L).	2015	2017	1.28
14	Development of Value added products using waste betel(piper betel)leaves	2016	2018	0.72
15	A study the effect of changes on annual weather in soil Carbon and Nitrogen dynamics in Black pepper (piper nigrum L)cultivations	2017	2018	0.8
16	Collection and in-situ evaluation of local pepper selections	2017	2019	2.9575
17	Identification of genetic diversity of Goraka (Garcenia quaesita pierre and garcena zeylanica Roxb)and establishment of a field gene bank	2017	2019	1.496
18	synchronization of flowering and fruiting behavior of newly introduce piper nigrum cultivars (Butaweraala,dingirala and kohukumburerala)as climate change adaption technique	2017	2019	2.957
19	Collection and investigation for growth ,yield and chemical properties of different Goraka(Garcinia ququesita)selection in sri lanka	2017	2019	3.01
20	Studies on productivity improvement of cocoa under coconut in kurunagala District of Sri Lanka	2017	2019	1.519
21	Assesment of Existing Fertigation protocols with respect to their Marketable yield in different Agro Ecological Regions	2017	2018	0.715
22	Development of land suitability classification for black pepper in sri lanka	2018	2019	1.575
23	Comparison of Total Eco system benefits of pepper (Genus piper)mono crop with inter cropping and mixed cropping systems of pepper with special reference to kandyan Forest Gardens	2018	2019	
24	Study the effect of traditional shelter belt on growth ,yield & leaf quality of betel piper betle L.)	2019	2021	4.625
	එකතුව			45.4961

ජාතික විද්‍යා පදනමේ මූල්‍යාධාර මත 1975 වර්ෂයේ සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ, ජයවර්ධනපුර, රුහුණ යන විශ්වවිද්‍යාල සහ කෘෂිකර්ම පශ්චාත් උපාධි ආයතනය යන විවිධ ආයතන මගින් අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග පිළිබඳ සිදුකළ පර්යේෂණ

බෝගය	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	පර්යේෂණ ආයතනය	දරන ලද වියදම රු.	පර්යේෂණ වර්ෂය	පර්යේෂණ මගින් ආවරණය වන ක්ෂේත්‍රය
කහ	02	කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලය ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලය	4,766,410	2020/2021	
ඉඟුරු	01	ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය		2020/2021	
ගම්මිරිස්	01	අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව	350,000	1997/1999	
කුරුඳු	06	CISIR, ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය	745,900	1975, 2005/2008	
		රුහුණ විශ්ව විද්‍යාලය	58,849	1992/1993	
		අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව	229,580	1980/1986	
කරදමුංගු	02	අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව	686,400	1980 1983	
කරාඹු	02	කෘෂිකර්ම පශ්චාත් උපාධි ආයතනය	250,362	1978 1988/1990	
සාදික්කා	01	අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව		1990	
කෝපි	01	අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව	29,950	1977	ශ්‍රී ලංකාවේ කොන්දේසි අනුව කෝපි තෝරාගැනීම හා ජීව විද්‍යාත්මක අගය කිරීම
කොකෝ වා	02		20,800	1979 1985	කොකෝවා සහ කොකෝවා අපනයන පදම්කිරීම පිළිබඳ
ගොරකා	01	ජේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලය	634,831	2001-2005	ජානමය වෙනස්කම් හඳුනාගැනීම
එකතුව	19		7,773,082		

අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2008 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ පර්යේෂණ සඳහා ප්‍රතිපාදන පිළිබඳ විස්තර

වර්ෂය	ඉල්ලුම් කළ සමස්ත ප්‍රතිපාදනය	ලද ප්‍රතිපාදන ප්‍රමාණය	පර්යේෂණ වියදම	මුළු පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	අවසන් කළ පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	සිදුකරමින් පවතින පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව
2008	1,658,160	600,000	599,433	01	01	0
2009	1,812,953	645,000	436,845	01	01	0
2010	තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත					
2011	4,575,535	2,000,000	1,463,091	03	03	0
2012	1,026,265	1,800,000	810,519	01	01	0
2013	2,634,937	4,500,000	2,213,848	03	03	0
2014	916,530	4,000,000	1,794,041	01	01	0
2015	2,300,171	3,800,000	1,442,694	03	03	0
2016	13,180,010	4,000,000	1,932,359	27	19	8
2017	13,606,453	7,142,500	1,759,238	17	07	10
2018	3,942,190	5,000,000	2,971,259	16	05	11
2019	5,660,590	12,000,000	2,896,209	17	06	11
2020	1,646,620	4,960,831	581,500	14	05	09
2021	2,722,034	6,150,000	2,732,461	12	01	11
එකතුව	55,682,448	56,598,331	21,633,497	116	56	60

මාතලේ මධ්‍යම පර්යේෂණ ආයතනයේ විවිධ අංශ මගින් සිදු කළ පර්යේෂණ පිළිබඳ විස්තර

	පර්යේෂණ අංශය	වර්ෂය	ඉල්ලුම් කළ ප්‍රතිපාදනය	ලද ප්‍රතිපාදනය	දරන වියදම	පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව	පර්යේෂණ අවසන් කළ සංඛ්‍යාව	සිදුකරමින් පවතින පර්යේෂණ සංඛ්‍යාව
01.	ශාඛා විද්‍යා	2017	5,656,596	-	3,058,000	02	-	02
		2018	1,051,550	-	-	02	01	01
		2021	1,038,400	-	-	03	01	02
		එකතුව		7,746,546	-	3,058,000	07	02
02.	ප්‍රවේණි හා ශාක අභිජනන	2008	1,658,160 (කොකෝවා)	-	-	01	01	-
		2009	1,812,953 (කෝපි)	-	-	01	01	-
		2011	3,761,696	-	-	02	02	-
		2012	1,026,265	-	-	01	01	-
		2013	1,801,360	-	-	02	02	-
		2015	2,165,643	-	-	02	02	-
		2016	3,818,710	-	-	04	04	-
		2017	5,285,344	-	-	01	01	-
		2018	367,440	-	-	02	01	01
		2019	2,166,420	-	-	03	02	01
		2020	258,000	-	-	01	01	-
එකතුව		24,121,991			20	18	02	
03.	පසු අස්වනු තාක්ෂණ අංශය	2016	2,980,000	2,525,000	-	10	10	-
		2017	800,000	625,000	-	04	04	-
		2018	676,000	480,000	-	02	02	-
		2019	745,000	600,000	-	03	03	-
		2020	1,130,000	850,000	-	04	03	01
එකතුව		6,331,000	5,080,000	-	23	22	01	
04	පාංශු විද්‍යා අංශය	2016	ගම්මිරිස් වගාවක වර්ධනය සහ එලදාව ඉහල නැංවීමට නයිට්‍රජන් පොහොර ප්‍රභවයේ බලපෑම පරීක්ෂා කිරීම.	-	-	01	01	-
එකතුව						01	01	0

05	ශාක විද්‍යාධි විද්‍යා අංශය	2016	5,903,800	930,000	1,332,000	06	06	-
		2018	714,000	-	-	01	01	-
		2019	1,113,870	-	-	02	01	01
		2020	258,620	-	-	01	-	01
		2021	555,700	-	-	02	-	02
		2022	48,250	-	-	01	-	01
එකතුව			8,594,240	930,000	1,332,000	13	08	05
06	භෞතික විද්‍යා හා පැළ නිශ්පාදන අංශය	2016	477,500	-	-	06	01	05
		2017	972,500	-	-	09	01	08
		2018	1,133,200	-	-	09	-	09
		2019	1,635,300	-	-	09	-	09
		2020	1,421,600	-	-	08	01	07
		2021	1,027,800	-	-	06	-	06
එකතුව			6,667,900	-	-	47	03	44
07	කීට විද්‍යා අංශය	2006	2,319,088			02	02	-
		2011	813,839			01	01	-
		2013	833,577			01	01	-
		2014	916,530			01	01	-
		2015	134,528			01	01	-
		2017	892,013			01	01	-
		2021	100,134			01	-	01
එකතුව			6,009,909			08	07	01

පෞද්ගලික පැල තවත් ලියාපදිංචිය පිළිබඳ විස්තර

අනු අංකය	ප්‍රාදේශීය කාර්යාලය	ලියාපදිංචි තවත් සංඛ්‍යාව			
		2018	2019	2020	2021
01	නුවරඑළිය	32	31	26	38
02	මහනුවර	0	0	0	0
03	පොළොන්නරුව	39	28	18	17
04	ගම්පහ	30	28	24	35
05	ගාල්ල	69	71	65	70
06	අනුරාධපුරය	27	19	29	34
07	කොළඹ	15	13	9	20
08	කෑගල්ල	52	49	39	44
09	මාතර	89	83	51	62
10	මොණරාගල	78	59	52	52
11	බදුල්ල	53	55	42	47
12	මාතලේ	55	35	29	34
13	කුරුණෑගල	40	40	30	33
14	හම්බන්තොට	31	31	28	33
15	රත්නපුර	77	60	49	80
16	අම්පාර	0	0	0	0
17	කළුතර	44	37	32	32
	එකතුව	731	639	523	631

2018 සිට 2021 දක්වා කාල සීමාව තුළ නව වගා ප්‍රවර්ධන වැඩ සටහන යටතේ පැළ බෙදාදීම පිළිබඳ විස්තර

බෝගයේ නම	2018		2019		2020		2021		එකතුව	
	බෙදාදුන් පැළ සංඛ්‍යාව	ගොවීන් සංඛ්‍යාව	බෙදාදුන් පැළ සංඛ්‍යාව	ගොවීන් සංඛ්‍යාව	බෙදාදුන් පැළ සංඛ්‍යාව	ගොවීන් සංඛ්‍යාව	බෙදාදුන් පැළ සංඛ්‍යාව	ගොවීන් සංඛ්‍යාව	බෙදාදුන් පැළ සංඛ්‍යාව	ගොවීන් සංඛ්‍යාව
ගම්මිරිස්	589,329	1,470	488,203	1,210	903,495	2,336	825,350	2,308	2806,377	7,324
කුරුඳු	5,814,280	1,830	7,601,480	2,494	9,580,860	3,541	10,543,500	4,903	33540,120	12,768
පුවක්	2,000	01	3,400	01	7,200	21	21,800	45	34,400	68
සාදික්කා	2,350	23	8,475	135	9,775	124	9,250	145	29,850	427
කරාඹු	3,975	29	3,750	51	4,500	51	6,725	82	18,950	213
කෝපි	26,400	29	90,150	115	186,900	132	439,050	356	742,500	632
වැනිලා	0	0	0	0	14,090	16	39,440	78	53,530	94
එනසාල්	0	0	0	0	2,000	7	7,200	8	9,200	15
ගොරකා	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
කහ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ඉඟුරු	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
එකතුව	6,438,334	3,382	8,195,458	4,006	10,708,820	6,228	11,892,315	7,925	37,234,927	21,541
සහනාධාර වටිනාකම	104,710,000		86,650,000		160,337,665		0		351,697,665	

කරදමුංගු, පැහිරි, කොකෝවා යන බෝගවල කිලෝග්‍රෑම් ඒකක් සඳහා ලැබෙන සාමාන්‍ය අපනයන ආදායම

වර්ෂය	කරදමුංගු					පැහිරි					කොකෝවා			
	අපනයන ප්‍රමාණය	වටිනාකම	කි.ග්‍රෑ. එකක සාමාන්‍ය ආදායම(රු.)	කි.ග්‍රෑ. එකක සාමාන්‍ය ආදායම(ඇ.ඩො)	අපනයන ප්‍රමාණය	වටිනාකම	කි.ග්‍රෑ. එකක සාමාන්‍ය ආදායම(රු.)	කි.ග්‍රෑ. එකක සාමාන්‍ය ආදායම(ඇ.ඩො)	අපනයන ප්‍රමාණය	වටිනාකම	කි.ග්‍රෑ. එකක සාමාන්‍ය ආදායම(රු.)	කි.ග්‍රෑ. එකක සාමාන්‍ය ආදායම(ඇ.ඩො)		
2016	779,403	843,273,960	1,082	7	304	1,121,916	3,685	25	4,355	4,174,961	959	7		
2017	839,167	870,552,301	1,037	7	984	5,003,265	5,084	33	26,710	17,914,973	670	4		
2018	108,303	156,310,677	1,143	9	5392	28,570,335	5,299	33	4,283	5,273,977	1232	8		
2019	12,779	33,801,302	2,645	15	5745	31,285,021	5,446	30	2,043	3,242,369	1587	9		
2020	1,353	17,572,006	12,987	13	2762	18,723,324	6,779	37	2,805	3,947,710	1407	7.5		

කිලෝග්‍රෑම් එකක සාමාන්‍ය අපනයන ආදායම ඇමරිකානු ඩොලර් අනුව ගණනය කිරීමේ දී එක් එක් වර්ෂය සඳහා ඇමරිකානු ඩොලර් එකක සාමාන්‍ය විනිමය අනුපාතිකය 2016 සිට 2020 දක්වා පිළිවෙළින් රු.145.6 ක්,152.4ක්,162.5ක්,178.7ක් සහ 185.6 ක් ලෙස යොදාගෙන ඇත.

අපනයන දත්ත

අයිතමය	2,017		2,018		2,019		2,020		2,021	
	අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම (රු.)	අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම (රු.)	අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම (රු.)	අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම (රු.)	අපනයන ප්‍රමාණය (කි.ග්‍රෑ.)	වටිනාකම (රු.)
කුරුඳු	16,617,035	30,872,790,552	17,536,508	34,852,895,361	17,176,182	31,463,007,929	18,721,834	38,218,806,221	18,813,519	45,879,168,502
ගම්මිරිස්	13,309,082	12,767,965,501	13,118,093	12,074,033,131	7,812,686	8,272,042,415	9,038,450	9,128,989,653	17,959,161	22,669,345,438
කරදමුංගු	839,167	870,522,301	108,303	156,310,677	12,779	33,801,302	1,353	17,572,006	2,609	59,023,107
කරාබු	7,805,586	7,161,890,772	3,279,243	2,579,463,330	5,115,224	5,359,749,149	2,579,388	2,816,234,624	6,478,676	6,888,136,089
සාදික්කා	1,691,706	1,562,107,496	1,657,560	1,671,386,293	2,657,965	2,583,644,141	1,774,072	2,077,905,932	1,710,289	2,468,009,142
කෝපි	13,793	29,255,679	23,605	46,605,302	22,695	63,124,897	26,643	58,663,863	30,472	62,328,138
කොකෝවා	26,710	17,914,973	4,283	5,273,977	2,043	3,242,369	2,805	3,947,710	3,914	6,392,664
වැනිලා	5,995	27,058,577	1,553	63,206,424	709	24,816,409	624	25,726,958	1,432	30,459,577
බුලත්	5,144,919	3,164,075,484	4,009,007	2,615,715,842	4,677,806	3,406,466,274	3,939,680	2,942,545,811	3,833,662	3,076,901,802
පැහිරි	38,025	263,150,241	40,865	177,339,539	10,463	43,260,161	5,782	26,155,492	4,083	26,436,211
ලෙමන්ග්‍රාස්	984	5,003,265	5,392	28,570,335	5,745	31,285,021	2,762	18,723,324	1,614	13,966,917
ඉඟුරු	81,594	93,833,166	97,173	121,969,141	36,174	54,461,355	110,487	86,085,105	113,810	100,421,003
කහ	114,881	103,119,858	76,370	102,648,756	116,595	104,583,745	69,253	86,295,502	42,381	114,405,491
ගොරකා	87,441	70,885,170	87,308	69,812,122	98,233	71,130,805	141,518	104,437,593	176,343	156,011,667
පුවක්	10,647,354	5,745,292,775	4,947,292	2,864,181,263	6,134,099	3,828,117,601	12,583,981	8,375,790,616	10,516,256	8,669,640,938

මූලාශ්‍රය : සංව්‍යාලේඛන අංශය, ශ්‍රී ලංකා රේගුව

ඇමුණුම 09

අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලයේ දත්ත වර්ගීකරණයට අනුව ප්‍රධාන අපනයන නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයන් හි 2012 වර්ෂයේ සහ 2021 වර්ෂයේ දත්ත

	නිෂ්පාදනය	අපනයන ආදායම (ඇ.ඩො.මිලියන)				වර්ධනය
		2012	%	2021	%	%
1	Tea	1,408.66	15.21	1,324.37	10.82	-4.40
2	Rubber & Rubber Based Products	981.78	10.60	1,092.60	8.92	-1.68
3	Coconut & Coconut based Products	365.15	3.94	836.10	6.83	2.89
4	Spices, Essential Oils & Oleoresins	255.66	2.76	456.78	3.73	0.97
5	Fruits, Nuts & Vegetables	32.95	0.36	66.90	0.55	0.19
6	Cut Flowers & Foliage	11.10	0.12	16.20	0.13	0.01
7	Other Export Crops	12.08	0.13	68.58	0.56	0.43
8	Fish & Fisheries Products	205.17	2.22	295.08	2.41	0.19
9	Diamonds, Gems & Jewellery	425.31	4.59	294.05	2.40	-2.19
10	Apparel & Textile	3,964.65	42.82	5,415.90	44.24	1.42
11	Food, Feed & Beverages	309.70	3.34	443.98	3.63	0.28
12	Tobacco	89.22	0.96	111.95	0.91	-0.05
13	Leather Products	18.95	0.20	17.14	0.14	-0.06
14	Wood & Wooden Products	64.98	0.70	50.20	0.41	-0.29
15	Paper & Paper Products	89.95	0.97	117.38	0.96	-0.01
16	Chemicals & Plastic Products	94.77	1.02	160.33	1.31	0.29
17	Non-metallic Mineral Products	116.32	1.26	114.60	0.94	-0.32
18	Base Metal Products	56.13	0.61	156.40	1.28	0.67
19	Engineering Products	491.14	5.30	703.32	5.74	0.44
20	Footwear & Parts	12.24	0.13	14.86	0.12	-0.01
21	Petroleum Products	31.98	0.35	234.36	1.91	1.57
22	Other Manufactures	124.08	1.34	212.82	1.74	0.40
23	Miscellaneous Products	97.52	1.05	38.47	0.31	-0.74

9,259.49

12,242.37

මූලාශ්‍රය : අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය

ශ්‍රී ලංකාවේ කුළුබඩු හා සාන්ද්‍ර ද්‍රව්‍යවල අපනයන වෙළඳපල

	වෙළඳපල	අපනයන වටිනාකම (ඇ.ඩො.මිලියන)										Average Growth (%) (2016-2020)
		2016		2017		2018		2019		2020		
			(%)		(%)		(%)		(%)		(%)	
1.	Mexico	70.15	21.98	91.48	22.41	94.22	26.09	67.91	21.68	71.81	21.41	(0.57)
2.	India	75.06	23.51	105.56	25.86	85.06	23.56	78.66	25.11	66.46	19.81	(3.70)
3.	United States	45.61	14.29	52.69	12.91	45.08	12.48	39.44	12.59	55.20	16.46	2.17
4.	Peru	14.15	4.43	18.22	4.46	22.79	6.31	13.53	4.32	28.75	8.57	4.14
5.	Germany	21.99	6.89	18.54	4.54	18.28	5.06	16.76	5.35	13.38	3.99	(2.90)
6.	Colombia	7.50	2.35	11.01	2.70	8.60	2.38	6.84	2.18	11.65	3.47	1.12
7.	Ecuador	7.30	2.29	8.70	2.13	10.83	3.00	6.60	2.11	10.08	3.00	0.72
8.	United Arab Emirates	2.47	0.77	9.28	2.27	4.44	1.23	7.86	2.51	7.17	2.14	1.36
9.	United Kingdom	6.17	1.93	6.61	1.62	7.50	2.08	5.57	1.78	6.66	1.99	0.05
10.	Bolivia	5.92	1.85	6.74	1.65	5.14	1.42	8.53	2.72	6.22	1.85	(0.00)
11.	Guatemala	4.17	1.31	8.81	2.16	5.09	1.41	10.44	3.33	6.05	1.80	0.50
12.	Chile	3.58	1.12	4.45	1.09	4.22	1.17	3.85	1.23	5.24	1.56	0.44
13.	Spain	5.28	1.65	5.49	1.34	8.22	2.28	6.36	2.03	5.08	1.51	(0.14)
14.	France	4.42	1.38	3.91	0.96	3.62	1.00	4.73	1.51	4.37	1.30	(0.08)
15.	Australia	2.21	0.69	3.02	0.74	2.72	0.75	2.50	0.80	2.90	0.86	0.17
16.	El Salvador	1.39	0.44	2.59	0.63	2.86	0.79	1.71	0.55	2.87	0.86	0.42
17.	Nicaragua	1.92	0.60	2.07	0.51	1.36	0.38	1.61	0.51	2.84	0.85	0.25
18.	China	0.42	0.13	1.25	0.31	1.05	0.29	1.18	0.38	2.29	0.68	0.55
19.	Netherlands	2.76	0.86	3.70	0.91	2.43	0.67	3.45	1.10	2.08	0.62	(0.24)
20.	Canada	2.26	0.71	3.80	0.93	3.52	0.97	2.36	0.75	1.85	0.55	(0.16)
21.	Honduras	1.43	0.45	1.37	0.34	0.99	0.27	1.34	0.43	1.82	0.54	0.09

22.	Japan	1.83	0.57	1.87	0.46	1.90	0.53	2.02	0.64	1.79	0.53	(0.04)
23.	Italy	1.45	0.45	1.25	0.31	1.92	0.53	1.51	0.48	1.59	0.47	0.02
24.	Saudi Arabia	0.47	0.15	2.91	0.71	0.03	0.01	1.16	0.37	1.44	0.43	0.28
25.	Bangladesh	2.66	0.83	5.67	1.39	0.79	0.22	1.10	0.35	1.25	0.37	(0.46)
26.	Egypt	1.49	0.47	0.85	0.21	0.85	0.24	0.75	0.24	1.14	0.34	(0.13)
27.	Turkey	0.35	0.11	0.90	0.22	0.84	0.23	0.38	0.12	1.08	0.32	0.21
28.	Argentina	0.71	0.22	0.83	0.20	0.35	0.10	0.49	0.16	1.04	0.31	0.09
29.	Switzerland	1.69	0.53	2.50	0.61	1.90	0.53	1.91	0.61	0.95	0.28	(0.25)
30.	Poland	0.14	0.04	0.32	0.08	0.86	0.24	0.97	0.31	0.87	0.26	0.22
31.	South Africa	0.61	0.19	0.36	0.09	1.80	0.50	0.40	0.13	0.69	0.21	0.01
32.	Belgium	0.46	0.14	0.40	0.10	0.77	0.21	0.47	0.15	0.66	0.20	0.05
33.	Pakistan	0.86	0.27	3.29	0.81	1.45	0.40	1.19	0.38	0.53	0.16	(0.11)
34.	Malaysia	0.65	0.20	1.72	0.42	0.44	0.12	0.41	0.13	0.43	0.13	(0.08)
35.	Russian Federation	1.30	0.41	0.54	0.13	0.36	0.10	0.64	0.20	0.40	0.12	(0.29)
36.	Viet Nam	3.19	1.00	2.53	0.62	1.12	0.31	0.37	0.12	0.39	0.12	(0.88)
37.	Costa Rica	0.26	0.08	0.24	0.06	0.31	0.09	0.23	0.07	0.39	0.12	0.03
38.	Dominican Republic	0.19	0.06	0.27	0.07	0.44	0.12	0.42	0.13	0.39	0.12	0.06
39.	Maldives	0.74	0.23	0.98	0.24	0.66	0.18	0.52	0.17	0.36	0.11	(0.12)
40.	Austria	1.62	0.51	0.64	0.16	0.75	0.21	0.23	0.07	0.35	0.10	(0.40)
41.	Other Market	12.39	3.88	10.84	2.66	5.54	1.53	6.85	2.19	4.95	1.48	(2.41)
		319.22		408.20		361.10		313.25		335.46		

(මූලාශ්‍රය : අපනයන කාර්යසාධන දර්ශක-2020, අපනයන සංවර්ධන මණ්ඩලය)

අපනයන කෘෂිකාර්මික බෝග අපනයනයෙහි යෙදෙන අපනයනකරුවන්ගේ 2018 වර්ෂයේ දත්ත

	Description	Value (Rs.)	Share (%)
1	SAMAGI SPICE EXPORTS PVT LTD	3,404,680,068	6.37
2	RATHNA PRODUCERS CINNAMON EXPORTS PVT LTD	2,502,156,820	4.68
3	IMPEX CORPORATION PVT LTD	2,392,123,296	4.48
4	NEW LANKA CINNAMON PVT LTD	2,295,809,292	4.30
5	GRUPO CANELA PVT LTD	2,189,625,866	4.10
6	G P D SILVA & SONS INTERNATIONAL PVT LTD	2,053,605,688	3.84
7	S L A SPICE PVT LTD	1,898,566,323	3.55
8	NEW DEHARA TRADING COMPANY PVT LTD	1,615,879,190	3.02
9	S D S SPICES PVT LTD	1,547,068,150	2.90
10	HAYLEYS FREE ZONE LTD	1,493,664,910	2.80
11	DIMATH CINNAMON PRODUCERS	1,209,337,403	2.26
12	SPICE ESTATE PVT LTD	1,145,469,174	2.14
13	SYNTHITE LANKA PVT LTD	1,080,753,713	2.02
14	SABOOR CHATOOR PVT LTD	1,054,004,508	1.97
15	IMPERIAL SPICES PVT LTD	1,041,013,567	1.95
16	NIHAL SHANTHA & SONS	1,020,106,963	1.91
17	WATTAKGODA PRODUCERS	963,876,376	1.80
18	JOINT AGRI PRODUCTS CEYLON PVT LTD	960,027,065	1.80
19	RUHUNU SPICE EXPORTS PVT LTD	943,822,671	1.77
20	R A S N SPICE PVT LTD	911,743,560	1.71
21	TROPICAL ISLAND COMMODITIES PVT LTD	866,716,162	1.62
22	BIO FOODS PVT LTD	845,472,812	1.58
23	SIRILAKA TRADERS	755,688,482	1.41
24	D L K SPICE EXPORT	748,669,483	1.40
25	LUXMI EXPORT AND IMPORT	739,296,457	1.38
26	CENTRAL SPICE EXPORT	717,390,217	1.34
27	C S K EXPORTS	695,479,292	1.30
28	MAHIR BROTHERS	694,524,182	1.30
29	PURA VIDA INTERNATIONAL PVT LTD	656,621,830	1.23
30	THARIKA INTERNATIONAL	623,585,900	1.17
31	EOAS ORGANICS PVT LTD	619,466,619	1.16
32	INTERNATIONAL COMMODITY EXPORTS PVT LTD	609,672,677	1.14
33	CEYLON SPICE EXPORT	542,864,134	1.02
34	CARLTON ESTATE CINNAMON EXPORTERS	517,414,961	0.97
35	CINNATOPIA PVT LTD	505,259,956	0.95
36	LANKA COMMODITY TRADING PVT LTD	497,629,567	0.93
37	ORIENT TRADING CO PVT LTD	450,509,650	0.84
38	NEW RATHNA PRODUCERS AND EXPORTERS PVT LTD	439,972,298	0.82
39	ISHANA EXPORTS PVT LTD	409,468,916	0.77
40	G D DE SILVA SONS	386,161,806	0.72
41	C B L NATURAL FOODS PVT LTD	369,152,609	0.69
42	MERCHANT LANKA PVT LTD	344,579,309	0.65

43	LANKA GARDIAN COMMODITIES PVT LTD	283,294,456	0.53
44	CHATOOR & CO LTD A S	273,219,300	0.51
45	P N S SPICE EXPORTERS	268,102,445	0.50
46	SUMMERDALE PVT LTD	260,936,726	0.49
47	RANDIMA EXPORTERS	258,816,803	0.48
48	MARIYAM INTERNATIONAL	255,799,166	0.48
49	AKEN LANKA PVT LTD	248,488,500	0.47
50	AGROCORP INTERNATIONAL PVT LTD	243,505,528	0.46
51	MUBARAK TRADING CO	242,236,962	0.45
52	ADMAJEE LUKMANJEE PVT LTD	224,911,223	0.42
53	L B SPICE TRADING PVT LTD	223,830,066	0.42
54	A H SPICE EXPORTS	215,203,407	0.40
55	CEYNLA LANKA EXPORTS	212,196,647	0.40
56	D TRIANGLE PVT LTD	206,924,570	0.39
57	SPECTRUM	190,992,231	0.36
58	BALAJI VENTURES LANKA PVT LTD	190,352,778	0.36
59	WELL SPICE & CAR SALE	182,864,289	0.34
60	WORLDWIDE COMMODITIES PVT LTD	160,867,779	0.30
61	FANCY TRADERS	158,802,367	0.30
62	P D ROMANIS & SONS	154,712,264	0.29
63	LAK CINNAMON PLANTERS AND EXPORTERS PVT LTD	152,389,486	0.29
64	A S D SPICE EXPORT	132,724,566	0.25
65	SOUTHERN ASIA SPICES ENTERPRISES	130,660,144	0.24
66	CENTRAL TRADERS	125,186,130	0.23
67	R U TRADING COMPANY	116,126,140	0.22
68	SPICE OF LIFE PVT LTD	112,782,014	0.21
69	4B INTERNATIONAL PVT LTD	108,187,086	0.20
70	K T J KUMARA & BROTHERS PVT LTD	102,344,268	0.19
71	COMODITIES IMPORTERS	98,921,699	0.19
72	C F T INTERNATIONAL PVT LTD	98,599,885	0.18
73	PREMAWARDANE EXPORT	97,126,965	0.18
74	STASSEN INTERNATIONAL PVT LTD	95,525,578	0.18
75	DANI FOODS LANKA PVT LTD	88,673,600	0.17
76	INTEXLANKA PVT LTD	88,263,551	0.17
77	KANDY HERITAGE SPICES PVT LTD	87,539,300	0.16
78	SRI SPICE PVT LTD	86,975,008	0.16
79	MASH LANKA HOLDINGS PVT LTD	86,192,802	0.16
80	AGRO PRIME	83,955,954	0.16
81	S T A SPICE EXPORTS PVT LTD	82,779,510	0.15
82	DEVI TRADING CO	78,714,999	0.15
83	DESHAPRIYA SPICE	77,071,460	0.14
84	L S LAKSHANI SPICE PVT LTD	73,407,655	0.14
85	AHAMED B M I R	71,213,158	0.13
86	MENUMADAI TRADING LANKA PVT LTD	70,776,622	0.13
87	PEOPLES ORGANIZATION FOR DEVELOPMENT IMPORT AND EXPORTS	67,606,658	0.13
88	MULTIFOODS PVT LTD	67,518,760	0.13
89	VIRGIN CINNAMON INTERNATIONAL PVT LTD	58,832,581	0.11
90	SANO IMPEX	57,053,999	0.11
91	GREEN LANKA ALLIANCE PVT LTD	55,823,065	0.10
92	A F I SERENDIB AGRO PVT LTD	54,814,033	0.10

93	AUSSPICE PVT LTD	52,817,865	0.10
94	GREENFIELD BIO PLANTATIONS PVT LTD	49,320,641	0.09
95	PRIME LANKA EXPORTERS	47,303,983	0.09
96	H D D E S EXTRACTS PVT LTD	46,971,612	0.09
97	DEHARA TRADING CO PVT LTD	46,803,267	0.09
98	SEVEN SEAS COMMODITIES PVT LTD	43,190,949	0.08
99	SAMADI EXPORT	43,124,228	0.08
100	MADANAYAKA SPICE EXPORT	43,020,693	0.08
101	THE CEYLON SPICE COMPANY PVT LTD	38,048,055	0.07
102	ENRICH TEA AND FOOD EXPORTS PVT LTD	36,521,510	0.07
103	SINAMTA EXPORTERS PVT LTD	35,979,407	0.07
104	RANFER INTERNATIONAL PVT LTD	34,031,923	0.06
105	GLOBAL TRADERS	33,261,063	0.06
106	HAWAI HOLDINGS EXPORT PVT LTD	32,788,280	0.06
107	SPICE LANE PVT LTD	31,265,434	0.06
108	Y A S LANKA PVT LTD	30,964,966	0.06
109	HAMDHA PRODUCT	28,696,130	0.05
110	NANAYAKKARA TRADERS	28,558,842	0.05
111	NORDSON	27,482,895	0.05
112	ASHIK TRADERS	26,551,027	0.05
113	EUROWEST EXPORT PVT LTD	24,571,566	0.05
114	SANMIK FOOD PVT LTD	24,493,083	0.05
115	SANIS ENTERPRISES	24,261,022	0.05
116	GOLDEN CREEK INTERNATIONAL PVT LTD	24,242,318	0.05
117	PLEXUS ASIA IMPORTS & EXPORTS	24,170,738	0.05
118	HANCO UNIVERSAL TRADING COMPANY	23,792,995	0.04
119	PARKSON TRADING PVT LTD	23,670,996	0.04
120	ERIN INTERNATIONAL PVT LTD	21,456,025	0.04
121	JAFFERJEE BROTHERS	21,202,705	0.04
122	B DARSIN DE SILVA AND SONS PVT LTD	19,311,960	0.04
123	LEELA EXPORTS & IMPORTS	19,064,667	0.04
124	GANAM DISTRIBUTORS PVT LTD	18,940,354	0.04
125	GARUDA INVESTMENT PVT LTD	18,591,975	0.03
126	H J S CONDIMENTS LTD	16,993,791	0.03
127	NATURE'S AGRO PROD LANKA CO	15,886,880	0.03
128	S R S FRUIT N SPICES PVT LTD	15,319,850	0.03
129	ACRIL HOLDINGS PVT LTD	13,722,649	0.03
130	YELLOWLINE TRADING PVT LTD	12,852,818	0.02
131	CENTRA EXPORTS PVT LTD	12,479,292	0.02
132	INTERCONS SPICE PVT LTD	12,077,996	0.02
133	U10 CERTIFIED CEYLON COM & CONSUTANTS PVT LTD	11,845,088	0.02
134	PATHRAKETIYA CINAMON EST & EXPO CO	11,648,714	0.02
135	D & P CEYLON EXPO PVT LTD	10,532,801	0.02
136	M S M SPICY EXPORTS PVT LTD	9,804,377	0.02
137	LAVISH IMPEX PVT LTD	9,762,351	0.02
138	RAVI EXPORTS PVT LTD	9,729,452	0.02
139	COLOMBO EXPORT AND IMPORT AGENCIES PVT LTD	9,402,605	0.02
140	NASIK EXPO ENTERPRISES	9,348,439	0.02
141	PEARL LANKA KANDY PVT LTD	7,738,460	0.01
142	SYNERGY LANKA TRADING CO A I	7,422,801	0.01
143	TROPICAL HEALTH FOOD PVT LTD	6,970,178	0.01

144	HICOM INTERNATIONAL	6,964,671	0.01
145	KINGS FOODS PVT LTD	6,598,947	0.01
146	SPRING FIELDS LTD	6,158,596	0.01
147	R P EXPORT	5,980,709	0.01
148	R & G INTERNATIONAL PVT LTD	5,471,566	0.01
149	E SILK ROUTE VENTURES PVT LTD	5,424,143	0.01
150	ESWARAN BROTHERS EXPORTS PVT LTD	5,104,289	0.01
151	CITY TRADING COMPANY	5,081,518	0.01
152	DERANA MARKETING SERVICES PVT LTD	4,957,612	0.01
153	RABEENA FOOD PVT LTD	4,887,609	0.01
154	PRIME CROPS PVT LTD	4,746,883	0.01
155	MICHICO & PANI CO	4,746,119	0.01
156	LASHAN LANKA PVT LTD	4,659,376	0.01
157	EXPOLANKA PVT LTD	4,562,360	0.01
158	EMPIRE FOOD SOLUTIONS PVT LTD	4,545,107	0.01
159	STASSEN EXPORTS PVT LTD	4,290,758	0.01
160	GLOBAL TRADING SERVICES	4,161,800	0.01
161	EDNA COCOA PRODUCTS PVT LTD	4,136,587	0.01
162	CEYLON ORGANIC FRUIT EXPORT PVT LTD	4,056,900	0.01
163	VINTAGE TEAS CEYLON PVT LTD	3,990,396	0.01
164	VERVE ADVANCE POLYMERS PVT LTD	3,941,192	0.01
165	ATHEEB EXPORTS	3,912,952	0.01
166	ROYAL AGENCY	3,884,637	0.01
167	TEA-LINK COLOMBO PVT LTD	3,678,191	0.01
168	PASANKA PVT LTD	3,627,087	0.01
169	ADAMEXPO	3,137,655	0.01
170	A N A INTERNATIONAL PVT LTD	3,109,024	0.01
171	COMMERCIAL EXPORT CO	3,097,285	0.01
172	D & R EXPORTS PVT LTD	2,960,939	0.01
173	ROLIKMA EXPRESS PVT LTD	2,809,158	0.01
174	HIRU PRODUCTS	2,749,663	0.01
175	HINT NUWARA ELIYA PVT LTD	2,746,477	0.01
176	CINNTEA HOLDINGS PVT LTD	2,697,515	0.01
177	TRADLANKA AGRICULTURAL ENTERPRISE PVT LTD	2,696,258	0.01
178	HOTEL EMPORIUM PVT LTD	2,677,337	0.01
179	DOLE T Z	2,575,001	0.00
180	VIVO TEA COMPANY CEYLON PVT LTD	2,535,669	0.00
181	UNIMAX INTERNATIONAL	2,386,353	0.00
182	PAN-AM FOODS LTD	2,366,399	0.00
183	OCEAN TRADE & LOGISTICS PVT LTD	2,235,153	0.00
184	L A INTERNATIONAL PVT LTD	2,216,000	0.00
185	TEA CONNOISSEURS DELIGHT	2,202,493	0.00
186	LANKA HOUSE GENERAL TRADING	2,117,158	0.00
187	NIDRO SUPPLY PVT LTD	2,076,097	0.00
188	DUNDY TRADING COMPANY	2,039,991	0.00
189	CONSOLIDATED BUSINESS SYSTEMS PVT LTD	1,845,564	0.00
190	FREELAN ENTERPRISES PVT LTD	1,827,523	0.00
191	RAJARATA FOOD PRODUCTS PVT LTD	1,819,196	0.00
192	C H GENERAL TRADING	1,755,483	0.00
193	JAINDI EXPORT PVT LTD	1,706,284	0.00
194	ENTERPRISING ENTERPRISES PVT LTD	1,669,123	0.00

195	NILUSHA SANCHARAKA WELADAMA	1,615,706	0.00
196	OVERSEAS MARITIME SERVICE	1,540,097	0.00
197	WIJAYA PRODUCTS PVT LTD	1,477,256	0.00
198	NRL TRADER AND EXPORTER	1,399,960	0.00
199	HANNAN FODDS PVT LTD	1,383,048	0.00
200	SPICE LANKA EXPORTERS	1,367,070	0.00
201	CHAKI'S	1,312,530	0.00
202	LANKA ORGANICS PVT LTD	1,309,268	0.00
203	D & C TRADING	1,245,856	0.00
204	A M K FOOD EXPORT PVT LTD	1,209,057	0.00
205	R M P COCONUT PRODUCTS PVT LTD	1,208,661	0.00
206	TRANSFOOD LANKA PVT LTD	1,153,929	0.00
207	TRUST LANKA LOGISTICS PVT LTD	1,132,485	0.00
208	SINGHARAJA GARDEN AGRO & ECO-LODGE	1,098,939	0.00
209	THINEERA EXPORTS	1,082,276	0.00
210	MANCHIEE DE COCO PRODUCTS	1,062,284	0.00
211	LOREKSHI MARKETING PVT LTD	1,003,470	0.00
212	S R EXPORT & IMPORT	983,767	0.00
213	M H SUDESH TRADERS ANAYANA SAHA APANAYANA	952,525	0.00
214	RUHUNU FOODS PVT LTD	944,635	0.00
215	SWAPS PVT LTD	926,953	0.00
216	DAMAYANTHI EXPORTS PVT LTD	913,247	0.00
217	ABEY MARINE PVT LTD	900,484	0.00
218	SERENDIB FOODS PVT LTD	893,388	0.00
219	SELAVA'S EXPORTS & IMPORTS	892,204	0.00
220	A & A TRADING	889,939	0.00
221	TRUE CEYLON SPICES	879,458	0.00
222	BIO EXTRACTS PVT LTD	828,779	0.00
223	ETHICAL INSPIRATIONS	798,254	0.00
224	ORCHID EXPORTS PVT LTD	781,902	0.00
225	KANDYAN FOOD PRODUCTS	774,691	0.00
226	CEYLON CINNAMON CORPORATION PVT LTD	769,550	0.00
227	VOYAGER LOGISTICS INTERNATIONAL PVT LTD	753,726	0.00
228	ASIAN CUTTINGS LANKA PVT LTD	738,927	0.00
229	CEYLON SERGO EXPORTS PVT LTD	717,942	0.00
230	HAWWA IMPORT AND EXPORT	715,181	0.00
231	SAARAKETHA HOLDINGS PVT LTD	713,399	0.00
232	GLOBAL BUSINESS STRATEGIES PVT LTD	699,027	0.00
233	HVA FOODS PLC	685,785	0.00
234	LOVE ORGANICS PVT LTD	683,494	0.00
235	CEYLON FRESH TEAS PVT LTD	670,798	0.00
236	ROYAL FRESH EXPORTS PVT LTD	668,925	0.00
237	LANKA CANNERIES LTD	662,118	0.00
238	GUAYAPI LANKA PVT LTD	659,221	0.00
239	CONTINENTAL TEA PVT LTD	637,344	0.00
240	AIR WINNERS EXPORT PVT LTD	633,719	0.00
241	SELANIE IMPORT & EXPORT PVT LTD	625,489	0.00
242	UNION COMMODITIES PVT LTD	578,561	0.00
243	NISHAANLANKA CONSORTIUM PVT LTD	568,577	0.00
244	NEDUMAL AGENCY	563,201	0.00
245	MAS TROPICAL FOOD PROCESSING PVT LTD	562,090	0.00

246	KRAUTER MIX LANKA PVT LTD	561,537	0.00
247	CENTRAL SPICE	554,884	0.00
248	SPICING LIVES PVT LTD	508,102	0.00
249	C M B LANKA PVT LTD	494,609	0.00
250	RASOJA FOOD PRODUCTS PVT LTD	491,924	0.00
251	DAMAM K INTERNATIONAL PVT LTD	472,474	0.00
252	RANYAN INDUSTRIES PVT LTD	466,030	0.00
253	NADEEKA TRADING CO	464,163	0.00
254	H L D TRADING PVT LTD	456,932	0.00
255	VESPACK SEA AND AIR SERVICES	438,883	0.00
256	PRIPA ORGANIC COLOMBO PVT LTD	438,247	0.00
257	BEST LOGISTICS	428,795	0.00
258	GAMAGE ENTERPRISES	425,846	0.00
259	SELVANA EXPORTS PVT LTD	414,205	0.00
260	ALMA TRADING INTERNATIONAL PVT LTD	396,632	0.00
261	URUTHIRA IMPORT & EXPORT PVT LTD	394,375	0.00
262	EURO SCAN EXPORTS PVT LTD	357,185	0.00
263	S P N TRADING	338,385	0.00
264	MAL ORGANIC PVT LTD	336,995	0.00
265	QUALITY PACK LANKA PVT LTD	331,744	0.00
266	HIRUNI TRADING	317,796	0.00
267	S N A EXPORTS	314,946	0.00
268	CLOVERS LANKA PVT LTD	311,838	0.00
269	DEVELOPMENT INTERPLAN CEYLON LTD	309,558	0.00
270	JAYANTHA SPICE EXPORT PVT LTD	307,412	0.00
271	R AND A ENTERPRISES	299,751	0.00
272	RAINBOW EXPORTS CEYLON	298,832	0.00
273	G P DE SILVA & SONS SPICE PVT LTD	290,109	0.00
274	STAY FARMS ASIA PVT LTD	287,580	0.00
275	AMBASSADOR TEA PVT LTD	277,809	0.00
276	SHAW WALLACE CEYLON LTD	261,359	0.00
277	CEYLON 2U FOODS PVT LTD	241,710	0.00
278	ZEN CEYLON	231,758	0.00
279	SANKEN OVERSEAS PVT LTD	223,992	0.00
280	SYNEX HOLDINGS PVT LTD	215,277	0.00
281	S & R SUPER LOGISTICS LANKA PVT LTD	184,473	0.00
282	DRU ERA PVT LTD	181,462	0.00
283	PURE ISLE SPICE TRADE PVT LTD	180,239	0.00
284	AFGO INTERNATIONAL PVT LTD	178,056	0.00
285	EASTERN & ALLIED AGENCIES PVT LTD	176,980	0.00
286	MALIGAHENA INTERNATIONAL PURE AGROBASE PRODUCTS	175,605	0.00
287	TROVEC HOLDINGS PVT LTD	175,461	0.00
288	EXPODAF	160,540	0.00
289	CE'NEDRA PVT LTD	160,324	0.00
290	SUN SHINE EXPORT	156,861	0.00
291	SEREIN EXPORTS	150,061	0.00
292	TRANSALPINE COMMODITIES LANKA PVT LTD	148,437	0.00
293	GREENOPTION TRADING PVT LTD	148,394	0.00
294	KAMAL TRADING & CO	145,354	0.00
295	LANKA SPICE PVT LTD	140,017	0.00
296	SHIPPING MANAGEMENT LOGISTICS PVT LTD	139,809	0.00

297	FERN FOODS PVT LTD	134,291	0.00
298	DELMEGE FORSYTH & CO EXPORTS LTD	131,807	0.00
299	LANKAN DELIGHT	131,790	0.00
300	JUBILLIANT EXPRESS	127,613	0.00
301	NALANI EXPORT	126,500	0.00
302	RUHUNU'S IMPORT & EXPORT	122,056	0.00
303	R AND D ENTERPRISES	121,422	0.00
304	AGRON INTERNATIONAL	114,258	0.00
305	DUMBARA EXPORT INTERNATIONAL PVT LTD	112,320	0.00
306	A1 OVERSEAS CONSULTANTS PVT LTD	110,715	0.00
307	DE SILVA & SONS PVT LTD H D	109,391	0.00
308	WEERAGAMUNU PVT LTD	103,832	0.00
309	WORLD ESP HOLDINGS	100,336	0.00
310	LAIKA EXPORTS	99,408	0.00
311	CHAPS TRADING	98,200	0.00
312	KAR TRADE SERVICES	94,334	0.00
313	DULINA TRADING	93,561	0.00
314	PURE CEYLON HOLDING PVT LTD	92,420	0.00
315	WORKWEAR LANKA PVT LTD	91,075	0.00
316	ROSHAN EXPORTS	82,600	0.00
317	SUVIMIE ASSOCIATES PVT LTD	77,485	0.00
318	WASANA IMPORTS AND EXPORTS	72,408	0.00
319	BLACK TEA EXPORTS PVT LTD	70,501	0.00
320	NILMINI ESTATES PVT LTD	64,501	0.00
321	CANCRO CEYLON	59,105	0.00
322	MANIK TEA ENTERPRISES PVT LTD	53,611	0.00
323	BARCK INTERNATIONAL PVT LTD	53,115	0.00
324	PANINI INTERNATIONAL PVT LTD	51,569	0.00
325	S M AYUR LANKA PVT LTD	51,557	0.00
326	KALKI IMPEX LTD	48,314	0.00
327	NEW DINARA EXPORTS & FREIGHT AGENCIES PVT LTD	43,690	0.00
328	SHANGAI STEELS	42,591	0.00
329	HARDY ENTERPRISES PVT LTD	42,070	0.00
330	PETERS EQUIPMENT PVT LTD	40,922	0.00
331	COSMOVEDA CEYLON PVT LTD	40,845	0.00
332	FOREWAY LOGISTICS PVT LTD	38,781	0.00
333	ROBERT WILSON'S CEYLON TEAS PVT LTD	34,778	0.00
334	MCCALLUM CARGO PVT LTD	33,155	0.00
335	H M K ENTERPRISES	30,825	0.00
336	SUBASH EXPORTS PVT LTD	30,728	0.00
337	DILARSHAD ENTERPRISE	28,439	0.00
338	KENT ENGINEERS PVT LTD	27,350	0.00
339	S S IMPEX PVT LTD	27,003	0.00
340	SHON INTERNATIONAL TRADING PVT LTD	26,970	0.00
341	MAJEE ENTERPRISES PVT LTD	26,400	0.00
342	SPICE LAND PVT LTD	26,209	0.00
343	HERITAGE TEAS PVT LTD	24,498	0.00
344	MULLAI TRADERS	24,202	0.00
345	SADHARITHA AGRI FARMS & EXP PVT LTD	23,497	0.00
346	TVT INTERNTIONAL PVT LTD	21,600	0.00
347	KANDURATA D & D EXPORTS PVT LTD	19,297	0.00

348	PRAMO CEYLON EXPORTS PVT LTD	16,073	0.00
349	AITKEN SPENCE HOTEL MANAGERMENTS PVT LTD	13,539	0.00
350	WATERWAYS MARKETING PVT LTD	11,247	0.00
351	CEYLON LEAF AND SPICE CO PVT LTD	10,874	0.00
352	CHRISSWORLD PVT LTD	6,800	0.00
353	OSAKA CAR SALES PVT LTD	5,789	0.00
354	C D T EXPORT & IMPORT DEALERS	4,800	0.00
355	SAKWA CANNERIES & EXPORTS PVT LTD	3,863	0.00
356	GLOBAL LANKA EXPORTS	3,659	0.00
357	NATURAL SPICES OF CEYLON PVT LTD	3,173	0.00
358	ALCHEMY HEAVY METALS PVT LTD	2,433	0.00
359	ENRICHER INVESTMENT LANKA PVT LTD	2,395	0.00
360	SAMUDRIKA EXPORTS PVT LTD	1,200	0.00
361	FELICITAS TRADING PVT LTD	872	0.00
362	SRI LANKA NAVY	468	0.00
363	WAGURUWELA OIL MILLS PVT LTD	462	0.00
		53,418,787,155	100.00

PCC Logo ලබා ගත් අපනයනකරුවන් සංඛ්‍යාව

	Description	2019		2020		2021	
		Quantity (Kg)	Value (US\$)	Quantity (Kg)	Value (US\$)	Quantity (Kg)	Value (US\$)
1	GRUPO CANELA PVT LTD	840,142	9,162,969	982,740	10,397,424	906,425	10,783,112
2	RATHNA PRODUCERS CINNAMON EXPORTS PVT LTD	870,015	8,066,563	1,932,137	20,992,675	869,387	8,011,311
3	G P D SILVA & SONS INTERNATIONAL PVT LTD	790,918	8,536,189	958,056	9,286,726	732,384	7,510,367
4	INTERNATIONAL COMMODITY EXPORTS PVT LTD	226,949	2,306,533	216,646	2,280,847	265,601	2,960,558
5	P D ROMANS & SONS	125,619	543,962	149,264	679,284	216,423	1,690,608
6	CINNATOPIA PVT LTD	187,690	1,212,274	159,650	1,488,479	145,490	1,478,779
7	D TRIANGLE PVT LTD	65,448	686,513	69,287	779,905	52,647	759,369
8	DEVI TRADING CO	50,932	617,220	32,052	386,584	27,008	320,878
9	H D D E S EXTRACTS PVT LTD	7,906	45,060	34,725	157,863	30,298	247,154
10	VIRGIN CINNAMON INTERNATIONAL PVT LTD	33,146	445,838	9,083	117,781	9,809	156,610
11	SAVOUR ROUTE PVT LTD			150	4,693	800	18,120
12	PASANKA PVT LTD			398	6,849	804	13,675
13	CENICA EXPORTS PVT LTD					72	1,635
14	CINNAMON ONE PVT LTD		760,546	36	4,327	27	1,090
15	ORIENT TRADING CO PVT LTD	73,006	16,539	28,617	380,117		
16	SAMARAKKODY HOLDINGS PVT LTD	1,225	281				
17	CEYNDULGENT CEYLON SPICES PVT LTD	4	1				
18	A BAUR & CO PVT LTD	26					
19	SPICING LIVES PVT LTD						
20	WATAWALA PLANTATIONS PLC						
		<u>3,273,026</u>	<u>32,400,488</u>	<u>4,572,841</u>	<u>46,963,554</u>	<u>3,257,175</u>	<u>33,953,266</u>

වෙළඳ ගිවිසුම් යටතේ සිදුකරන ලද අපනයන ප්‍රමාණයන්

අයිතමය	2019						2020						2021					
	GSP	GSTP	APTA	SAFTA	ISFTA	PSFTA	GSP	GSTP	APTA	SAFTA	ISFTA	PSFTA	GSP	GSTP	APTA	SAFTA	ISFTA	PSFTA
කුරුඳු	2892.69	6246.79	22.58	63.92	780.76	174.96	2285.04	6708.08	0.48	57.84	818.25	132.95	1992.96	6295.48	0.38	38.92	794.34	
ගම්මිරිස්	2089.82	1	70.33	2,390.64	1137.83	0	1797.9	0	8.73	3,494.66	1043.3	14	2135.14	0	23.36	10,607.81	2,099.40	
කරදමුංගු	1.32	0	0		0	0	0.89	0	0		0.05	0	1.88	0	0		0	
කරාබු	624.06	19.5	0	33.50	3414.83	76	514.55	27.75	0.19	4.50	1378.37	2	657.76	57.88	0	63.80	3883.74	
සාදික්කා	168.89	0.3	0	194.30	630.93	232.33	177.36	45	90	219.92	143.1	121.41	225.55	1	135.5	314.47	248.28	
කෝපි	9.46	0	0		0	0	8.58	0	0.26		0	0	12.01	0	0		0	
කොකෝවා	0	0	0		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0		0	
වැනිලා	11.06	0	0		0.05	0	19.31	0	0		0	0	15.24	0	0		0	
බුලත්	9.31	0	0		0	4271.28	10.86	0	0		0	3529.44	9.88	0	0		0	
පැහිරි	0	0	0		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0		0	
ලෙමන්ග්‍රාස්	0	0	0		0	0	0	0	0		0	0	0	0	0		0	
ඉඟුරු	21.35	0	0		0.41	0	41.63	0	0.14		0.26	0	80.26	0.08	0		0	
කහ	66.46	0.1	0.66		0.05	0	32.85	0	1.96		0	0	24.04	0	0.15		0.08	
ගොරකා	306.87	0	0		0	10.66	327.36	0	0.06		0	0	745.89	0	0.24		0	
පුවක්	0	0	0	18.00	5867.53	0	0	0	0	18.25	12527.03	0	0	0	0	1.50	10466.04	
	6,201.29	6,267.69	93.57	2,700.36	11,832.39	4,765.23	5,216.33	6,780.83	101.82	3,795.17	15,910.36	3,799.80	5,900.61	6,354.44	159.63	11,026.50	17,491.88	

(මූලාශ්‍රය : වාණිජ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලද දත්ත)